

**OGÓLNE WARUNKI UBEZPIECZENIA
„BEZPIECZNA FIRMA W TUW-ie”**

TOWARZYSTWO
UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH
TUW

KARTA INFORMACYJNA *)

DO OGÓLNYCH WARUNKÓW UBEZPIECZENIA "BEZPIECZNA FIRMA W TUW-IE"

LP	Rodzaj informacji	Numer jednostki redakcyjnej wzorca umowy
1.	Przesłanki wypłaty odszkodowania i innych świadczeń	§1 ust. 3 - 9, § 2, § 3, § 4, § 9, § 10, § 11, § 15, § 16, § 17, § 18, § 20, § 21, § 22, § 23, § 24, § 25, § 26, § 28, § 29, § 30, § 31, § 32, § 33, § 35, § 36, § 37, § 38, § 39, § 41, § 42, § 43, § 44 ust. 1, 2, 4, § 45, § 46, § 48 ust. 1, 3, 4, § 49, § 50, § 51, § 52, § 54 ust. 1, 3, 4, § 55, § 56 ust. 1, 4, § 58, § 59, § 60, § 62 ust. 1, 3, § 64 ust. 1 - 3, 6 - 10, 12, Załącznik nr 1, Klauzula nr 1 ust. 1, 2, 4, 5, Klauzula nr 2 ust. 1, 2, 8, Klauzula nr 3 ust. 1, 2, 9, Klauzula nr 4 ust. 1, 2, 4, 9, Klauzula nr 5 ust. 1, 2, 3, 4, 6, 9, 10, 13, Klauzula nr 6 ust. 1, 2, 7, Klauzula nr 7 ust. 1, 2, 3, 9, Klauzula nr 8 ust. 1, 2, 8, Klauzula nr 9 ust. 1, 2, 3, 9, Klauzula nr 10 ust. 1, 2, 8, Klauzula nr 11 ust. 1, 8, Klauzula nr 12 ust. 1, 2, 3, 5, 11, Klauzula nr 13 ust. 1, 2, 3, 4, 7, 8, 12, Klauzula nr 14 ust. 1, 4, Klauzula nr 15 ust. 1, 6, Klauzula nr 16 ust. 1, 2, 3, 9, Klauzula nr 17 ust. 1, 2, 9, Klauzula nr 18 ust. 1, 3, 10, Klauzula nr 19 ust. 1, 2, 8, Klauzula nr 20 ust. 1, 2, 4, 9, Klauzula nr 21 ust. 1, 2, 4, 6, 7, 13, Klauzula nr 22 ust. 1, 3, 4, 5, 9, Klauzula nr 23 ust. 1, 2, 7, Klauzula nr 24 ust. 1, 2, 7, Klauzula nr 25 ust. 1, 2, 3, 7, Klauzula nr 26 ust. 1, 2, 5, 8, Klauzula nr 27 ust. 1, 2, 8,

LP	Rodzaj informacji	Numer jednostki redakcyjnej wzorca umowy
1.	Przesłanki wypłaty odszkodowania i innych świadczeń	Klauzula nr 28 ust. 1, 2, 7, Klauzula nr 29 ust. 1, 5, 7, Klauzula nr 30.
2.	Ograniczenia oraz wyłączenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń uprawniające do odmowy wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub ich obniżenia	§ 4, § 9 ust. 6, § 10 ust. 7 i 9, § 17, § 18 ust. 2 - 6, § 19, § 21 ust. 3, 4, 6, 7, § 22, § 24 ust. 2 - 5, § 25, § 26, § 27, § 29, § 33, § 34, § 37 ust. 3 - 5, § 38, § 39, § 40, § 42, § 43 ust. 7, § 44 ust. 3, § 45, § 46, § 47, § 48 ust. 2, § 49, § 50 ust. 2, § 51, § 52, § 53, § 54 ust. 2, § 56, § 57, § 58, § 59 ust. 4, § 61, § 62, § 63, § 64 ust. 4, 5, 11, Klauzula nr 1 ust. 3, Klauzula nr 2 ust. 3 - 7, Klauzula nr 3 ust. 3 - 8, Klauzula nr 4 ust. 3, 5 - 8, Klauzula nr 5 ust. 6, 7, 8, 11, 12, Klauzula nr 6 ust. 3 - 6, Klauzula nr 7 ust. 4 - 8, Klauzula nr 8 ust. 3 - 7, Klauzula nr 9 ust. 4 - 8, Klauzula nr 10 ust. 3 - 7, Klauzula nr 11 ust. 2 - 7, Klauzula nr 12 ust. 4, 6 - 10, Klauzula nr 13 ust. 5, 6, 9 - 11, Klauzula nr 14 ust. 2, 3, Klauzula nr 15 ust. 2 - 5, Klauzula nr 16 ust. 4 - 8, Klauzula nr 17 ust. 3 - 8, Klauzula nr 18 ust. 2, 4 - 9, Klauzula nr 19 ust. 3 - 7, Klauzula nr 20 ust. 3, 5 - 8, Klauzula nr 21 ust. 3, 5, 8 - 12, Klauzula nr 22 ust. 2, 6 - 8, Klauzula nr 23 ust. 3 - 6, Klauzula nr 24 ust. 3 - 6, Klauzula nr 25 ust. 4 - 6, Klauzula nr 26 ust. 3 - 7, Klauzula nr 27 ust. 3 - 7, Klauzula nr 28 ust. 3 - 6, Klauzula nr 29 ust. 2 - 6.

*) Informacje, o których mowa w art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.

SPIS TREŚCI

ROZDZIAŁ I

POSTANOWIENIA WSPÓLNE	5
§ 1 Postanowienia ogólne	5
§ 2 Definicje	5
§ 3 Przedmiot umowy ubezpieczenia	7
§ 4 Wyłączenia ogólne z zakresu ubezpieczenia	7
§ 5 Zawarcie umowy ubezpieczenia	8
§ 6 Czas trwania odpowiedzialności Towarzystwa	8
§ 7 Składka ubezpieczeniowa	8
§ 8 Obowiązki Towarzystwa	8
§ 9 Obowiązki Ubezpieczającego i Ubezpieczonego	9
§ 10 Obowiązki Ubezpieczającego i Ubezpieczonego w przypadku zajścia zdarzenia ubezpieczeniowego	9
§ 11 Wypłata odszkodowania	10
§ 12 Roszczenia regresowe	10
§ 13 Rozpatrywanie reklamacji	10
§ 14 Rozwiązywanie sporów	10

ROZDZIAŁ II

UBEZPIECZENIE MIENIA OD POŻARU I INNYCH ZDARZEŃ LOSOWYCH	11
§ 15 Przedmiot i miejsce ubezpieczenia	11
§ 16 Zakres ubezpieczenia	11
§ 17 Zwrot kosztów dodatkowych	11
§ 18 Suma ubezpieczenia	11
§ 19 Wyłączenia z zakresu ubezpieczenia mienia od pożaru i innych zdarzeń losowych	12
§ 20, § 21 i § 22 Ustalenie rozmiaru szkody i wysokości odszkodowania	13

ROZDZIAŁ III

UBEZPIECZENIE MIENIA OD KRADZIEŻY Z WŁAMANIEM I RABUNKU	14
§ 23 Przedmiot i miejsce ubezpieczenia	14
§ 24 Zakres ubezpieczenia	14
§ 25 Zwrot kosztów dodatkowych	14
§ 26 Suma ubezpieczenia	14
§ 27 Wyłączenia z zakresu ubezpieczenia mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku	15
§ 28 i § 29 Ustalenie rozmiaru szkody i wysokości odszkodowania	15

ROZDZIAŁ IV

UBEZPIECZENIE SZYB I PRZEDMIOTÓW SZKLANYCH OD STŁUCZENIA	15
§ 30 Przedmiot i miejsce ubezpieczenia	15
§ 31 Zakres ubezpieczenia	15
§ 32 Zwrot kosztów dodatkowych	15
§ 33 Suma ubezpieczenia	16
§ 34 Wyłączenia z zakresu ubezpieczenia szyb i przedmiotów szklanych od stłuczenia	16
§ 35 Ustalenie rozmiaru szkody i wysokości odszkodowania	16

ROZDZIAŁ V

UBEZPIECZENIE MIENIA W TRANSPORCIE (CARGO)	16
§ 36 Przedmiot i miejsce ubezpieczenia	16
§ 37 Zakres ubezpieczenia	16
§ 38 Zwrot kosztów dodatkowych	16
§ 39 Suma ubezpieczenia	17
§ 40 Wyłączenia z zakresu ubezpieczenia mienia w transporcie (cargo)	17
§ 41 i § 42 Ustalenie rozmiaru szkody i wysokości odszkodowania	17

ROZDZIAŁ VI

UBEZPIECZENIE SPRZĘTU ELEKTRONICZNEGO OD WSZYSTKICH RYZYK	17
§ 43 Przedmiot i miejsce ubezpieczenia	17
§ 44 Zakres ubezpieczenia	17
§ 45 Zwrot kosztów dodatkowych	18
§ 46 Suma ubezpieczenia	18
§ 47 Wyłączenia z zakresu ubezpieczenia sprzętu elektronicznego od wszystkich ryzyk	18
§ 48 i § 49 Ustalenie rozmiaru szkody i wysokości odszkodowania	18

ROZDZIAŁ VII

UBEZPIECZENIE ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ	19
§ 50 Przedmiot i zakres ubezpieczenia	19
§ 51 Zwrot kosztów dodatkowych	19
§ 52 Suma gwarancyjna	19
§ 53 Wyłączenia z zakresu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej	19
§ 54 Ustalenie rozmiaru szkody i wysokości odszkodowania	20

ROZDZIAŁ VIII

UBEZPIECZENIE OCHRONY PRAWNEJ	20
§ 55 Przedmiot i zakres ubezpieczenia	20
§ 56 Suma ubezpieczenia	20
§ 57 Wyłączenia z zakresu ubezpieczenia ochrony prawnej	21
§ 58 Ustalenie wysokości odszkodowania	21

ROZDZIAŁ IX

UBEZPIECZENIE NASTĘPSTW NIESZCZĘŚLIWYCH WYPADKÓW	21
§ 59 Przedmiot i miejsce ubezpieczenia	21
§ 60 Zakres ubezpieczenia	21
§ 61 Wysokość świadczeń	21
§ 62 Suma ubezpieczenia	21
§ 63 Wyłączenia z zakresu ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków	21
§ 64 Ustalenie wysokości świadczenia	22

ZAŁĄCZNIK NR 1 – MINIMALNE WYMAGANE ZABEZPIECZENIA PRZECIWKRADZIEŻOWE .....

ZAŁĄCZNIK NR 2 – KLAUZULE DODATKOWE .....

Klauzula nr 1 Automatyczne pokrycie	23
Klauzula nr 2 Ubezpieczenie od przepięcia	23
Klauzula nr 3 Ubezpieczenie od dewastacji	23
Klauzula nr 4 Ubezpieczenie od katastrofy budowlanej	23
Klauzula nr 5 Ubezpieczenie budynków w budowie	24
Klauzula nr 6 Ubezpieczenie maszyn od szkód elektrycznych	24
Klauzula nr 7 Ubezpieczenie maszyn od awarii	24
Klauzula nr 8 Ubezpieczenie szkód spowodowanych przez rozmrożenie (zepsucie)	25
Klauzula nr 9 Ubezpieczenie od aktów terrorystycznych	25
Klauzula nr 10 Ubezpieczenie kosztów odtworzenia dokumentacji	25
Klauzula nr 11 Ubezpieczenie drobnych prac budowlano-montażowych	25
Klauzula nr 12 Ubezpieczenie dodatkowych kosztów działalności	25
Klauzula nr 13 Ubezpieczenie kosztów stałych działalności	26
Klauzula nr 14 Zniesienie konsumpcji sumy ubezpieczenia	26
Klauzula nr 15 Ubezpieczenie kosztów rzeczoznawców	26
Klauzula nr 16 Ubezpieczenie zewnętrznych elementów budynków od kradzieży	26
Klauzula nr 17 Ubezpieczenie elektronicznego sprzętu przenośnego poza miejscem ubezpieczenia	27
Klauzula nr 18 Ubezpieczenie sprzętu elektronicznego zainstalowanego na stałe w pojazdach	27
Klauzula nr 19 Ubezpieczenie sprzętu elektronicznego podczas tymczasowego magazynowania lub chwilowej przerwy w eksploatacji	27
Klauzula nr 20 Ubezpieczenie sprzętu elektronicznego od daty dostawy do daty włączenia do planowej eksploatacji	27
Klauzula nr 21 Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej za produkt	28
Klauzula nr 22 Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej pracodawcy	28
Klauzula nr 23 Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej najemcy nieruchomości	28
Klauzula nr 24 Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej najemcy rzeczy ruchomych	29
Klauzula nr 25 Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej wzajemnej	29
Klauzula nr 26 Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej za podwykonawców	29
Klauzula nr 27 Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej z tytułu działalności hotelarskiej za rzeczy wniesione przez ich gości	29
Klauzula nr 28 Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej za szkody w mieniu ruchomym przyjętym w celu wykonania usługi	29
Klauzula nr 29 Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone w środowisku naturalnym	30
Klauzula nr 30 Zniesienie fransyz	30

ROZDZIAŁ I POSTANOWIENIA WSPÓLNE

Postanowienia ogólne

§ 1

1. Niniejsze Ogólne Warunki Ubezpieczenia Bezpieczna Firma w TUW-ie, zwane dalej OWU, mają zastosowanie do umów ubezpieczenia zawieranych przez Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW”, zwane dalej Towarzystwem, z przedsiębiorcami, tj. osobą fizyczną, osobą prawną lub jednostką organizacyjną nie będącą osobą prawną na zasadach określonych tymi warunkami. Umowa ubezpieczenia może być zawarta z osobą fizyczną, nie będącą przedsiębiorcą, jeżeli przedmiotem ubezpieczenia jest budynek lub lokal będący jej własnością i oddany przedsiębiorcy na podstawie umowy najmu lub dzierżawy do prowadzenia w nim działalności gospodarczej.
2. Umowy ubezpieczenia Towarzystwo zawiera z Członkami Towarzystwa. Towarzystwo może zawierać umowy ubezpieczenia także z osobami nie będącymi Członkami Towarzystwa.
3. W porozumieniu z Ubezpieczającym do umowy ubezpieczenia mogą być wprowadzone postanowienia dodatkowe lub odmienne od ustalonych w OWU, z zastrzeżeniem, że wszelkie zmiany będą odnotowane w formie pisemnej rygiorem ich nieważności.
4. Ubezpieczeniem objęte są tylko te przedmioty ubezpieczenia, które wskazano w umowie ubezpieczenia z określeniem sumy ubezpieczenia i miejsca ubezpieczenia.
5. Umowa ubezpieczenia może zostać zawarta na cudzy rachunek. W takim przypadku postanowienia niniejszych OWU dotyczące Ubezpieczonego odnoszą się odpowiednio do Ubezpieczającego.
6. W razie zawarcia umowy na cudzy rachunek obowiązki określone w § 9, § 10 oraz Załączniku nr 1 do OWU spoczywają zarówno na Ubezpieczającym, jak i na Ubezpieczonym, chyba, że Ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek.
7. Jeżeli umowa ubezpieczenia została zawarta na cudzy rachunek Ubezpieczający zobowiązuje się do doręczenia Ubezpieczonemu OWU przed zawarciem umowy ubezpieczenia, natomiast Towarzystwo na żądanie Ubezpieczonego zobowiązane jest udzielić mu informacji o postanowieniach zawartej umowy ubezpieczenia oraz OWU w zakresie, w jakim dotyczą jego praw i obowiązków.
8. Zawiadomienia i oświadczenia, jakie w związku z umową ubezpieczenia składane są przez strony tej umowy, mogą być dokonywane na piśmie albo drogą elektroniczną, jeżeli Ubezpieczający, Ubezpieczony lub Uprawniony wyraził na to zgodę.
9. W sprawach nieuregulowanych w niniejszych OWU mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeksu Cywilnego, ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo Budowlane, oraz inne przepisy prawa powszechnie obowiązującego, w tym przepisy dotyczące działalności prowadzonej przez Ubezpieczonego oraz przedmiotu ubezpieczenia.

Definicje:

§ 2

Określenia użyte w OWU oznaczają:

- 1) **budowla** – obiekt budowlany trwale związany z gruntem nie będący budynkiem wraz z instalacjami i urządzeniami, stanowiący całość techniczną i użytkową, w tym wiaty, ogrodzenia, bramy, podjazdy, zewnętrzne zbiorniki na gaz płynny lub ścieki, słupy oświetleniowe,
- 2) **budynek** – obiekt budowlany trwale związany z gruntem, posiadający pozwolenie na użytkowanie, wydzielony z przestrzeni za pomocą przegród budowlanych, posiadający fundamenty i dach wraz z instalacjami, urządzeniami budowlanymi, tj. urządzeniami technicznymi związanymi z budynkiem, zapewniającymi możliwość jego użytkowania zgodnie z przeznaczeniem oraz ze stałymi elementami wykończeniowymi stanowiącymi całość techniczną i użytkową,
- 3) **dane** – informacje nadające się do bezpośredniego przetwarzania przez Elektroniczne Systemy Przetwarzania Danych zgromadzone poza jednostką centralną.
- 4) **deszcz nawałny** – opad deszczu o współczynniku wydajności co najmniej 3, ustalonym przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, w przypadku braku stacji pomiarowej w miejscu szkody bierze się pod uwagę stan faktyczny i jej rozmiar w miejscu ich powstania, świadczące wyraźnie o działaniu deszczu nawałnego; pojedyncze szkody przyjmuje się za spowodowane przez deszcz nawałny, gdy w najbliższym sąsiedztwie stwierdzono jego działanie,
- 5) **dozór** – czynności wynikające z zawartej umowy dotyczące ochrony mienia realizowane w formie bezpośredniej ochrony fizycznej w miejscu ubezpieczenia, wykonywane przez pracowników firmy ochrony mienia lub pracowników Ubezpieczonego,
- 6) **dym i sadza** – zawiesina cząsteczek w powietrzu będąca bezpośrednim skutkiem spalania lub pożaru niezależnie od miejsca jego powstania,
- 7) **fala ponaddzwiękowa** – bezpośrednie działanie fali ciśnieniowej, wywołanej przez statek powietrzny przekraczający barierę dźwięku,
- 8) **franszyza integralna** – ustalona kwota lub wartość procentowa, do której Towarzystwo nie ponosi odpowiedzialności, a po przekroczeniu której wypłaca należne odszkodowanie w całości,
- 9) **franszyza redukcyjna** – ustalona w umowie ubezpieczenia kwota lub wartość procentowa, o jaką będzie pomniejszana wysokość każdego odszkodowania,
- 10) **grad** – opad atmosferyczny w postaci bryłek lodu,
- 11) **graffiti** – pomalowanie, porysowanie lub umieszczenie napisów na całości lub części powierzchni przedmiotu ubezpieczenia bez zgody Ubezpieczonego,
- 12) **jednostka centralna** – część komputera obejmująca sterowanie, układy wykonujące operacje arytmetyczno-logiczne oraz pamięć komputera, z wyłączeniem zewnętrznych nośników danych,
- 13) **Klient** – Ubezpieczający, Ubezpieczony, Uprawniony z umowy ubezpieczenia lub Poszukujący ochrony ubezpieczeniowej,
- 14) **kradzież z włamaniem** – dokonanie albo usiłowanie dokonania zaboru mienia z pomieszczeń zabezpieczonych zgodnie z postanowieniami dotyczącymi minimalnych wymaganych zabezpieczeń określonych w OWU:
  - a) po uprzednim usunięciu siłą lub przy pomocy narzędzi pozostawiających ślady włamania na istniejących zabezpieczeniach lub po otworzeniu istniejących zabezpieczeń przy użyciu podrobionego lub dopasowanego klucza, lub klucza oryginalnego, w którego posiadanie sprawca wszedł wskutek kradzieży z włamaniem do innego pomieszczenia lub w wyniku rabunku,
  - b) w których sprawca ukrył się przed jego zamknięciem, pod warunkiem, że opuszczenie budynku lub lokalu wymagało od niego usunięcia siłą lub przy użyciu narzędzi istniejących zabezpieczeń.
- 15) **lawina** – gwałtowne zsuwanie lub staczanie się mas śniegu, lodu, skał, kamieni lub ziemi ze zboczy górskich,
- 16) **leczenie usprawniające** – terapia medyczna zalecona przez lekarza, mająca na celu przywrócenie możliwie najpełniejszej sprawności psychofizycznej organizmu; za leczenie usprawniające uważa się również rehabilitację,
- 17) **limit odpowiedzialności** – kwota zawierająca się w sumie ubezpieczenia lub sumie gwarancyjnej, ograniczająca odpowiedzialność Towarzystwa dla danego rodzaju mienia lub zdarzeń ubezpieczeniowych w okresie ubezpieczenia, na które udzielono ochrony ubezpieczeniowej,
- 18) **lokal** – samodzielna część budynku, wyodrębniona za pomocą przegród budowlanych (w tym również tarasy i balkony) wraz z instalacjami, urządzeniami budowlanymi tj. urządzeniami technicznymi związanymi z lokalem, zapewniającymi możliwość jego użytkowania zgodnie z przeznaczeniem oraz ze stałymi elementami stanowiącymi całość techniczną i użytkową,
- 19) **maszyny, urządzenia i wyposażenie** – urządzenia techniczne, oprzyrządowanie, wyposażenie, niskocenne składniki majątku, sprzęt elektroniczny, meble wykorzystywane w prowadzonej działalności, niestanowiące elementów budynków i budowli i niebędące środkami obrotowymi ani nakładami inwestycyjnymi; przez niskocenne składniki majątku rozumie się nieewidencjonowane rzeczowe składniki majątku Ubezpieczonego o jednostkowej wartości poniżej 3.500 PLN,
- 20) **mienie osób trzecich** – mienie stanowiące własność osób trzecich, a przyjęte przez Ubezpieczonego w celu wykonania usługi,
- 21) **mienie prywatne pracowników** – odzież, obuwie, przedmioty osobistego użytku oraz narzędzia i materiały pracowników Ubezpieczonego niezbędne do wykonywania pracy zleconej przez Ubezpieczającego z wyłączeniem wartości pieniężnych oraz pojazdów,
- 22) **nakłady inwestycyjne** – koszty poniesione w związku z modernizacją, adaptacją, remontem budynku i lokalu poniesione w celu dostosowania do rodzaju prowadzonej działalności lub podniesienia standardu,
- 23) **nieszczęśliwy wypadek** – zdarzenie nagłe, wywołane przyczyną zewnętrzną, nie wynikające ze stanu zdrowia, zaistniałe w okresie odpowiedzialności Towarzystwa, w wyniku którego Ubezpieczony doznał obrażeń ciała lub które spowodowały zgon; w rozumieniu niniejszych OWU za nieszczęśliwy wypadek uważa się również zawał serca i udar mózgu, jaki wystąpił u Ubezpieczonego,
- 24) **oprogramowanie**:
  - a) systemy operacyjne i programy wchodzące w jego skład,
  - b) programy licencyjne standardowe pochodzące z produkcji seryjnej,
  - c) programy pochodzące z produkcji jednostkowej wytworzone na podstawie oprogramowania licencyjnego,

- 25) **osoba bliska** – małżonek, małżonka, konkubent, konkubina, dzieci w tym przysposobione lub przyjęte na wychowanie, pasierb, rodzice, rodzeństwo, ojczym, macocha, teść, zięć, synowa, dziadkowie, wnuki oraz osoby pozostające we wspólnym gospodarstwie domowym z Ubezpieczonym,
- 26) **osoba trzecia** – każdy podmiot niebędący Ubezpieczającym lub Ubezpieczonym,
- 27) **osuwanie się ziemi** – ruch ziemi na stokach lub zboczach naturalnych, nie spowodowany działalnością człowieka,
- 28) **podwykonawca** – przedsiębiorca, któremu Ubezpieczony jako wykonawca rzeczy lub usługi powierzył na podstawie umowy cywilnoprawnej wykonanie w całości lub w części tej rzeczy lub usługi,
- 29) **pojemnik bezpieczny** – pojemnik wykonany ze stopu metali używany w celu ochrony zawartości przed włamaniem,
- 30) **powódź** – zalanie terenu w następstwie:
- podniesienia się poziomu wody w korytach wód płynących oraz w zbiornikach wodnych,
  - spływu wód po zboczach lub stokach na terenach górskich i pagórkowatych,
  - podniesienia się poziomu morskich wód przybrzeżnych spowodowanego przez sztorm,
- 31) **pożar** – działanie ognia, który przedostał się poza palenisko lub powstał poza paleniskiem i rozprzestrzenił się o własnej sile,
- 32) **pracownicy** – osoby zatrudnione przez Ubezpieczonego na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę, stażyści, wolontariusze, praktykanci, jak również osoby, którym Ubezpieczony zlecił posługiwanie się ubezpieczonymi rzeczami, ich pilnowanie lub dozór miejsca ubezpieczenia,
- 33) **przewoźnik** – przedsiębiorca uprawniony do wykonywania działalności gospodarczej w zakresie transportu drogowego,
- 34) **rabunek** – zabór mienia w celu przywłaszczenia z zastosowaniem przemocy fizycznej lub groźby jej natychmiastowego użycia wobec Ubezpieczonego lub innej osoby uprawnionej przez Ubezpieczonego do sprawowania nadzoru nad przedmiotem ubezpieczenia, lub z doprowadzeniem tych osób do nieprzytomności lub bezbronności,
- 35) **reklamacja** – wystąpienie skierowane do Towarzystwa przez jego Klienta, w którym Klient zgłasza zastrzeżenia dotyczące usług świadczonych przez Towarzystwo,
- 36) **reprezentanci Ubezpieczonego:**
- w przedsiębiorstwach państwowych – dyrektor, jego zastępca i pełnomocnicy uprawnieni do składania i przyjmowania oświadczeń woli w imieniu Ubezpieczonego,
  - w spółkach akcyjnych i spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością – członkowie zarządu, prokurenci oraz pełnomocnicy uprawnieni do składania i przyjmowania oświadczeń woli w imieniu Ubezpieczonego,
  - w spółkach jawnych, partnerskich, komandytowych, komandytowo-akcyjnych – wspólnicy, prokurenci oraz pełnomocnicy uprawnieni do składania i przyjmowania oświadczeń woli w imieniu Ubezpieczonego,
  - w spółkach cywilnych – wspólnicy oraz ich pełnomocnicy,
  - w przypadku osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą – przedsiębiorcy oraz ich pełnomocnicy,
- 37) **silny wiatr** – działanie wiatru o prędkości nie mniejszej niż 17,5 m/s stwierdzonej przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej; w przypadku braku stacji pomiarowej w miejscu szkody bierze się pod uwagę stan faktyczny i jej rozmiar w miejscu ich powstania, świadczący wyraźnie o działaniu silnego wiatru; pojedyncze szkody przyjmuje się za spowodowane przez silny wiatr, gdy w najbliższym sąsiedztwie stwierdzono jego działanie,
- 38) **sporty o charakterze wyczynowym** – sporty, uprawiane celem osiągnięcia we współzawodnictwie na imprezach sportowych jak najlepszych wyników; także każdy sport uprawiany zawodowo, w tym ćwiczenia i rywalizacja na treningach,
- 39) **sporty wysokiego ryzyka** – sporty, których uprawianie wiąże się z działaniem w warunkach dużego ryzyka utraty życia lub zdrowia takie jak: alpinizm (także wspinaczka skałowa i lodowa), udział w wyprawach i ekspedycjach do rejonów o ekstremalnych warunkach przyrodniczych lub klimatycznych, baloniarstwo, eksploracja jaskiń, jazda ekstremalna pojazdem mechanicznym, rowerem, na nartach, lotnictwo, nurkowanie, paralotniarstwo, skoki bungee, spadochroniarstwo, spływy górskie, sporty motorowe i motorowodne, sporty walki, szybownictwo, windsurfing, parkour, rafting, zorbing, cliff jumping, rock jumping,
- 40) **sprzęt elektroniczny** – urządzenie działające w oparciu o technologię mikroprocesorową wraz z obudową oraz okablowaniem niezbędnymi do jego funkcjonowania,
- 41) **stałe elementy wykończeniowe** – zainstalowane na stałe w sposób uniemożliwiający ich odłączenie bez ich uszkodzenia lub bez uszkodzenia substancji budynku lub bez użycia narzędzi:
- powłoki malarskie,
  - okładziny podłóg, ścian i sufitów, sufity podwieszane,
  - przegrody, ścianki działowe,
  - okna i drzwi wraz z ościeżnicami i zamknięciami, kraty, rolety, itp.,
  - urządzenia stanowiące osprzęt do instalacji (w tym baterie, piece, wkłady kominkowe, klimatyzatory, urządzenia i czujki alarmu),
- 42) **stopień zużycia technicznego** – określona w procentach zmiana stanu technicznego ubezpieczonego mienia, zależna od okresu eksploatacji, jakości wykonania, trwałości zastosowanych materiałów i elementów,
- 43) **suma ubezpieczenia lub gwarancyjna** – górna granica odpowiedzialności Towarzystwa w odniesieniu do przedmiotu ubezpieczenia; suma ubezpieczenia/gwarancyjna określona jest w dokumencie potwierdzającym zawarcie umowy ubezpieczenia,
- 44) **system ubezpieczenia na pierwsze ryzyko** – system ubezpieczenia, w którym suma ubezpieczenia ustalana jest w oparciu o szacowaną maksymalną szkodę, jaka może powstać jednorazowo wskutek zdarzeń ubezpieczeniowych objętych ochroną ubezpieczeniową w okresie ubezpieczenia,
- 45) **system ubezpieczenia na sumy stałe** – system ubezpieczenia, w którym suma ubezpieczenia ustalana jest na podstawie całkowitej wartości mienia lub rodzaju mienia, które ma zostać objęte ochroną ubezpieczeniową w okresie ubezpieczenia,
- 46) **szkoda na osobie** – uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia lub śmierć na skutek zdarzeń ubezpieczeniowych objętych ubezpieczeniem,
- 47) **szkoda rzeczowa** – utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia, na skutek zdarzeń ubezpieczeniowych objętych ubezpieczeniem,
- 48) **śnieg i lód** – bezpośrednie działanie ciężaru śniegu lub lodu na ubezpieczone mienie albo przewrócenie się pod wpływem ciężaru śniegu lub lodu mienia sąsiadującego na ubezpieczone mienie,
- 49) **środek transportu wewnętrznego** – pojazd lądowy przeznaczony do załadunku lub transportu towaru, nie podlegający obowiązkowemu ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej,
- 50) **środki obrotowe** – towary, surowce, materiały w przerobie, półfabrykaty, wyroby gotowe, materiały pomocnicze, opakowania,
- 51) **środki pomocnicze i ortopedyczne** – niezbędne w procesie leczenia następstw nieszczęśliwych wypadków środki wspomagające, zalecone przez lekarza,
- 52) **tabela uszczerbków** – „Tabela norm oceny procentowej trwałego uszczerbku na zdrowiu wskutek nieszczęśliwego wypadku” opracowana i rekomendowana przez Polskie Towarzystwo Medycyny Ubezpieczeniowej. Tabela jest dostępna w każdej jednostce terenowej Towarzystwa oraz na stronie internetowej www.tuw.pl,
- 53) **trwały uszczerbek na zdrowiu** – trwałe naruszenie sprawności organizmu spowodowane nieszczęśliwym wypadkiem. Stopień i rodzaj trwałego uszczerbku określane są przez Towarzystwo na podstawie przedłożonej dokumentacji medycznej,
- 54) **trzęsienie ziemi** – gwałtowne, niewywołane działalnością człowieka zaburzenie systemu równowagi we wnętrzu ziemi, któremu towarzyszą wstrząsy i drgania gruntu,
- 55) **Ubezpieczający** – osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, która zawarła umowę ubezpieczenia na podstawie OWU i zobowiązana jest do zapłaty składki ubezpieczeniowej,
- 56) **Ubezpieczony** – podmiot, na którego rachunek zawarta została umowa ubezpieczenia na podstawie OWU,
- 57) **udar mózgu (TIA – transient ischaemic attack)** – trwałe, trwające minimum 24h, uszkodzenie tkanki mózgowej przebiegające nagle, powstałe w wyniku uszkodzenia naczyń krwionośnych lub zaburzeń przepływu krwi (zakrzep, zator, krwotok), za wyjątkiem przemijających epizodów krążeniowo-mózgowych, trwających krócej niż 24 godziny i niepozostawiających trwałych następstw neurologicznych,
- 58) **uderzenie pioruna** – następstwa bezpośredniego wyładowania atmosferycznego na ubezpieczonym obiekcie, lub na obiekcie, w którym znajduje się ubezpieczone mienie,
- 59) **uderzenie pojazdu** – uderzenie pojazdu lądowego, nie będącego w prawnym posiadaniu Ubezpieczonego, ani nie będącego w jego użytkowaniu w momencie powstania szkody,
- 60) **upadek drzew lub masztów** – przewrócenie się w całości lub upadek oderwanych części: drzew, masztów, słupów, latarni, kominów i innych budowli na ubezpieczone mienie, jeżeli na Ubezpieczonym nie spoczywał obowiązek ich konserwacji,
- 61) **upadek statku powietrznego** – katastrofa lub przymusowe lądowanie statku powietrznego lub innego obiektu latającego, a także upadek jego części lub przewożonego ładunku,
- 62) **urządzenie do przechowywania wartości pieniężnych** – urządzenie mechaniczne o określonej klasie odporności na włamanie, służące do przechowywania wartości pieniężnych (w tym sejfy, kasy pancerne, szafy stalowe, szafy pancerne i sejfowe),

- 63) **wartości pieniężne** – krajowe i zagraniczne znaki pieniężne (gotówka), dokumenty zastępujące w obrocie gotówkę, elektroniczne instrumenty płatnicze, w szczególności karty płatnicze, bilety na środki publicznego transportu zbiorowego, karty telefoniczne oraz złoto, srebro i wyroby z tych metali, kamienie szlachetne i perły, a także platyna i inne metale z grupy platynowców,
- 64) **wartość mienia:**
- księgową brutto** – księgową wartość początkową mienia/środków trwałych, z uwzględnieniem obowiązujących przeszacowań, bez odpisów amortyzacyjnych,
  - odtworzeniową** – wartość odpowiadającą kosztom przywrócenia mienia do stanu nowego ale nie ulepszonego:
    - dla budynków, lokali i budowli oraz nakładów inwestycyjnych – wartość odpowiadająca kosztom odbudowy lub remontu w tym samym miejscu, z uwzględnieniem takich samych parametrów technicznych, wymiarów, konstrukcji i materiałów,
    - dla maszyn, urządzeń i wyposażenia – wartość odpowiadająca kosztom zakupu, naprawy lub wytworzenia nowego przedmiotu tego samego rodzaju, gatunku i jakości z włączeniem kosztów transportu, montażu, demontażu i cła,
  - rzeczywista** – wartość odtworzeniową pomniejszoną o stopień zużycia technicznego,
  - wytworzenia** – wartość odpowiadająca sumie kosztów materiałów, surowców, robocizny oraz kosztów ogólnych poniesionych w związku z wytworzeniem ubezpieczonego mienia,
- 65) **wybuch** – gwałtowna zmiana stanu równowagi układu z jednoczesnym wyzwoleniem się gazów, pyłów, pary lub cieczy, wywołana ich właściwością rozprzestrzeniania się; w odniesieniu do naczyń ciśnieniowych i innych tego typu zbiorników, warunkiem uznania zdarzenia za spowodowane wybuchem jest, aby ściany naczyń i zbiorników uległy zniszczeniu w takich rozmiarach, iż wskutek ujęcia gazów, pyłów, pary lub cieczy nastąpiło nagłe wyrównanie ciśnień; za wybuch uważa się również implozję polegającą na uszkodzeniu zbiornika lub aparatu próżniowego będącego pod ciśnieniem zewnętrznym,
- 66) **wymienne nośniki danych** – materiały umożliwiające gromadzenie informacji, przeznaczone do odczytu maszynowego, jeżeli są przeznaczone do wymiany przez użytkownika (np. wymienne dyski twarde, dyski optyczne, płyty CD, karty pamięci),
- 67) **wypadek środka transportu** – nagłe działanie siły mechanicznej na pojazd w chwili zetknięcia pojazdu z innymi pojazdami, przedmiotami, ziemią, zwierzętami lub osobami znajdującymi się poza pojazdem,
- 68) **zalanie** – zalanie wodą lub inną cieczą wskutek:
- awarii instalacji tj. nagłego, niespodziewanego, niezależnego od woli Ubezpieczonego, samoistnego pęknięcia lub rozszczelnienia instalacji: wodociągowej, kanalizacyjnej lub centralnego ogrzewania,
  - awarii urządzeń typu pralki, wirówki, zmywarki, piecyki łazienkowe, bojler,
  - cofnięcia się wody lub ścieków z instalacji wodociągowej lub kanalizacyjnej,
  - samoczynnego uruchomienia się instalacji tryskaczowej lub zraszaczej, z wyłączeniem przypadków będących następstwem pożaru, prób, naprawy, przebudowy, modernizacji instalacji lub budynku,
  - nieumyślnego pozostawienia otwartych kranów lub innych zaworów w czasie przerwy w dostawie wody,
  - pęknięcia, stłuczenia lub samoistnego rozszczelnienia się akwarium lub uszkodzenia jego osprzętu,
  - szybko topniejących mas śniegu lub lodu w następstwie gwałtownej zmiany temperatury
- oraz zalanie wodą lub inną cieczą pochodzącą spoza miejsca ubezpieczenia przez osoby trzecie,
- 69) **zamek atestowany** – zamek posiadający aktualny atest Instytutu Mechaniki Precyzyjnej lub innej jednostki uprawnionej do certyfikacji,
- 70) **zamek wielozastawkowy** – zamek, do którego klucz posiada więcej niż dwa nacięcia prostopadłe do pióra klucza,
- 71) **zapadanie się ziemi** – obniżenie terenu z powodu zawałenia się podziemnych pustych przestrzeni w gruncie, które powstały w sposób naturalny, a nie w wyniku działalności człowieka,
- 72) **zawał serca** – (*infarctus myocardi*) martwica fragmentu mięśnia sercowego w wyniku nagłego przerwania dopływu krwi, potwierdzona przez typowe bóle stenokardialne w wywiadzie, sugerujące chorobę niedokrwinną serca, zmiany w EKG charakterystyczne dla świeżego zawału serca oraz podwyższony poziom enzymów sercowych; wszystkie powyższe objawy muszą wystąpić łącznie,
- 73) **zdarzenie ubezpieczeniowe (zdarzenie):**
- w ubezpieczeniu mienia oraz sprzętu elektronicznego – nagłe i niepewne zdarzenie, wywołane przyczyną zewnętrzną, niezależną od woli Ubezpieczonego, które wystąpiło w okresie ubezpieczenia, powodujące szkodę objętą zakresem ubezpieczenia,
- w ubezpieczeniu OC – działanie lub zaniechanie, które wystąpiło w okresie ubezpieczenia, powodujące szkodę na osobie lub rzeczową; w przypadku wątpliwości co do powstania szkody za datę powstania zdarzenia powodującego szkodę na osobie przyjmuje się dzień pierwszego badania lekarskiego stwierdzającego powypadkowe obrażenia ciała lub rozstrój zdrowia,
  - w ubezpieczeniu ochrony prawnej - wystąpienie przyczyny wszczęcia postępowania w okresie ubezpieczenia,
  - w ubezpieczeniu NNW – wystąpienie nieszczęśliwego wypadku w okresie ubezpieczenia.

Przedmiot umowy ubezpieczenia

§ 3

- Przedmiotem umowy ubezpieczenia na podstawie niniejszych OWU może być ubezpieczenie:
  - mienia od pożaru i innych zdarzeń losowych,
  - mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku,
  - szyb i innych przedmiotów szklanych od stłuczenia,
  - mienia w transporcie (cargo),
  - sprzętu elektronicznego od wszystkich ryzyk,
  - odpowiedzialności cywilnej,
  - ochrony prawnej,
  - następstw nieszczęśliwych wypadków.
- Zawarcie ubezpieczeń: mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku, szyb i innych przedmiotów szklanych od stłuczenia, mienia w transporcie (cargo), odpowiedzialności cywilnej, ochrony prawnej oraz następstw nieszczęśliwych wypadków jest możliwe, gdy Ubezpieczający wykupi w Towarzystwie ubezpieczenia mienia od pożaru i innych zdarzeń losowych.

Wyłączenia ogólne z zakresu ubezpieczenia

§ 4

- Zakres ubezpieczenia nie obejmuje odpowiedzialności za szkody:
- wyrządzone umyślnie przez Ubezpieczonego oraz osoby pozostające z nim we wspólnym gospodarstwie domowym,
  - wyrządzone na skutek rażącego niedbalstwa przez Ubezpieczonego lub jego reprezentantów, chyba, że zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności; niniejsze wyłączenie nie dotyczy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej,
  - wyrządzone przez Ubezpieczonego lub jego pracowników w stanie po użyciu alkoholu, po użyciu środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, jeżeli miało to wpływ na powstanie szkody,
  - powstałe w następstwie działań wojennych, rewolucji, niepokoїв społecznych, blokady dróg, konfiskat, strajków, zamieszek, rozruchów, sabotażu, aktów terrorystycznych lub manifestacji,
  - powstałe wskutek bezpośredniego lub pośredniego oddziaływania energii jądrowej lub skażenia radioaktywnego, promieni jonizujących, laserowych lub maserowych bez względu na przyczynę i źródło ich pochodzenia oraz pola magnetycznego lub elektromagnetycznego,
  - górnictwo w rozumieniu prawa geologicznego i górnictwa,
  - spowodowane osuwaniem lub zapadaniem się ziemi szkody powstałe w związku z prowadzonymi robotami ziemnymi,
  - powstałe wskutek powolnego działania czynnika termicznego, chemicznego, biologicznego, lub innego czynnika podobnie działającego, w tym pary, wilgoci, dymu, sadzy, pyłu, pleśni, porostów, grzybów insektów, a także wirusów i bakterii,
  - powstałe na skutek decyzji administracyjnej wydanej na podstawie przepisów prawa powszechnie obowiązującego, powodującej wywłaszczenie, konfiskatę, zarekwirowanie, nacjonalizację, przejęcie lub zniszczenie ubezpieczonego mienia z nakazu właściwych organów administracyjnych lub sądowych,
  - powstałe wskutek niedopełnienia obowiązków określonych w § 9, § 10 lub wynikających z zawartej umowy ubezpieczenia lub przepisów prawa powszechnie obowiązującego, w zakresie, w jakim nieprzestrzeżenie tych obowiązków miało wpływ na powstanie lub zwiększenie rozmiaru szkody.

Zawarcie umowy ubezpieczenia

§ 5

1. Umowę ubezpieczenia zawiera się na podstawie wniosku Ubezpieczającego sporządzonego w formie pisemnej na formularzu Towarzystwa.
2. Towarzystwo potwierdza zawarcie umowy ubezpieczenia wniosko- polisą lub innym dokumentem ubezpieczenia.
3. Towarzystwo może uzależnić zawarcie umowy ubezpieczenia od uzyskania od Ubezpieczającego dodatkowych informacji lub dokumentów niezbędnych do oceny ryzyka, w tym przeprowadzenia oględzin i wykonania dokumentacji zdjęciowej mienia oraz miejsca ubezpieczenia.

Czas trwania odpowiedzialności Towarzystwa

§ 6

1. Umowę ubezpieczenia zawiera się na okres 12 miesięcy, chyba że strony umówiły się inaczej.
2. Odpowiedzialność Towarzystwa rozpoczyna się od dnia wskazanego w dokumencie ubezpieczenia, jednak nie wcześniej niż od dnia następnego po opłaceniu składki lub jej pierwszej raty, o ile nie umówiono się inaczej.
3. Ubezpieczający może odstąpić od umowy ubezpieczenia zawartej na okres dłuższy niż 6 miesięcy w terminie 30 dni jeżeli nie jest przedsiębiorcą lub 7 dni, jeżeli jest przedsiębiorcą, licząc od dnia zawarcia umowy.
4. W razie ujawnienia okoliczności, która pociąga za sobą istotną zmianę prawdopodobieństwa wystąpienia zdarzenia ubezpieczeniowego, każda ze stron może żądać odpowiedniej zmiany wysokości składki, poczynając od chwili w której zaszła ta okoliczność, nie wcześniej niż od początku bieżącego okresu ubezpieczenia. W razie zajścia takiego żądania druga strona może w terminie 14 dni wypowiedzieć umowę ze skutkiem natychmiastowym.
5. Towarzystwo może rozwiązać umowę ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym jeżeli Towarzystwo ponosi odpowiedzialność jeszcze przed zaplaceniem składki za ubezpieczenie lub jej pierwszej raty, a składka lub jej pierwsza rata nie została opłacona w terminie.
6. W razie opłacenia składki ubezpieczeniowej w ratach, niezaplacenie w terminie kolejnej raty składki powoduje ustanie odpowiedzialności Towarzystwa, jeżeli po upływie terminu płatności Towarzystwo wezwało Ubezpieczającego do zapłaty z zagrożeniem, że brak zapłaty w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania spowoduje ustanie odpowiedzialności.
7. Odpowiedzialność Towarzystwa kończy się:
  - 1) z upływem okresu ubezpieczenia,
  - 2) z dniem odstąpienia od umowy ubezpieczenia lub z upływem okresu jej wypowiedzenia,
  - 3) z chwilą zbycia przedmiotu ubezpieczenia, chyba że Ubezpieczający przeniósł na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia prawa z umowy ubezpieczenia.
8. Wypłata odszkodowania lub odszkodowań w wysokości równej sumie ubezpieczenia lub limitu odpowiedzialności na dany rodzaj mienia lub zdarzeń ubezpieczeniowych powoduje zaprzestanie odpowiedzialności w części dotyczącej przedmiotu ubezpieczenia, który uległ szkodzie i stanowi całkowite spełnienie świadczenia z tytułu tej części umowy ubezpieczenia.
9. W razie zbycia przedmiotu ubezpieczenia prawa z umowy ubezpieczenia mogą być przeniesione na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia. Przeniesienie tych praw wymaga pisemnego potwierdzenia przez Towarzystwo.
10. Jeżeli prawa z umowy ubezpieczenia nie zostały przeniesione na nabywcę tego przedmiotu, stosunek ubezpieczenia wygasa z chwilą przejścia przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę.
11. W razie przejścia praw z umowy ubezpieczenia zbywca odpowiada solidarnie z nabywcą za zapłatę składki za ubezpieczenie przypadające za czas od chwili przejścia przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę.
12. W razie zmian organizacyjnych obejmujących Ubezpiezonego, a polegających na podziale, wydzieleniu lub utworzeniu przez Ubezpiezonego lub z udziałem Ubezpiezonego nowego podmiotu, który przejmie w części lub całości ubezpieczone mienie, Towarzystwo udzieli ochrony ubezpieczeniowej tym podmiotom w zakresie istniejącej umowy ubezpieczenia mienia.
13. W przypadku cesji praw z umowy ubezpieczenia, a także w przypadku przewłaszczenia na zabezpieczenie ochrona ubezpieczeniowa będzie kontynuowana w zakresie istniejącej umowy ubezpieczenia mienia.
14. Warunkiem kontynuowania ochrony ubezpieczenia w przypadkach określonych w ust. 12 i ust. 13 jest otrzymanie przez Towarzystwo, nie

później niż w ciągu 14 dni od ich wystąpienia, pisemnego oświadczenia Ubezpiezonego o woli kontynuowania umowy ubezpieczenia.

Składka ubezpieczeniowa

§ 7

1. Składkę ubezpieczeniową ustala się w oparciu o obowiązującą w dniu zawarcia umowy taryfę stawek, uwzględniając: rodzaj działalności gospodarczej prowadzonej przez Ubezpiezonego, okres ubezpieczenia, wysokość sumy ubezpieczenia lub sumy gwarancyjnej, dotychczasowy przebieg szkodowy, przedmiot i zakres ubezpieczenia, rodzaj ubezpieczonego mienia, rodzaj stosowanych zabezpieczeń, warunki płatności składki oraz przeprowadzoną ocenę ryzyka, a dodatkowo w ubezpieczeniu następstw nieszczęśliwych wypadków liczbę osób objętych ubezpieczeniem.
2. W razie wprowadzenia do umowy ubezpieczenia postanowień dodatkowych lub odmiennych od określonych w OWU, wysokość składki ubezpieczeniowej ustalana jest indywidualnie w uzgodnieniu z Ubezpieczającym.
3. Na wniosek Ubezpieczającego składka ubezpieczeniowa może być rozłożona na raty.
4. Terminy płatności kolejnych rat i ich wysokość wskazane są we wniosko-polisie lub w innym dokumencie ubezpieczenia.
5. W ubezpieczeniach krótkoterminowych, tj. ubezpieczeniach zawieranych na okres krótszy niż jeden rok, składka ubezpieczeniowa płatna jest jednorazowo.
6. W przypadku płatności składki ubezpieczeniowej lub jej raty gotówką za datę opłacenia składki ubezpieczeniowej uważa się datę, w której należna składka ubezpieczeniowa lub jej rata została przyjęta przez pracownika Towarzystwa lub agenta ubezpieczeniowego Towarzystwa.
7. W przypadku płatności składki ubezpieczeniowej lub jej raty przelewem bankowym, przekazem pocztowym lub kartą płatniczą za datę opłacenia składki ubezpieczeniowej uznaje się datę zlecenia przelewu w banku, dokonania przekazu w urzędzie pocztowym lub datę operacji kartą płatniczą pod warunkiem, że na rachunku znajdowały się wystarczające środki pieniężne. W przypadku braku wystarczających środków pieniężnych na rachunku za datę opłacenia składki ubezpieczeniowej lub raty składki ubezpieczeniowej uznaje się dzień uznania rachunku Towarzystwa pełną kwotą wymaganej składki ubezpieczeniowej lub raty.
8. Składka ubezpieczeniowa za zawarcie umowy uzupełniającej naliczana jest proporcjonalnie do końca okresu ubezpieczenia przy założeniu, że składka ubezpieczeniowa wynosi 1/365 kwoty ustalonej składki ubezpieczeniowej rocznej za każdy dzień udzielonej ochrony ubezpieczeniowej („pro rata temporis”).
9. W przypadku wygaśnięcia stosunku ubezpieczenia przed upływem okresu na jaki została zawarta umowa ubezpieczenia, zgodnie z postanowieniami § 6 ust. 7 pkt 2 lub 3 Ubezpieczającemu przysługuje zwrot składki ubezpieczeniowej za okres niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej, z zastrzeżeniem ust. 10.
10. Wysokość składki ubezpieczeniowej podlegającej zwrotowi wynosi 1/365 kwoty składki ubezpieczeniowej rocznej za każdy dzień niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej.
11. Odstąpienie od umowy ubezpieczenia lub jej rozwiązanie nie zwalnia Ubezpieczającego od obowiązku opłacenia składki ubezpieczeniowej za okres, w którym Towarzystwo udzielało ochrony ubezpieczeniowej.
12. Składka ubezpieczeniowa nie podlega indeksacji.

Obowiązki Towarzystwa

§ 8

1. W terminie 7 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o zajściu zdarzenia ubezpieczeniowego objętego ochroną, Towarzystwo informuje: Ubezpieczającego i/lub Ubezpiezonego, jeżeli nie są oni osobami występującymi z tym zawiadomieniem, a także osobę występującą z roszczeniem, jakie dokumenty są potrzebne do ustalenia odpowiedzialności Towarzystwa i wysokości odszkodowania lub świadczenia oraz przeprowadza postępowanie dotyczące ustalenia stanu faktycznego zdarzenia, zasadności zgłoszonych roszczeń i wysokości odszkodowania lub świadczenia. Towarzystwo przekazuje ww. informacje w formie pisemnej lub w inny sposób, o ile dana osoba wyraziła na to zgodę.
2. Jeżeli w terminie określonym w § 11 ust. 2 i 3 niniejszych OWU, Towarzystwo nie wypłaci odszkodowania, zawiadamia pisemnie osobę występującą z roszczeniem o przyczynach braku możliwości zaspokojenia jej roszczeń w całości lub w części, a jeśli istnieją podstawy także wypłaca bezsporną część odszkodowania lub świadczenia.
3. Ubezpieczający, Ubezpieczony, Uprawniony z umowy ubezpieczenia i poszkodowany mają prawo do informacji związanych ze zdarzeniem

ubezpieczeniowym będących podstawą ustalenia odpowiedzialności Towarzystwa oraz ustalenia okoliczności zdarzenia ubezpieczeniowego, jak również wysokością odszkodowania lub świadczenia.

Obowiązki Ubezpieczającego i Ubezpieczonego

§ 9

1. Ubezpieczający i Ubezpieczony zobowiązany jest podać do wiadomości Towarzystwa wszystkie znane sobie okoliczności, o które Towarzystwo pytało przed zawarciem umowy ubezpieczenia w formularzu wnioskopolisy lub w inny sposób.
2. Jeżeli Ubezpieczający i Ubezpieczony zawiera umowę przez przedstawiciela, obowiązek wskazany w ust. 1 ciąży również na przedstawicielu i obejmuje ponadto okoliczności mu znane.
3. W razie zawarcia przez Towarzystwo umowy ubezpieczenia, mimo braku odpowiedzi na poszczególne pytania, pominięte okoliczności uważa się za nieistotne.
4. W czasie trwania umowy ubezpieczenia, Ubezpieczający i Ubezpieczony zobowiązany jest zawiadamiać Towarzystwo o zmianach okoliczności wymienionych w ust. 1 niezwłocznie po otrzymaniu o nich wiadomości.
5. Towarzystwo nie ponosi odpowiedzialności za skutki okoliczności, które z naruszeniem ust. 1, 2 i 4 nie zostały podane do jego wiadomości.
6. W razie, gdy Ubezpieczający lub Ubezpieczony podał niezgodne ze stanem faktycznym okoliczności lub zataił fakty istotne do oceny ryzyka, Towarzystwo jest wolne od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu, jeżeli miało to wpływ na zwiększenie prawdopodobieństwa wystąpienia zdarzenia ubezpieczeniowego objętego ochroną.
7. Ubezpieczający zawierający umowę na cudzy rachunek zobowiązany jest do poinformowania Ubezpieczonego o treści zawartej umowy ubezpieczenia. Ponadto Ubezpieczający zawierający umowę ubezpieczenia grupowego na cudzy rachunek jest zobowiązany przed przystąpieniem do umowy ubezpieczenia grupowego, do przekazania osobie zainteresowanej przystąpieniem do takiej umowy informacji o:
  - 1) firmie zakładu ubezpieczeń oraz adresie jego siedziby,
  - 2) braku wynagrodzenia, w rozumieniu ustawy z dnia 15 grudnia 2017 r. o dystrybucji ubezpieczeń, otrzymywanego w związku z proponowanym przystąpieniem do umowy ubezpieczenia grupowego,
  - 3) możliwości złożenia reklamacji, wniesienia skargi oraz pozasądowego rozwiązywania sporów.
8. Ubezpieczający i Ubezpieczony zobowiązany jest do:
  - 1) zawiadamiania o zmianach adresu miejsca ubezpieczenia lub siedziby,
  - 2) podania okoliczności związanych ze zwiększeniem prawdopodobieństwa zajścia zdarzenia ubezpieczeniowego takich jak:
    - a) zmiana profilu i zakresu prowadzonej działalności,
    - b) usunięcie, zmiana stanu lub awaria zabezpieczeń zgłoszonych we formularzu o zawarcie umowy ubezpieczenia,
    - c) rozpoczęcie remontu, modernizacji lub przebudowy ubezpieczonego mienia lub obiektu z ubezpieczonym mieniem,
    - d) zakończenie, przerwanie, zawieszenie na okres dłuższy niż 30 dni prowadzonej działalności,
    - e) utrata kluczy, sterowników, kart dostępu do miejsca przechowywania ubezpieczonego mienia,
  - 3) przestrzegania zastrzeżonych w umowie ubezpieczenia przepisów bezpieczeństwa, mających na celu zapobieganie powstaniu lub zwiększeniu szkody, a także przepisów prawa powszechnie obowiązującego, ze szczególnym uwzględnieniem dotyczących prawa budowlanego, bhp, ochrony przeciwpożarowej, budowy i eksploatacji urządzeń technicznych oraz wykonywania dozoru technicznego nad tymi urządzeniami, ochrony osób i mienia oraz rachunkowości,
  - 4) utrzymywania ubezpieczonych budynków i budowli w należytym stanie technicznym oraz dbania o dobry stan i sprawne funkcjonowanie wszystkich instalacji, w tym instalacji elektrycznej, grzewczej, systemu ochrony przeciwpożarowej i przeciwkradzieżowej,
  - 5) stosowania się do minimalnych wymogów zabezpieczenia mienia określonych w Załączniku nr 1 do OWU,
  - 6) przestrzegania zaleceń wydanych przez Towarzystwo oraz usunięcia w wyznaczonym terminie szczególnego zagrożenia, do usunięcia którego pisemnie zobowiązało go Towarzystwo (zalecenia); za szczególne zagrożenie uważa się takie, które już wcześniej było przyczyną szkody.
9. Ubezpieczony zobowiązany jest:
  - 1) prowadzić ewidencję księgową lub wykaz ubezpieczonego mienia wraz z jego charakterystyką i wartością zadeklarowaną do

ubezpieczenia; przy czym w razie ubezpieczenia środków trwałych według wartości ewidencyjnej brutto, za powyższą ewidencję może być przyjęta ewidencja prowadzona dla celów rachunkowych wraz z wartościami księgowymi brutto w niej wskazanymi,

- 2) umożliwić Towarzystwu dokonanie lustracji ubezpieczonego mienia oraz zapoznanie się z dokumentami mającymi związek z umową ubezpieczenia w celu oceny ryzyka ubezpieczeniowego oraz sformułowania ewentualnych rekomendacji i zaleceń dotyczących kontroli tego ryzyka,
- 3) w odniesieniu do ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej – niezwłocznie przekazać Towarzystwu zawiadomienie o otrzymaniu/wniesieniu pozwu, nakazu zapłaty, orzeczeniu sądu lub wszczęciu postępowania karnego, w terminie umożliwiającym wniesienie środka zaskarżenia lub podjęcia innych czynności przewidzianych prawem.

Obowiązki Ubezpieczającego i Ubezpieczonego w przypadku zajścia zdarzenia ubezpieczeniowego

§ 10

1. W razie zajścia zdarzenia ubezpieczeniowego Ubezpieczony zobowiązany jest:
  - 1) użyć dostępnych środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub w celu zmniejszenia jej rozmiaru, przez co należy rozumieć również niezwłocznie:
    - a) wezwanie w zależności od szkody odpowiednich służb ratowniczych,
    - b) powiadomienie Policji: o zdarzeniu powodującym ofiary w ludziach, dewastacji, kradzieży z włamaniem i rabunku, kradzieży zewnętrznych elementów budynków oraz o każdym zdarzeniu powstałym w okolicznościach nasuwających przypuszczenie, że popełniono przestępstwo,
  - 2) powiadomić niezwłocznie Towarzystwo o powstaniu szkody, nie później niż w ciągu 3 dni od jej powstania lub uzyskania informacji o jej powstaniu,
  - 3) nie zmieniać stanu faktycznego spowodowanego zdarzeniem do czasu rozpoczęcia czynności likwidacyjnych przez przedstawiciela Towarzystwa, chyba że zmiana jest niezbędna w celu zabezpieczenia mienia przed dalszą szkodą lub zmniejszenia rozmiaru szkody; Towarzystwo nie może powołać się na to postanowienie, jeżeli przedstawiciel Towarzystwa nie rozpoczął czynności likwidacyjnych w ciągu 5 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o szkodzie,
  - 4) udzielić Towarzystwu pomocy przy wykonywaniu czynności likwidacyjnych, w tym udostępnić wszelkie dokumenty i informacje niezbędne do ustalenia okoliczności powstania szkody, jej rozmiaru i wysokości odszkodowania,
  - 5) sporządzić na własny koszt rachunek strat (kosztorys lub wykaz utraconego, zniszczonego lub uszkodzonego mienia objętego ubezpieczeniem z określeniem jego ilości, wartości, roku produkcji, producenta), na podstawie posiadanych materiałów dowodowych i dokumentów i w ciągu 14 dni od dnia powzięcia informacji o szkodzie złożyć rachunek strat oraz dokumenty uzasadniające wysokość roszczenia (z wyłączeniem szkód z ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej i następstw nieszczęśliwych wypadków); Towarzystwo zastrzega sobie prawo weryfikacji otrzymanych dokumentów,
  - 7) wypełnić obowiązki przewidziane w postanowieniach OWU dotyczących poszczególnych rodzajów ubezpieczeń,
  - 8) zabezpieczyć możliwość dochodzenia roszczeń odszkodowawczych wobec osób odpowiedzialnych za szkodę.
2. W przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, zawiadomienie o wystąpieniu zdarzenia ubezpieczeniowego może złożyć również Ubezpieczony lub jego spadkobiercy.
3. W przypadku wystąpienia poszkodowanego z roszczeniem o odszkodowanie w zakresie objętych ubezpieczeniem na drogę sądową przeciwko Ubezpieczonemu jest on zobowiązany powiadomić o tym Towarzystwo następnego dnia po otrzymaniu pozwu.
4. Ubezpieczony jest zobowiązany także informować Towarzystwo o wszczętym przeciwko niemu postępowaniu karnym lub administracyjnym, pozostającym w związku z zakresem ubezpieczenia.
5. Ubezpieczony zobowiązany jest przekazać Towarzystwu orzeczenie sądu w terminie umożliwiającym zajęcie stanowiska co do zasadności wniesienia środka odwoławczego, najpóźniej w terminie 7 dni od dnia otrzymania orzeczenia sądu.
6. Zaspokojenie lub uznanie przez Ubezpieczonego roszczeń poszkodowanego bez uprzedniej pisemnej zgody Towarzystwa nie ma wpływu na odpowiedzialność Towarzystwa za szkodę.

§ 13

7. W razie naruszenia z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa obowiązków określonych w ust. 1 pkt 2 Towarzystwo może odpowiednio zmniejszyć odszkodowanie (świadczenie), jeżeli naruszenie spowodowało zwiększenie szkody lub uniemożliwiło Towarzystwu ustalenie okoliczności i skutków zdarzenia.
8. Skutki braku zawiadomienia Towarzystwa o zdarzeniu ubezpieczeniowym nie następują, jeżeli Towarzystwo w terminie wyznaczonym do zawiadomienia o zdarzeniu otrzymało wiadomość o okolicznościach, które należało podać do jego wiadomości.
9. Jeżeli Ubezpieczający lub Ubezpieczony umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa nie zastosował środków określonych w ust. 1 pkt 1 Towarzystwo jest wolne od odpowiedzialności za szkody powstałe z powodu niezachowania tych obowiązków.
10. W razie zajścia nieszczęśliwego wypadku Ubezpieczony zobowiązany jest:
  - 1) dążyć do zmniejszenia skutków nieszczęśliwego wypadku, w tym niezwłocznie poddać się opiece lekarskiej i wskazanemu leczeniu,
  - 2) zawiadomić Towarzystwo o zaistnieniu nieszczęśliwego wypadku w terminie 7 dni od daty jego zaistnienia, a w przypadku zaistnienia okoliczności uniemożliwiających zgłoszenie szkody w wyznaczonym terminie - nie później niż po upływie 7 dni od ustania okoliczności uniemożliwiających wcześniejsze zgłoszenie szkody,
  - 3) dostarczyć dokumenty niezbędne do ustalenia zasadności i wysokości świadczenia, informujące o okolicznościach zaistnienia nieszczęśliwego wypadku, przebiegu leczenia, poniesionych kosztach; w przypadku, gdy Ubezpieczony uległ nieszczęśliwemu wypadkowi podczas wykonywania czynności wymagających posiadania uprawnień, Ubezpieczony winien jest dostarczyć dokument uprawniający go do wykonywania tych czynności,
  - 4) umożliwić Towarzystwu zasięgnięcie informacji na temat okoliczności zaistnienia nieszczęśliwego wypadku, doznanych obrażeń ciała, w tym u lekarzy, którzy nad Ubezpieczonym sprawowali lub nadal sprawują opiekę po nieszczęśliwym wypadku,
  - 5) poddać się na żądanie Towarzystwa badaniu przez lekarzy wskazanych przez Towarzystwo.
11. W razie śmierci Ubezpieczonego świadczenie przysługuje Uprawnionemu z umowy ubezpieczenia do wykonania praw wynikających z umowy ubezpieczenia. Uprawniony z umowy ubezpieczenia zobowiązany jest dostarczyć do Towarzystwa akt zgonu, swój dokument tożsamości oraz dokumenty potwierdzające uprawnienia do świadczenia zgodnie z przepisami o nabyciu praw do spadku.

Wypłata odszkodowania

§ 11

1. Wypłata odszkodowania następuje na podstawie uznania roszczenia przez Towarzystwo, ugody lub prawomocnego orzeczenia sądowego.
2. Odszkodowanie wypłaca się w terminie 30 dni od daty otrzymania przez Towarzystwo zawiadomienia o zdarzeniu.
3. Gdyby wyjaśnienie w powyższym terminie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności Towarzystwa albo wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłaca się w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. Jednakże bezsporną część odszkodowania Towarzystwo wypłaca w terminie określonym w ust. 2.

Roszczenia regresowe

§ 12

1. Z dniem wypłaty odszkodowania na Towarzystwo przechodzi prawo dochodzenia roszczeń od osoby trzeciej odpowiedzialnej za szkodę, do wysokości wypłaconego odszkodowania.
2. Nie przechodzą na Towarzystwo roszczenia Ubezpieczonego przeciwko osobom, z którymi Ubezpieczony pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym, chyba, że sprawca wyrządził szkodę umyślnie.
3. Jeżeli Towarzystwo pokryło część szkody, Ubezpieczonemu przysługuje co do pozostałej części, pierwszeństwo w zaspokojeniu roszczeń.
4. Towarzystwu nie przysługuje prawo dochodzenia zwrotu świadczeń wypłaconych z tytułu ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków.

Rozwiązywanie sporów

§ 14

1. Spór z Towarzystwem może być na wniosek Klienta będącego osobą fizyczną, poddany pozasądowemu postępowaniu w sprawie rozwiązywania sporów pomiędzy Klientem a podmiotem rynku finansowego, które przeprowadza Rzecznik Finansowy. Szczegółowe informacje zamieszczone zostały na stronie internetowej Rzecznika Finansowego <https://rf.gov.pl>.
2. W postępowaniu sądowym powództwo o roszczenie wynikające z umowy ubezpieczenia można wytoczyć według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby Ubezpieczającego, Ubezpieczonego, Uprawnionego z umowy ubezpieczenia, spadkobiercy Ubezpieczonego lub spadkobiercy Uprawnionego z umowy ubezpieczenia.

ROZDZIAŁ II UBEZPIECZENIE MIENIA OD POŻARU I INNYCH ZDARZEŃ LOSOWYCH

Przedmiot i miejsce ubezpieczenia

§ 15

1. Przedmiotem ubezpieczenia od pożaru i innych zdarzeń losowych może być mienie stanowiące własność Ubezpieczonego lub będące w jego posiadaniu na podstawie innego tytułu prawnego, wykorzystywane w związku z prowadzoną działalnością oraz ewidencjonowane zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz mienie prywatne pracowników.
2. Przedmiotem ubezpieczenia może być wskazane w umowie ubezpieczenia mienie:
  - 1) budynki, lokale,
  - 2) budowle,
  - 3) nakłady inwestycyjne,
  - 4) maszyny, urządzenia, wyposażenie,
  - 5) środki obrotowe,
  - 6) wartości pieniężne,
  - 7) mienie osób trzecich,
  - 8) mienie prywatne pracowników.
3. Mienie objęte jest ochroną ubezpieczeniową na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w miejscu wskazanym w umowie ubezpieczenia z zastrzeżeniem, że:
  - 1) mienie prywatne pracowników ubezpieczone jest w każdym miejscu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w którym pracownik świadczył pracę na polecenie Ubezpieczonego,
  - 2) wartości pieniężne ubezpieczone w czasie transportu objęte są ochroną ubezpieczeniową w każdym miejscu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej związanym z wykonywaniem transportu wartości pieniężnych.
4. Towarzystwo obejmuje ochroną ubezpieczeniową szkody powstałe w ubezpieczonym mieniu również w przypadku jego przeniesienia do innej ubezpieczonej lokalizacji. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje szkód powstałych podczas transportu. Ubezpieczony jest zobowiązany udokumentować fakt przeniesienia mienia z określeniem jego sumy ubezpieczenia oraz daty zmiany miejsca ubezpieczenia. Limit odpowiedzialności dla mienia przeniesionego do innej lokalizacji wynosi 30% sumy ubezpieczenia, jednak nie więcej niż 400.000 PLN.

Zakres ubezpieczenia

§ 16

1. Towarzystwo obejmuje ochroną mienie Ubezpieczonego w jednym z następujących wariantów:
  - 1) **ryzyka nazwane,**
  - 2) **wszystkie ryzyka.**
2. Ochrona ubezpieczeniowa w **wariancie ryzyka nazwane** obejmuje szkody będące bezpośrednim następstwem niżej wymienionych zdarzeń ubezpieczeniowych:
  - 1) pożar,
  - 2) uderzenie pioruna,
  - 3) wybuch,
  - 4) upadek statku powietrznego,
  - 5) silny wiatr,
  - 6) grad,
  - 7) trzęsienie ziemi,
  - 8) lawina,
  - 9) osuwanie się ziemi,
  - 10) zapadanie się ziemi,
  - 11) fala ponaddźwiękowa,
  - 12) uderzenie pojazdu,
  - 13) dym i sadza,
  - 14) zalanie,
  - 15) śnieg i lód,
  - 16) deszcz nawalny,
  - 17) upadek drzew lub masztów.
3. Ochrona ubezpieczeniowa w **wariancie wszystkie ryzyka** obejmuje szkody będące bezpośrednim następstwem uszkodzenia, zniszczenia lub utraty mienia wskutek jakiegokolwiek zdarzenia losowego, które nie zostało wyłączone na mocy postanowień określonych w § 4 i § 19.
4. Na wniosek Ubezpieczającego i za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej ubezpieczenie mienia od pożaru i innych zdarzeń losowych w **wariantach ryzyka nazwane** oraz **wszystkie ryzyka** może zostać rozszerzone o szkody będące następstwem **powodzi**.

5. Na wniosek Ubezpieczającego i za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej ubezpieczenie mienia od pożaru i innych zdarzeń losowych w wariantach **ryzyka nazwane** oraz **wszystkie ryzyka** może zostać rozszerzone o następujące klauzule:
  - 1) Klauzula nr 1 Automatyczne pokrycie,
  - 2) Klauzula nr 2 Ubezpieczenie od przepięcia,
  - 3) Klauzula nr 3 Ubezpieczenie od dewastacji,
  - 4) Klauzula nr 4 Ubezpieczenie od katastrofy budowlanej,
  - 5) Klauzula nr 5 Ubezpieczenie budynków w budowie,
  - 6) Klauzula nr 6 Ubezpieczenie maszyn od szkód elektrycznych,
  - 7) Klauzula nr 7 Ubezpieczenie maszyn od awarii,
  - 8) Klauzula nr 8 Ubezpieczenie szkód spowodowanych przez rozmrożenie (zepsucie),
  - 9) Klauzula nr 9 Ubezpieczenie od aktów terrorystycznych,
  - 10) Klauzula nr 10 Ubezpieczenie kosztów odtworzenia dokumentacji,
  - 11) Klauzula nr 11 Ubezpieczenie drobnych prac budowlano-montażowych,
  - 12) Klauzula nr 12 Ubezpieczenie dodatkowych kosztów działalności,
  - 13) Klauzula nr 13 Ubezpieczenie kosztów stałych działalności,
  - 14) Klauzula nr 14 Zniesienie konsumpcji sumy ubezpieczenia,
  - 15) Klauzula nr 15 Ubezpieczenie kosztów rzeczoznawców,
  - 16) Klauzula nr 30 Zniesienie fransyz.

Zwrot kosztów dodatkowych

§ 17

W ramach sumy ubezpieczenia przedmiotu, który uległ szkodzie Towarzystwo pokrywa uzasadnione i udokumentowane koszty poniesione przez Ubezpieczonego w związku z wystąpieniem zdarzenia ubezpieczeniowego objętego ochroną ubezpieczeniową:

- 1) **koszty akcji ratowniczej i zabezpieczenia mienia przed zwiększeniem szkody**
koszty działań podjętych przez Ubezpieczonego w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiaru, łącznie z działaniami nieskutecznymi, o ile działania te były adekwatne do występujących okoliczności. W ramach ubezpieczenia kosztów akcji ratowniczej ochroną objęte są również szkody w ubezpieczonym mieniu, które powstały w następstwie akcji ratowniczej,
- 2) **koszty działań po szkodzie**
koszty przypadające na uprzątnięcie pozostałości po szkodzie, porządkowanie i utylizację do limitu do 10% sumy ubezpieczenia, jednak nie więcej niż 20.000 PLN.

Suma ubezpieczenia

§ 18

1. W zależności od przedmiotu ubezpieczenia przed zawarciem umowy ubezpieczenia sumę ubezpieczenia ustala Ubezpieczający w systemie:
  - 1) na sumy stałe:
    - a) budynki, lokale i budowle,
    - b) maszyny, urządzenia, wyposażenie,
    - c) środki obrotowe,
  - 2) na pierwsze ryzyko:
    - a) nakłady inwestycyjne,
    - b) wartości pieniężne,
    - c) mienie osób trzecich,
    - d) mienie prywatne pracowników.
2. Sumę ubezpieczenia ustala Ubezpieczający odrębnie dla każdego rodzaju mienia według jednej z następujących wartości:
  - 1) dla budynków, lokali, budowli, maszyn, urządzeń i wyposażenia:
    - a) odtworzeniowej – jeżeli stopień zużycia technicznego nie przekracza 50%,
    - b) rzeczywistej,
    - c) księgowej brutto.
  - 2) dla nakładów inwestycyjnych – wysokość wydatków poniesionych na adaptację budynku,
  - 3) dla środków obrotowych – cena nabycia lub kosztów wytworzenia,
  - 4) dla wartości pieniężnych według następujących wartości:
    - a) krajowe znaki pieniężne – według wartości nominalnej,
    - b) zagraniczne znaki pieniężne – według wartości nominalnej przeliczonej na złote polskie według średniego kursu NBP z dnia zawarcia umowy ubezpieczenia,
    - c) dokumenty zastępujące w obrocie gotówkę – według ceny nabycia lub kosztów wytworzenia,
    - d) dla złota, srebra i wyrobów z tych metali, kamieni szlachetnych i pereł, a także platyny i innych metali z grupy platynowców – cena nabycia lub kosztów wytworzenia,
  - 5) dla mienia osób trzecich – według wartości rzeczywistej,
  - 6) dla mienia prywatnego pracowników – wartość rzeczywista.

3. W ramach sumy ubezpieczenia dla mienia prywatnego pracowników Towarzystwo ponosi odpowiedzialność za szkody powstałe na skutek zdarzeń ubezpieczeniowych objętych ochroną do kwoty 1.000 PLN na jednego poszkodowanego pracownika na jedno i wszystkie zdarzenia powstałe w okresie ubezpieczenia.
4. W ramach sumy ubezpieczenia maszyn, urządzeń i wyposażenia Towarzystwo ponosi odpowiedzialność za szkody w niskocennych składnikach majątku do limitu 10% sumy ubezpieczenia, nie więcej niż 10.000 PLN na jedno i wszystkie zdarzenia powstałe w okresie ubezpieczenia.
5. Suma ubezpieczenia oraz limity odpowiedzialności stanowią górną granicę odpowiedzialności Towarzystwa na jedno i wszystkie zdarzenia powstałe w okresie ubezpieczenia.
6. Suma ubezpieczenia oraz limity odpowiedzialności, w tym również dla zdarzeń objętych daną klauzulą, ulegają każdorazowo zmniejszeniu o wypłacone odszkodowanie, aż do ich wyczerpania.
7. Ubezpieczający za zgodą Towarzystwa może podwyższyć lub uzupełnić sumę ubezpieczenia ze skutkiem od dnia następnego po opłaceniu dodatkowej składki ubezpieczeniowej.
8. Suma ubezpieczenia powinna:
  - 1) uwzględniać podatek VAT w przypadku, gdy Ubezpieczający nie jest płatnikiem podatku VAT,
  - 2) nie uwzględniać podatku VAT w przypadku, gdy Ubezpieczający jest płatnikiem podatku VAT.

Wyłączenia z zakresu ubezpieczenia mienia od pożaru i innych zdarzeń losowych

§ 19

1. Ochrona ubezpieczeniowa mienia od pożaru i innych zdarzeń losowych nie obejmuje:
    - 1) gruntów, gleby, w tym torfowisk i składów torfu, upraw na pnium, roślin, żywych zwierząt,
    - 2) złóż geologicznych na pokładach naturalnych,
    - 3) materiałów wybuchowych i pirotechnicznych, fajferwerków,
    - 4) środków odurzających, substancji psychotropowych oraz dopalaczy,
    - 5) elektrowni wiatrowych,
    - 6) szklami, cieplarni, oranżerii, inspektów, namiotów, kiosków, straganów oraz znajdującego się w nich mienia,
    - 7) wzorów, prototypów, modeli poglądowych, planów, ekspertyz,
    - 8) paliw,
    - 9) broni, amunicji,
    - 10) świec, zniczy,
    - 11) automatów wrzutowych na monety i żetony, automatów do gier oraz automatów do wydawania i rozmienniania pieniędzy wraz z ich zawartością,
    - 12) odpadów,
    - 13) mienia przeznaczonego na złom, w celu uzyskania surowców wtórnych lub do likwidacji,
    - 14) środków obrotowych, które są przeterminowane lub bez wymagalnego aktualnego atestu, wydane przez uprawniony do tego organ,
    - 15) akt, dokumentów, ksiąg handlowych i innych nośników danych, z wyłączeniem programów komputerowych produkcji seryjnej, będących w ciągłej sprzedaży i użytkowanych przez Ubezpieczonego,
    - 16) mienia, którego nabycie nie jest potwierdzone oryginalnymi dowodami zakupu zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, wprowadzonym na polski obszar celny lub do obrotu niezgodnie z prawem albo w mieniu, na którego posiadanie Ubezpieczony nie ma zezwolenia wymaganego przez prawo,
    - 17) pojazdów mechanicznych podlegających rejestracji,
    - 18) podziemnych i nadziemnych linii przesyłowych i dystrybucyjnych energii elektrycznej, sygnałów telefonicznych, telegraficznych oraz wszelkich sygnałów komunikacyjnych zarówno audio, jak i wizualnych, włączając przewody, kable, słupy, pylony, mierniki, wieże i jakiegokolwiek wyposażenie, które może towarzyszyć takim konstrukcjom, w tym podstacie wszelkiego rodzaju, z wyjątkiem linii i urządzeń stanowiących własność Ubezpieczonego i znajdujących się w miejscu ubezpieczenia,
    - 19) mienia składowanego na wolnym powietrzu, o ile nie umówiono się inaczej,
    - 20) mienia znajdującego się w kopalniach,
    - 21) mienia znajdującego się w budynkach w budowie,
    - 22) budynków wykorzystywanych do prowadzenia działalności przed uzyskaniem odbioru końcowego oraz pozwolenia na użytkowanie,
    - 23) budynków i budowli przeznaczonych do rozbiórki i/lub w mieniu znajdującym się w tych budynkach i budowlach,
  - 24) budynków i budowli wzniesionych niezgodnie z obowiązującym prawem i/lub w mieniu znajdującym się w tych budynkach i budowlach,
  - 25) budynków i budowli w trakcie modernizacji, przebudowy, remontu instalacji, remontu, które zgodnie z przepisami prawa powszechnie obowiązującego wymagają zgłoszenia do właściwych instytucji i/lub w mieniu znajdującym się w tych budynkach i budowlach.
2. Poza ogólnymi wyłączeniami określonymi w § 4, zakres ubezpieczenia mienia od pożaru i innych zdarzeń losowych nie obejmuje także odpowiedzialności za szkody:
    - 1) powstałe w wyniku przypalenia lub osmalenia, jeżeli nie było pożaru, lub w wyniku poddania ubezpieczonego mienia działaniu ciepła albo ognia w celu związanym z prowadzoną działalnością gospodarczą,
    - 2) powstałe wskutek zalania, deszczu nawałnego, gradu, śniegu, lodu, jeśli powodem był zły stan techniczny lub wadliwa konserwacja (dachu, instalacji, rynien, stolarki okiennej, drzwiowej lub innych elementów) ubezpieczonego budynku lub budowli albo budynku lub budowli z ubezpieczanym mieniem,
    - 3) powstałe wskutek zalania, deszczu nawałnego, gradu, śniegu, lodu przez niezabezpieczone lub nieszczelne otwory dachowe, okienne, drzwiowe lub inne elementy budynku,
    - 4) powstałe w wyniku zalania mienia składowanego w pomieszczeniach usytuowanych poniżej poziomu gruntu, jeżeli mienie było przechowywane poniżej 10 cm nad podłogą, z wyjątkiem szkód spowodowanych wyłącznie zalaniem bezpośrednio z góry,
    - 5) spowodowane wybuchem wywołanym przez Ubezpieczonego w celach produkcyjnych, eksploatacyjnych, rozbiórkowych lub innych oraz w silnikach spalinowych, gdy wybuch związany jest z ich naturalnym działaniem lub gdy spowodowany został normalnym ciśnieniem zawartych w nich gazów,
    - 6) powstałe na skutek cofnięcia się ścieków z instalacji kanalizacyjnej, jeżeli nie zastosowano zaworów zwrotnych, o ile na Ubezpieczonym spoczywał obowiązek zainstalowania takich zaworów,
    - 7) powstałe wskutek nawilgacania, przemarzania lub przenikania wód gruntowych i opadowych przez fundamenty, ściany, posadzki, stropy,
    - 8) powstałe w wyniku próbnego użycia (próby ciśnieniowe) urządzeń tryskaczowych,
    - 9) podlegające jakiegokolwiek ubezpieczeniu obowiązkowemu, niezależnie od tego, czy obowiązek ten został spełniony,
    - 10) z chwilą zakończenia lub przerwania prowadzenia działalności gospodarczej w miejscu ubezpieczenia na okres dłuższy niż 30 dni,
    - 11) powstałe w wyniku drgań spowodowanych ruchem jakiegokolwiek pojazdów i maszyn,
    - 12) będące następstwem zakłócenia lub przerwy w dostawie mediów,
    - 13) jeżeli Ubezpieczony nie zapewnił w sezonie grzewczym należytego ogrzewania pomieszczeń, budynku.
  3. **W wariantcie wszystkie ryzyka** zakres ubezpieczenia nie obejmuje odpowiedzialności za szkody wskazane w ust. 1 i 2 powyżej oraz dodatkowo za szkody:
    - 1) powstałe wskutek usiłowania lub dokonania oszustwa, wyłudzenia, podstępów, wymuszenia lub szantażu, wprowadzenia w błąd lub pozostawania w błędzie, poświadczenia nieprawdy, fałszerstwa, defraudacji, sprzeniewierzenia,
    - 2) ujawnione w trakcie inwentaryzacji mienia lub spowodowane błędami księgowymi,
    - 3) spowodowane wadami projektowymi, materiałowymi,
    - 4) spowodowane błędami wykonawczymi w produkcji, wadliwej obsłudze, awarii maszyny, wad ukrytych,
    - 5) spowodowane wadliwą konserwacją lub powstałe w wyniku zaniechania wymaganej konserwacji lub niedokonywania przeglądów,
    - 6) powstałe w okresie gwarancji, za które odpowiada producent, serwisant, sprzedawca lub dostawca,
    - 7) powstałe wskutek naturalnego zużycia mienia, korozji, rdzy, erozji, powolnego działania czynników geologicznych, powolne odkształcanie, lub wady ukryte,
    - 8) spowodowane procesami chemicznymi lub fizycznymi zachodzącymi wewnątrz ubezpieczonego mienia, o ile ich przyczyną nie są zdarzenia objęte ochroną ubezpieczeniową,
    - 9) spowodowane uszkodzeniem lub utratą mienia w niewyjaśniony sposób.
  4. Ponadto ochrona ubezpieczeniowa **w wariantcie wszystkie ryzyka** nie obejmuje:
    - 1) następstw szkody, takich jak: zwiększone koszty działalności, kary umowne lub inne zobowiązania pieniężne,
    - 2) strat finansowych, takich jak: utrata zysku lub przychodu, a także kar pieniężnych, grzywn sądowych i administracyjnych,

- 3) szkód spowodowanych działaniem wiatru o sile mniejszej niż 17,5 m/s; pojedyncze szkody uważa się za spowodowane działaniem wiatru tylko wówczas, jeżeli w najbliższym sąsiedztwie stwierdzono w tym samym czasie inne szkody spowodowane działaniem silnego wiatru,
  - 4) szkód spowodowanych uderzeniem pojazdu będącego w prawnym posiadaniu Ubezpieczonego lub będącego w jego użytkowaniu w momencie powstania szkody,
  - 5) kosztów usunięcia wad materiałowych oraz kosztów konserwacji i utrzymania w stanie koniecznym do prawidłowego funkcjonowania mienia,
  - 6) odpowiedzialności za zdarzenia nie mające wpływu na użyteczność mienia, a pozostawiające wrażenia estetyczne, takie jak: poplamienie, zadrapanie, wgniecenie, wybrzuszenie, odpadnięcie części przedmiotu, przebarwienie, zmiana zapachu, pęknięcie,
  - 7) odpowiedzialności za szkody bezpośrednie i pośrednie powstałe w związku z obliczaniem, porównywaniem, różnicowaniem, porządkowaniem lub przetwarzaniem danych.
5. O ile nie umówiono się inaczej, ochroną ubezpieczeniową nie są objęte również szkody spowodowane:
- 1) powodzią,
  - 2) przepięciem,
  - 3) dewastacją,
  - 4) katastrofą budowlaną,
  - 5) aktami terrorystycznymi,
  - 6) kradzieżą z włamaniem lub rabunkiem,
  - 7) stłuczeniem szyb,
  - 8) rozmrożeniem/zepsuciem,
  - 9) uszkodzeniami elektrycznymi,
  - 10) awarią maszyn
- oraz powstałe w budynkach w budowie.
6. Towarzystwo nie odpowiada za szkody, których wartość nie przekracza 400 PLN. Do zakresu rozszerzonego o klauzule ma zastosowanie franszyza, jeżeli taką przewiduje dana klauzula umowy ubezpieczenia.

Ustalenie rozmiaru szkody i wysokości odszkodowania

§ 20

Wysokość i rozmiar szkody określa się na podstawie cen z dnia powstania szkody w następujący sposób:

- 1) dla budynków, lokali i budowli – według kosztów naprawy lub odbudowy w tym samym miejscu budynku, lokalu i budowli z uwzględnieniem dotychczasowych technologii, konstrukcji, standardów wykończenia lub nowszych technologii, jeżeli jest to uzasadnione ekonomicznie i wpłynie na obniżenie kosztów odbudowy/ remontu, przy zastosowaniu dotychczasowych wymiarów i materiałów:
  - a) ubezpieczonych w wartości odtworzeniowej – odrębnie dla każdego ubezpieczonego przedmiotu, w wysokości nieprzekraczającej kosztu odtworzenia tego przedmiotu,
  - b) ubezpieczonych w wartości rzeczywistej – jak dla wartości odtworzeniowej, z potrąceniem stopnia zużycia technicznego,
  - c) ubezpieczonych w wartości księgowej brutto – odrębnie dla każdego ubezpieczonego przedmiotu, w wysokości nieprzekraczającej wartości księgowej brutto danej pozycji w ewidencji środków trwałych,
- 2) dla maszyn, urządzeń i wyposażenia - według kosztów naprawy lub ceny nabycia przedmiotu o tych samych lub najbardziej zbliżonych parametrach technicznych, typu, jakości i rodzaju, powiększony o koszty zwykłego transportu i montażu:
  - a) ubezpieczonych w wartości odtworzeniowej – odrębnie dla każdego ubezpieczonego przedmiotu, w wysokości nieprzekraczającej kosztu odtworzenia tego przedmiotu,
  - b) ubezpieczonych w wartości rzeczywistej – jak dla wartości odtworzeniowej, z potrąceniem stopnia zużycia technicznego,
  - c) ubezpieczonych w wartości księgowej brutto – odrębnie dla każdego ubezpieczonego przedmiotu, w wysokości nieprzekraczającej wartości księgowej brutto danej pozycji w ewidencji środków trwałych,
- 3) dla nakładów inwestycyjnych – według kosztów naprawy, odbudowy lub remontu z uwzględnieniem dotychczasowych technologii, konstrukcji, standardów wykończenia, przy zastosowaniu dotychczasowych wymiarów i materiałów,

- 4) dla środków obrotowych – według kosztów ponownego zakupu, wytworzenia, naprawy lub czyszczenia,
- 5) dla mienia osób trzecich – według kosztów naprawy uszkodzonych przedmiotów z potrąceniem stopnia zużycia technicznego lub według wartości rzeczywistej, bez uwzględniania kosztów usługi wykonanej na tym mieniu,
- 6) dla mienia prywatnego pracowników - według kosztów naprawy uszkodzonych przedmiotów z potrąceniem stopnia zużycia technicznego lub według wartości rzeczywistej,
- 7) dla wartości pieniężnych:
  - a) gotówka – według wartości nominalnej, wartość nominalną dla waluty obcej przelicza się według średniego kursu waluty ogłaszanego przez NBP,
  - b) biżuteria, wyroby jubilerskie, wyroby ze złota, srebra, platyny, metali z grupy platynowców, kamieni szlachetnych oraz pereł - według kosztów ponownego zakupu lub wytworzenia,
  - c) papiery wartościowe – według ceny sprzedaży, w przypadku papierów wartościowych dopuszczonych do publicznego obrotu według wartości rynkowej, bez prowizji i opłat,
  - d) pozostałe wartości pieniężne – według wartości nominalnej.

§ 21

1. Wysokość odszkodowania za szkodę w mieniu ustala się według cen z dnia powstania szkody przyjmując za podstawę:
  - 1) ustalony rozmiar szkody w oparciu o zapisy OWU,
  - 2) udokumentowane, poniesione koszty potwierdzone oryginałami faktur lub rachunków,
  - 3) stan faktyczny szkody i okoliczności jej powstania, stwierdzone przez przedstawiciela Towarzystwa na miejscu szkody przy współudziale Ubezpieczonego lub osób przez niego wskazanych,
  - 4) koszty i ceny na danym terenie, nie wyższe niż określone w publikacji o cenach w budownictwie, publikowane przez Ośrodek Wdrożeń Ekonomiczno - Organizacyjnych Budownictwa „PROMOCJA” Sp. z o.o. lub ceny zakupu/ wytworzenia mienia tego samego rodzaju, typu i o takich samych lub najbardziej zbliżonych parametrach technicznych, w oparciu o ogólnodostępne oferty sprzedaży,
  - 5) koszty naprawy, czyszczenia, renowacji lub ceny zakupu/ wytworzenia mienia tego samego rodzaju, typu i o takich samych lub najbardziej zbliżonych parametrach technicznych, w oparciu o ogólnodostępne oferty sprzedaży.
2. Jeżeli poszkodowany nie przedstawi rachunku strat wraz z fakturami lub rachunkami, wówczas wypłata odszkodowania następuje według wyceny Towarzystwa.
3. Wysokość odszkodowania nie może przekroczyć wartości przedmiotu ubezpieczenia.
4. Przy ustalaniu wysokości szkody nie uwzględnia się:
  - 1) wartości naukowej, zabytkowej, historycznej, artystycznej, kolekcjonerskiej lub pamiątkowej,
  - 2) kosztów wynikających z ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
  - 3) kosztów ulepszeń i unowocześnień,
  - 4) zwiększonych kosztów wynikających z braku w powszechnym obrocie materiałów potrzebnych do przywrócenia przedmiotu ubezpieczenia do stanu istniejącego przed szkodą.
5. Przy ustalaniu wysokości odszkodowania uwzględnia się podatek VAT, jeżeli suma ubezpieczenia została ustalona z podatkiem VAT.
6. Ustaloną wysokość odszkodowania za szkody w mieniu pomniejsza się o wartość pozostałości, które mogą być przeznaczone do dalszego użytku, sprzedaży, przeróbki lub naprawy, na podstawie uzgodnień z Ubezpieczonym lub opinii niezależnego rzeczoznawcy.
7. W przypadku zbiegu odszkodowań z tytułu dwóch lub więcej ubezpieczeń mienia z tego samego zdarzenia, odszkodowanie wypłaca się do wysokości szkody w granicach sumy ubezpieczenia w ramach każdego ubezpieczenia, z uwzględnieniem odszkodowań już wypłaconych.

§ 22

1. Jeżeli suma ubezpieczenia określona w umowie ubezpieczenia zawartej w systemie na sumy stałe jest niższa od wartości przedmiotu ubezpieczenia w dniu szkody (tzw. niedoubezpieczenie), wysokość ustalonego odszkodowania ulega zmniejszeniu proporcjonalnie w stosunku, w jakim suma ubezpieczenia określonego przedmiotu ubezpieczenia pozostaje do jego wartości w dniu szkody.
2. Jeżeli niedoubezpieczenie przedmiotu ubezpieczenia nie przekroczy 20% faktycznej wartości tego przedmiotu, wówczas postanowień ust. 1 nie stosuje się.

ROZDZIAŁ III UBEZPIECZENIE MIENIA OD KRADZIEŻY Z WŁAMANIEM I RABUNKU

Przedmiot i miejsce ubezpieczenia

§ 23

1. Przedmiotem ubezpieczenia od kradzieży z włamaniem i rabunku może być mienie stanowiące własność Ubezpieczonego lub będące w jego posiadaniu na podstawie innego tytułu prawnego, wykorzystywane w związku z prowadzoną działalnością oraz ewidencjonowane zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz mienie prywatne pracowników.
  2. Przedmiotem ubezpieczenia może być wskazane w umowie ubezpieczenia mienie:
    - 1) stałe elementy wykończeniowe,
    - 2) nakłady inwestycyjne,
    - 3) maszyny, urządzenia, wyposażenie,
    - 4) środki obrotowe,
    - 5) wartości pieniężne,
    - 6) mienie osób trzecich,
    - 7) mienie prywatne pracowników.
  3. Mienie objęte jest ochroną ubezpieczeniową na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w miejscu wskazanym w umowie ubezpieczenia z zastrzeżeniem, że:
    - 1) mienie prywatne pracowników ubezpieczone jest w każdym miejscu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w którym pracownik świadczył pracę na polecenie Ubezpieczonego,
    - 2) wartości pieniężne ubezpieczone w czasie transportu objęte są ochroną ubezpieczeniową w każdym miejscu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej związanym z wykonywaniem transportu wartości pieniężnych.
  4. Towarzystwo obejmuje ochroną ubezpieczeniową szkody powstałe w ubezpieczonym mieniu również w przypadku jego przeniesienia do innej ubezpieczonej lokalizacji. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje szkód powstałych podczas transportu. Ubezpieczony jest zobowiązany udokumentować fakt przeniesienia mienia z określeniem jego sumy ubezpieczenia oraz daty zmiany miejsca ubezpieczenia. Limit odpowiedzialności dla mienia przeniesionego do innej lokalizacji wynosi 30% sumy ubezpieczenia, jednak nie więcej niż 400.000 PLN.
- e) 100.000 PLN – dla wartości pieniężnych przechowywanych w urządzeniach do przechowywania wartości pieniężnych o klasie odporności na włamanie co najmniej I-IV,
  - f) 150.000 PLN – dla wartości pieniężnych przechowywanych w urządzeniach do przechowywania wartości pieniężnych o klasie odporności na włamanie co najmniej V,
- 2) rabunek w miejscu ubezpieczenia – 100.000 PLN,
  - 3) rabunek w transporcie:
    - a) 30.000 PLN – dla wartości pieniężnych transportowanych samodzielnie przez osobę transportującą,
    - b) 50.000 PLN - dla wartości pieniężnych transportowanych przez co najmniej dwie osoby transportujące,
    - c) 150.000 PLN - dla wartości pieniężnych transportowanych przez co najmniej jedną osobę transportującą chronioną przez pracownika ochrony.
  5. Transporty wartości pieniężnych powinny być wykonywane samochodem lub pieszo, jeżeli ze względu na odległość użycie samochodu jest nieuzasadnione, z zastrzeżeniem, że transport pieszy należy wykonywać:
    - 1) możliwie najkrótszą drogą,
    - 2) z pominięciem miejsc odosobnionych lub uznawanych za niebezpieczne,
    - 3) bez użycia środków komunikacji zbiorowej.
  6. Na wniosek Ubezpieczającego i za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej ubezpieczenie mienia od kradzieży z włamaniem może zostać rozszerzone o klauzule:
    - 1) Klauzula nr 1 Automatyczne pokrycie,
    - 2) Klauzula nr 15 Ubezpieczenie kosztów rzeczoznawców,
    - 3) Klauzula nr 16 Ubezpieczenie zewnętrznych elementów budynków od kradzieży,
    - 4) Klauzula nr 30 Zniesienie fransyz.

Zwrot kosztów dodatkowych

§ 25

W ramach sumy ubezpieczenia przedmiotu, który uległ szkodzie Towarzystwo pokrywa uzasadnione i udokumentowane koszty poniesione przez Ubezpieczonego w związku z wystąpieniem zdarzenia ubezpieczeniowego objętego ochroną ubezpieczeniową:

- 1) **koszty działań po szkodzie i zabezpieczenia mienia przed zwiększeniem szkody**
koszty przypadające na uprzątnięcie pozostałości po szkodzie, porządkowanie i utylizację do limitu do 10% sumy ubezpieczenia od kradzieży z włamaniem, jednak nie więcej niż 20.000 PLN,
- 2) **koszty naprawy zabezpieczeń** budynku lub lokalu, w którym znajduje się ubezpieczone mienie do limitu do 5% sumy ubezpieczenia od kradzieży z włamaniem, jednak nie więcej niż 20.000 PLN.

Suma ubezpieczenia

§ 26

1. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje szkody będące następstwem niżej wymienionych zdarzeń ubezpieczeniowych:
    - 1) kradzieży z włamaniem,
    - 2) rabunku.
  2. W ramach sumy ubezpieczenia od kradzieży z włamaniem ochrona obejmuje dokonanie zaboru mienia, z wyłączeniem wartości pieniężnych, wskutek kradzieży z włamaniem dokonanej **bez wejścia sprawcy do budynku lub lokalu** do limitu 10% sumy ubezpieczenia, jednak nie więcej niż 5.000 PLN na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia.
  3. W odniesieniu do **wartości pieniężnych** ochrona ubezpieczeniowa może zostać rozszerzona o szkody powstałe podczas transportu poza lokalem wskutek:
    - 1) rabunku,
    - 2) wypadku środka transportu, pożaru, wybuchu, uderzenia pioruna, silnego wiatru, deszczu nawałnego,
    - 3) śmierci lub uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia osoby wykonującej transport/sprawującej pieczę nad transportowanymi wartościami pieniężnymi.
  4. Maksymalna odpowiedzialność Towarzystwa za szkody **w wartościach pieniężnych** wynosi 150.000 PLN na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia, z zastrzeżeniem poniższych limitów:
    - 1) kradzież z włamaniem w miejscu ubezpieczenia:
      - a) 2.000 PLN – dla wartości pieniężnych przechowywanych w kasach fiskalnych,
      - b) 5.000 PLN – dla wartości pieniężnych przechowywanych w kasetach stalowych lub pojemnikach bezpiecznych nieprzymocowanych na stałe do podłoża lub ściany,
      - c) 10.000 PLN – dla wartości pieniężnych przechowywanych w pojemnikach bezpiecznych przymocowanych na stałe do podłoża lub ściany,
      - d) 30.000 PLN – dla wartości pieniężnych przechowywanych w urządzeniach do przechowywania wartości pieniężnych o nieudokumentowanej klasie odporności na włamanie,
    - 2) 100.000 PLN – dla wartości pieniężnych przechowywanych w urządzeniach do przechowywania wartości pieniężnych o klasie odporności na włamanie co najmniej I-IV,
    - 3) 150.000 PLN – dla wartości pieniężnych przechowywanych w urządzeniach do przechowywania wartości pieniężnych o klasie odporności na włamanie co najmniej V,
1. Sumę ubezpieczenia przed zawarciem umowy ubezpieczenia ustala Ubezpieczający w systemie na pierwsze ryzyko.
  2. Sumę ubezpieczenia ustala Ubezpieczający według jednej z następujących wartości:
    - 1) dla stałych elementów wykończeniowych:
      - a) odtworzeniowej – jeżeli stopień zużycia technicznego nie przekracza 50%,
      - b) rzeczywistej,
      - c) księgowej brutto,
    - 2) dla maszyn, urządzeń i wyposażenia:
      - a) odtworzeniowej – jeżeli stopień zużycia technicznego nie przekracza 50%,
      - b) rzeczywistej,
      - c) księgowej brutto,
    - 3) dla nakładów inwestycyjnych – wysokość wydatków poniesionych na adaptację budynku,
    - 4) dla środków obrotowych - cena nabycia lub kosztów wytworzenia,
    - 5) dla mienia prywatnego pracowników – wartość rzeczywista,
    - 6) dla wartości pieniężnych:
      - a) gotówka – według wartości nominalnej, wartość nominalną dla waluty obcej przelicza się według średniego kursu waluty ogłaszanego przez NBP,
      - b) biżuteria, wyroby jubilerskie, wyroby ze złota, srebra, platyny, metali z grupy platynowców, kamieni szlachetnych oraz pereł – według kosztów ponownego zakupu lub wytworzenia,
      - c) papiery wartościowe – według ceny sprzedaży, w przypadku papierów wartościowych dopuszczonych do publicznego obrotu według wartości rynkowej, bez prowizji i opłat,

- d) pozostałe wartości pieniężne – według wartości nominalnej,
  - 7) dla mienia osób trzecich – według wartości rzeczywistej.
3. Sumę ubezpieczenia ustala Ubezpieczający odrębnie dla:
- 1) stałych elementów wykończeniowych,
  - 2) maszyn, urządzeń, wyposażenia,
  - 3) środków obrotowych,
  - 4) mienia prywatnego pracowników,
  - 5) mienia osób trzecich,
  - 6) nakładów inwestycyjnych,
  - 7) wartości pieniężnych.
4. Suma ubezpieczenia oraz limity odpowiedzialności stanowią górną granicę odpowiedzialności Towarzystwa na jedno i wszystkie zdarzenia powstałe w okresie ubezpieczenia.
5. Suma ubezpieczenia oraz limity odpowiedzialności, w tym również dla zdarzeń objętych daną klauzulą, ulegają każdorazowo zmniejszeniu o wypłacone odszkodowanie, aż do ich wyczerpania.
6. Ubezpieczający za zgodą Towarzystwa może podwyższyć lub uzupełnić sumę ubezpieczenia ze skutkiem od dnia następnego po opłaceniu dodatkowej składki ubezpieczeniowej.

Wyłączenia z zakresu ubezpieczenia mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku

§ 27

1. Poza ogólnymi wyłączeniami określonymi w § 4 oraz § 19, zakres ubezpieczenia mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku nie obejmuje odpowiedzialności za szkody powstałe wskutek:
  - 1) nieprzestrzegania przez Ubezpieczającego powszechnie obowiązujących przepisów dotyczących ochrony mienia, w tym przepisów dotyczących warunków przechowywania i transportu wartości pieniężnych,
  - 2) niezabezpieczenia mienia zgodnie z postanowieniami dotyczącymi minimalnych wymogów zabezpieczenia mienia określonych w Załączniku nr 1 do niniejszych OWU.
2. Towarzystwo nie odpowiada za szkody, których wartość nie przekracza 400 PLN. Do zakresu rozszerzonego o klauzule ma zastosowanie fransyza, jeżeli taką przewiduje dana klauzula umowy ubezpieczenia.

Ustalenie rozmiaru szkody i wysokości odszkodowania

§ 28

Wysokość i rozmiar szkody określa się na podstawie cen z dnia powstania szkody w następujący sposób:

- 1) dla stałych elementów wykończeniowych – według kosztów naprawy lub odbudowy w tym samym miejscu stałych elementów wykończeniowych z uwzględnieniem dotychczasowych technologii, konstrukcji, standardów wykończenia lub nowszych technologii, jeżeli jest to uzasadnione ekonomicznie i wpłynie na obniżenie kosztów odbudowy/ remontu, przy zastosowaniu dotychczasowych wymiarów i materiałów:
  - a) ubezpieczonych w wartości odtworzeniowej – odrębnie dla każdego ubezpieczonego przedmiotu, w wysokości nieprzekraczającej kosztu odtworzenia tego przedmiotu,
  - b) ubezpieczonych w wartości rzeczywistej – jak dla wartości odtworzeniowej, z potrąceniem stopnia zużycia technicznego,
  - c) ubezpieczonych w wartości księgowej brutto – odrębnie dla każdego ubezpieczonego przedmiotu, w wysokości nieprzekraczającej wartości księgowej brutto danej pozycji w ewidencji środków trwałych,
- 2) dla maszyn, urządzeń i wyposażenia - według kosztów naprawy lub ceny nabycia przedmiotu o tych samych lub najbardziej zbliżonych parametrach technicznych, typu, jakości i rodzaju, powiększony o koszty zwykłego transportu i montażu:
  - a) ubezpieczonych w wartości odtworzeniowej – odrębnie dla każdego ubezpieczonego przedmiotu, w wysokości nieprzekraczającej kosztu odtworzenia tego przedmiotu,
  - b) ubezpieczonych w wartości rzeczywistej – jak dla wartości odtworzeniowej, z potrąceniem stopnia zużycia technicznego,
  - c) ubezpieczonych w wartości księgowej brutto - odrębnie dla każdego ubezpieczonego przedmiotu, w wysokości nieprzekraczającej wartości księgowej brutto danej pozycji w ewidencji środków trwałych,
- 3) dla nakładów inwestycyjnych – według kosztów naprawy, odbudowy lub remontu z uwzględnieniem dotychczasowych

- technologii, konstrukcji, standardów wykończenia, przy zastosowaniu dotychczasowych wymiarów i materiałów,
- 4) dla środków obrotowych – według kosztów ponownego zakupu, wytworzenia, naprawy lub czyszczenia,
- 5) dla mienia prywatnego pracowników - według kosztów naprawy uszkodzonych przedmiotów z potrąceniem stopnia zużycia technicznego lub według wartości rzeczywistej,
- 6) dla wartości pieniężnych:
  - a) krajowe i zagraniczne wartości pieniężne (gotówka) – według wartości nominalnej, wartość nominalną dla waluty obcej przelicza się według średniego kursu waluty ogłaszanego przez NBP,
  - b) złoto, srebro, platyna, metale z grupy platynowców, kamienie szlachetne oraz perły – według kosztów ponownego zakupu,
  - c) biżuteria, wyroby jubilerskie, wyroby ze złota, srebra, platyny, metali z grupy platynowców, kamieni szlachetnych oraz pereł – według kosztów ponownego zakupu lub wytworzenia,
  - d) papiery wartościowe – według ceny sprzedaży, w przypadku papierów wartościowych dopuszczonych do publicznego obrotu według wartości rynkowej, bez prowizji i opłat,
  - e) pozostałe wartości pieniężne – według wartości nominalnej,
- 7) dla mienia osób trzecich – według kosztów naprawy uszkodzonych przedmiotów z potrąceniem stopnia zużycia technicznego lub według wartości rzeczywistej, bez uwzględniania kosztów usługi wykonanej na tym mieniu.

§ 29

Wysokość odszkodowania ustala się według zasad określonych w § 21.

ROZDZIAŁ IV UBEZPIECZENIE SZYB I PRZEDMIOTÓW SZKLANYCH OD STŁUCZENIA

Przedmiot i miejsce ubezpieczenia

§ 30

1. Przedmiotem ubezpieczenia są nieuszkodzone oraz zamontowane na stałe:
  - 1) szyby okienne i drzwiowe,
  - 2) oszklenia ścienne i dachowe,
  - 3) szklane przegrody ścienne,
  - 4) szklane, kamienne lub ceramiczne okładziny ścienne,
  - 5) lustra i witraże,
  - 6) elementy szklane lub kamienne stanowiące część składową mebli, gablot, lad chłodniczych,
  - 7) ceramiczne, szklane lub indukcyjne płyty grzewcze,
  - 8) oszklenia reklamowe, rurki neonowe, szyldy ze szkła lub tworzyw sztucznych,
  - 9) szyby kominkowe,
  - 10) akwaria i terraria,
  - 11) oszklenie baterii, kolektorów słonecznych oraz ogniw fotowoltaicznych
 z zastrzeżeniem § 34.
2. Ochroną ubezpieczeniową objęte są szyby i przedmioty szklane znajdujące się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w miejscu wskazanym w umowie ubezpieczenia.

Zakres ubezpieczenia

§ 31

1. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje szkody powstałe w wyniku stłuczenia, rozbicia lub pęknięcia ubezpieczonego przedmiotu.
2. Na wniosek Ubezpieczającego i za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej ubezpieczenie szyb i przedmiotów szklanych od stłuczenia może zostać rozszerzone o Klauzulę nr 30 Zniesienie fransyz.

Zwrot kosztów dodatkowych

§ 32

W ramach sumy ubezpieczenia przedmiotu, który uległ szkodzie Towarzystwo pokrywa uzasadnione i udokumentowane koszty poniesione przez Ubezpieczonego w związku z wystąpieniem zdarzenia ubezpieczeniowego objętego ochroną ubezpieczeniową:

- 1) demontażu i montażu rusztowań lub użycia dźwigu, podnośnika, wysięgnika,
- 2) naprawy uszkodzonych w związku z wybiciem szyby elementów mocujących szybę w ramie i muru uszkodzonego w związku z wybiciem szyby,
- 3) wykonania napisów, znaków reklamowych lub informacyjnych na przedmiotach objętych ubezpieczeniem,
- 4) transportu uszkodzonego mienia do miejsca naprawy i z powrotem.

Suma ubezpieczenia

§ 33

1. Sumę ubezpieczenia przed zawarciem umowy ubezpieczenia ustala Ubezpieczający w systemie na pierwsze ryzyko.
2. Suma ubezpieczenia powinna uwzględniać przewidywane koszty, o których mowa w § 32.
3. Suma ubezpieczenia stanowi górną granicę odpowiedzialności Towarzystwa na jedno i wszystkie zdarzenia powstałe w okresie ubezpieczenia.
4. Suma ubezpieczenia ulega każdorazowo zmniejszeniu o wypłacone odszkodowanie, aż do jej wyczerpania.
5. Ubezpieczający za zgodą Towarzystwa może podwyższyć lub uzupełnić sumę ubezpieczenia ze skutkiem od dnia następnego po opłaceniu dodatkowej składki ubezpieczeniowej.

Wyłączenia z zakresu ubezpieczenia szyb i przedmiotów szklanych od stłuczenia

§ 34

1. Poza ogólnymi wyłączeniami określonymi w §4, zakres ubezpieczenia szyb i przedmiotów szklanych od stłuczenia nie obejmuje odpowiedzialności za szkody:
  - 1) powstałe podczas przewozu, montażu i demontażu ubezpieczonych przedmiotów w czasie prac konserwacyjnych i naprawczych oraz prac remontowych prowadzonych w obrębie ubezpieczonego obiektu,
  - 2) powstałe wskutek porysowania, zadrapania, poplamienia, zmiany barwy ubezpieczonego przedmiotu,
  - 3) powstałe w szkle stanowiącym osprzęt urządzeń technicznych (maszyn, aparatów) oraz osprzęt wszelkiego rodzaju instalacji,
  - 4) powstałe w szkle artystycznym, witrażach zabytkowych, szybach szklarni, oszkleniu oranżerii i inspektów,
  - 5) powstałe w szklanych podłogach i okładzinach podłogowych,
  - 6) będące następstwem niewłaściwego działania urządzeń neonowych,
  - 7) powstałe w pojazdach i innych środkach transportu,
  - 8) powstałe w budynkach w budowie.
2. Towarzystwo nie odpowiada za szkody, których wartość nie przekracza 100 PLN.

Ustalenie rozmiaru szkody i wysokości odszkodowania

§ 35

Rozmiar szkody w ubezpieczeniu szyb i przedmiotów szklanych od stłuczenia ustala się według cen z dnia powstania szkody w wysokości kosztów naprawy ustalonych na podstawie kosztorysu przedłożonego przez Ubezpieczonego przed rozpoczęciem naprawy i zweryfikowanego przez Towarzystwo oraz dokumentu potwierdzającego wykonanie naprawy lub według ceny nabycia uszkodzonych szyb i przedmiotów szklanych o takich samych parametrach jakościowych i użytkowych co uszkodzone mienie, powiększonych o koszty, o których mowa w § 32.

ROZDZIAŁ V

UBEZPIECZENIE MIENIA W TRANSPORCIE (CARGO)

Przedmiot i miejsce ubezpieczenia

§ 36

Przedmiotem ubezpieczenia mogą być maszyny, urządzenia i wyposażenie oraz środki obrotowe stanowiące własność Ubezpieczonego lub będące w jego posiadaniu na podstawie innego tytułu prawnego, przewożone na ryzyko Ubezpieczonego transportem drogowym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Zakres ubezpieczenia

§ 37

1. Ochrona ubezpieczeniowa mienia w transporcie (cargo) obejmuje szkody będące bezpośrednim następstwem niżej wymienionych zdarzeń ubezpieczeniowych:
  - 1) pożar,
  - 2) uderzenie pioruna,
  - 3) wybuch,
  - 4) upadek statku powietrznego,
  - 5) silny wiatr,
  - 6) grad,
  - 7) powódź,
  - 8) lawina,
  - 9) osuwanie się ziemi,
  - 10) zapadanie się ziemi,
  - 11) deszcz nawalny,
  - 12) upadek przedmiotu innego niż transportowany na środek transportu,
  - 13) wypadek środka transportu,
  - 14) zdarzeń, które uniemożliwiły osobom wykonującym transport ochronę powierzzonego mienia wskutek: nagłej śmierci lub nagłej i ciężkiej choroby, a także ciężkiego uszkodzenia ciała wywołanego wypadkiem drogowym,
  - 15) kradzież mienia ze środka transportu po pokonaniu jego zabezpieczeń,
  - 16) kradzież środka transportu wraz z ubezpieczonym mieniem,
  - 17) kradzież będąca następstwem wypadku środka transportu,
  - 18) rabunek.
2. Ochrona ubezpieczeniowa rozpoczyna się z chwilą rozpoczęcia załadunku bezpośrednio przed przewozem mienia, a kończy z chwilą zakończenia rozładunku, który winien być dokonany bezpośrednio po zakończeniu przewozu.
3. Czas pomiędzy zakończeniem załadunku ubezpieczonego mienia a rozpoczęciem przewozu, a także pomiędzy zakończeniem przewozu a rozpoczęciem rozładunku ubezpieczonego mienia nie może być dłuższy niż 12 godzin.
4. Towarzystwo ponosi odpowiedzialność za szkody spowodowane kradzieżą mienia ze środka transportu po pokonaniu jego zabezpieczeń lub kradzieżą środka transportu wraz z ubezpieczonym mieniem pod warunkiem spełnienia następujących wymogów:
  - 1) środek transportu jest wyposażony w twarde, zamknięte nadwozie,
  - 2) przedmiot ubezpieczenia znajduje się w części ładunkowej lub w zamkniętym bagażniku,
  - 3) środek transportu jest wyposażony w co najmniej jedno sprawne zabezpieczenie przeciwkradzieżowe, tj. alarm lub blokadę skrzyni biegów lub immobiliser,
  - 4) środek transportu po zaparkowaniu jest zamknięty na zamek i sprawne zabezpieczenie przeciwkradzieżowe, a wszystkie okna i inne otwory pozwalające na dostęp do środka transportu są prawidłowo zamknięte,
  - 5) w godzinach 22.00 – 6.00 środek transportu pozostawiony bez opieki osoby dokonującej przewozu zaparkowany jest:
    - a) w garażu zamkniętym na co najmniej dwa zamki wielozastawkowe lub dwie kłódki wielozastawkowe lub zdalnie sterowaną automatyczną bramę garażową,
    - b) na parkingu strzeżonym, tj. placu ogrodzonym, oświetlonym oraz znajdującym się pod stałym dozorem osób profesjonalnie zajmujących się ochroną mienia, z wjazdem zabezpieczonym w sposób uniemożliwiający wyjazd pojazdem przez osobę nieupoważnioną.
5. Kierowca zobowiązany jest do zabrania ze środka transportu dowodu rejestracyjnego, kluczyków, kart kodu dostępu i pilotów w przypadku oddalenia się od pojazdu.
6. Na wniosek Ubezpieczającego i za opłatą dodatkowej ubezpieczeniowej składki ubezpieczenie mienia w transporcie (cargo) może zostać rozszerzone o Klauzulę nr 30 Zniesienie fransyz.

Zwrot kosztów dodatkowych

§ 38

W ramach sumy ubezpieczenia przedmiotu, który uległ szkodzie Towarzystwo pokrywa uzasadnione i udokumentowane **koszty działań po szkodzie** poniesione przez Ubezpieczonego w związku z wystąpieniem zdarzenia ubezpieczeniowego objętego ochroną ubezpieczeniową, przypadające na uprzątnięcie pozostałości po szkodzie, porządkowanie i utylizację do limitu do 10% sumy ubezpieczenia, jednak nie więcej niż 20.000 PLN.

Suma ubezpieczenia

§ 39

1. Sumę ubezpieczenia przed zawarciem umowy ubezpieczenia określa Ubezpieczający w systemie na pierwsze ryzyko.
2. Ubezpieczający określa sumę ubezpieczenia:
  - 1) dla maszyn, urządzeń i wyposażenia – według wartości rzeczywistej,
  - 2) dla środków obrotowych - według kosztów wytworzenia lub ceny nabycia.
3. Suma ubezpieczenia stanowi górną granicę odpowiedzialności Towarzystwa na jedno i wszystkie zdarzenia powstałe w okresie ubezpieczenia.
4. Suma ubezpieczenia ulega każdorazowo zmniejszeniu o wypłacone odszkodowanie, aż do jej wyczerpania.
5. Ubezpieczający za zgodą Towarzystwa może podwyższyć lub uzupełnić sumę ubezpieczenia ze skutkiem od dnia następnego po opłaceniu dodatkowej składki ubezpieczeniowej.

Wyłączenia z zakresu ubezpieczenia mienia w transporcie (cargo)

§ 40

1. Poza ogólnymi wyłączeniami określonymi w § 4, zakres ubezpieczenia mienia w transporcie (cargo) nie obejmuje odpowiedzialności za szkody powstałe wskutek:
  - 1) dewastacji,
  - 2) złego stanu technicznego środka transportu,
  - 3) prowadzenia środka transportu przez osobę nie posiadającą do tego uprawnień,
  - 4) używania środka transportu, nieprzystosowanego do przewozu danego rodzaju mienia,
  - 5) braku lub niewłaściwego opakowania,
  - 6) transportu mienia w granicach jednej nieruchomości,
  - 7) przekroczenia ładowności środka transportu lub nieprawidłowego zabezpieczenia mienia na środku transportu.
2. Zakres ubezpieczenia nie obejmuje odpowiedzialności Towarzystwa za ubytki w mieniu w granicach ustalonych zgodnie z obowiązującymi przepisami dotyczącymi norm ubytku naturalnego oraz wady i ubytki stwierdzone po wydaniu przesyłki przez przewoźnika, jeżeli nie było stwierdzenia naruszenia opakowania.
3. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje odpowiedzialności za szkody polegające na utracie lub zniszczeniu:
  - 1) wartości pieniężnych, papierów wartościowych, kart kredytowych i płatniczych,
  - 2) dzieł sztuki, antyków, przedmiotów o wartości kolekcjonerskiej, zabytkowych, eksponatów,
  - 3) alkoholu, wyrobów tytoniowych, broni, amunicji,
  - 4) towarów niebezpiecznych w rozumieniu przepisów prawa (ADR), przesyłek pocztowych lub kurierskich,
  - 6) żywych zwierząt,
  - 7) pojazdów, statków wodnych i powietrznych,
  - 8) wszelkiego rodzaju informacji zawartych na nośnikach danych, dokumentów, akt, rękopisów,
  - 9) mienia będącego w posiadaniu Ubezpieczonego na podstawie odpowiedniego tytułu prawnego,
  - 10) mienia sprzedawanego ze środka transportu w ramach handlu obwoźnego,
  - 11) mienia uszkodzonego lub zdekompletowanego.
4. Franszyza redukcyjna w każdej szkodzie wynosi 10% szkody, nie mniej niż 200 PLN.

Ustalenie rozmiaru szkody i wysokości odszkodowania

§ 41

Wysokość i rozmiar szkody określa się na podstawie cen z dnia powstania szkody w następujący sposób:

- 1) dla maszyn, urządzeń i wyposażenia - według kosztów naprawy lub ceny nabycia nowego przedmiotu o tych samych lub najbardziej zbliżonych parametrach technicznych, typu, jakości i rodzaju, powiększony o koszty zwykłego transportu i montażu:
  - a) ubezpieczonych w wartości odtworzeniowej – odrębnie dla każdego ubezpieczonego przedmiotu, w wysokości nieprzekraczającej kosztu odtworzenia tego przedmiotu,
  - b) ubezpieczonych w wartości rzeczywistej – jak dla wartości odtworzeniowej, z potrąceniem stopnia zużycia technicznego,

- c) ubezpieczonych w wartości księgowej brutto – odrębnie dla każdego ubezpieczonego przedmiotu, w wysokości nieprzekraczającej wartości księgowej brutto danej pozycji w ewidencji środków trwałych,
- 2) dla środków obrotowych – według kosztów ponownego zakupu, wytworzenia, naprawy lub czyszczenia.

§ 42

Wysokość odszkodowania ustala się według zasad określonych w § 21.

ROZDZIAŁ VI UBEZPIECZENIE SPRZĘTU ELEKTRONICZNEGO OD WSZYSTKICH RYZYK

Przedmiot i miejsce ubezpieczenia

§ 43

1. Przedmiotem ubezpieczenia jest sprzęt elektroniczny stanowiący własność Ubezpieczonego lub będący w jego posiadaniu na podstawie innego tytułu prawnego, wykorzystywany w związku z prowadzoną działalnością oraz ewidencjonowany zgodnie z obowiązującymi przepisami.
2. Towarzystwo obejmuje ochroną ubezpieczeniową sprawny technicznie sprzęt elektroniczny:
  - 1) dla którego pozytywnie zakończone zostały testy próbne, chyba, że nie były wymagane przez producenta,
  - 2) zainstalowany w miejscu świadczenia pracy wskazanym w umowie ubezpieczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (miejsce ubezpieczenia).
3. Ubezpieczeniem objęte są przedmioty, które Ubezpieczający podał w wykazie stanowiącym załącznik do umowy ubezpieczenia z zastrzeżeniem ust. 4. Wykaz sprzętu powinien zawierać następujące dane: producent, model, numer fabryczny, rok produkcji, suma ubezpieczenia.
4. Towarzystwo może odstąpić od wymogu dołączania wykazu, o którym mowa w ust. 3 pod warunkiem, że ochroną ubezpieczeniową zostanie objęty cały sprzęt elektroniczny posiadany przez Ubezpieczonego, a łączna suma ubezpieczenia sprzętu elektronicznego nie przekracza wartości 30.000 PLN.
5. Sprzęt elektroniczny jest objęty ubezpieczeniem również w trakcie jego przemieszczania w obrębie miejsca ubezpieczenia, z zastrzeżeniem, że zakres terytorialny elektronicznego sprzętu przenośnego może zostać rozszerzony za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej zgodnie z postanowieniami Klauzuli nr 17 - Ubezpieczenie elektronicznego sprzętu przenośnego poza miejscem ubezpieczenia.
6. Na wniosek Ubezpieczającego i za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej ochrona ubezpieczeniowa w odniesieniu do sprzętu elektronicznego może zostać rozszerzona o ubezpieczenie:
  - 1) danych (pod warunkiem istnienia źródła tych danych) i oprogramowania (oprogramowanie seryjne, oprogramowanie niestandardowe, systemy operacyjne, jeśli zostały zakupione niezależnie od sprzętu na podstawie odrębnego dowodu sprzedaży),
  - 2) wymiennych nośników danych.
7. Warunkiem ubezpieczenia danych, oprogramowania i zewnętrznych nośników danych jest wykonywanie kopii zapasowych zbiorów danych co najmniej raz w tygodniu i przechowywanie ich w miejscach technicznie zabezpieczonych przed ogniem lub poza miejscem ubezpieczenia.

Zakres ubezpieczenia

§ 44

1. Towarzystwo ponosi odpowiedzialność za nagłe, nieprzewidziane i niezależne od woli Ubezpieczonego zniszczenie, uszkodzenie lub utratę przedmiotu ubezpieczenia wskazanego w § 43, powstałe wskutek jakiegokolwiek przyczyny, która nie została wyłączona na mocy postanowień określonych w § 4 oraz w § 47.
2. Zakres ubezpieczenia wskazany w ust. 1 nie obejmuje szkód będących skutkiem powodzi, chyba, że Ubezpieczający rozszerzył zakres ubezpieczenia o powódź za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej.
3. Zakres ubezpieczenia wskazany w ust. 1 nie obejmuje szkód będących skutkiem aktów terrorystycznych, chyba, że Ubezpieczający rozszerzył zakres ubezpieczenia o akty terrorystyczne za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej.
4. Na wniosek Ubezpieczającego i za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej ubezpieczenie sprzętu elektronicznego od wszystkich ryzyk może zostać rozszerzone o następujące klauzule:

- 1) Klauzula nr 1 Automatyczne pokrycie,
- 2) Klauzula nr 9 Ubezpieczenie od aktów terrorystycznych,
- 3) Klauzula nr 14 Zniesienie konsumpcji sumy ubezpieczenia,
- 4) Klauzula nr 15 Ubezpieczenie kosztów rzeczoznawców,
- 5) Klauzula nr 17 Ubezpieczenie elektronicznego sprzętu przenośnego poza miejscem ubezpieczenia,
- 6) Klauzula nr 18 Ubezpieczenie sprzętu elektronicznego zainstalowanego na stałe w pojazdach,
- 7) Klauzula nr 19 Ubezpieczenie sprzętu elektronicznego podczas tymczasowego magazynowania lub chwilowej przerwy w eksploatacji,
- 8) Klauzula nr 20 Ubezpieczenie sprzętu elektronicznego od daty dostawy do daty włączenia do planowej eksploatacji,
- 9) Klauzula nr 30 Zniesienie franszyz.

Zwrot kosztów dodatkowych

§ 45

W ramach sumy ubezpieczenia przedmiotu, który uległ szkodzie Towarzystwo pokrywa uzasadnione i udokumentowane koszty poniesione przez Ubezpieczonego w związku z wystąpieniem zdarzenia ubezpieczeniowego objętego ochroną ubezpieczeniową:

- 1) **koszty akcji ratowniczej i zabezpieczenia mienia przed zwiększeniem szkody**
koszty działań podjętych przez Ubezpieczonego w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiaru, łącznie z działaniami nieskutecznymi, o ile działania te były adekwatne do występujących okoliczności. W ramach ubezpieczenia kosztów akcji ratowniczej ochroną objęte są również szkody w ubezpieczonym mieniu, które powstały w następstwie akcji ratowniczej,
- 2) **koszty działań po szkodzie**
koszty przypadające na uprzątnięcie pozostałości po szkodzie, porządkowanie i utylizację do łącznego limitu do 10% sumy ubezpieczenia, jednak nie więcej niż 20.000 PLN.

Suma ubezpieczenia

§46

1. Sumę ubezpieczenia przed zawarciem umowy ubezpieczenia ustala Ubezpieczający odrębnie dla każdego przedmiotu ubezpieczenia wymienionego w wykazie stanowiącym załącznik do umowy ubezpieczenia, będący jej integralną częścią.
2. Sumę ubezpieczenia sprzętu elektronicznego ustala Ubezpieczający według jednej z następujących wartości:
  - 1) odtworzeniowej – jeżeli sprzęt nie jest starszy niż 7 lat od daty produkcji,
  - 2) rzeczywistej – jeżeli sprzęt jest starszy niż 7 lat od daty produkcji.
3. Sumę ubezpieczenia danych, oprogramowania i wymiennych nośników danych ustala Ubezpieczający według następujących wartości:
  - 1) dla danych – koszt ponownego ich wprowadzenia z kopii zapasowych lub ręcznie z oryginalnych dokumentów,
  - 2) dla oprogramowania - wartość odtworzeniowa,
  - 3) dla wymiennych nośników danych – wartość nowego nośnika.
4. Sumę ubezpieczenia danych, oprogramowania i wymiennych nośników danych ustala Ubezpieczający w systemie na pierwsze ryzyko.
5. Suma ubezpieczenia oraz limity odpowiedzialności stanowią górną granicę odpowiedzialności Towarzystwa na jedno i wszystkie zdarzenia powstałe w okresie ubezpieczenia.
6. Suma ubezpieczenia oraz limity odpowiedzialności, w tym również dla zdarzeń objętych daną klauzulą, ulegają każdorazowo zmniejszeniu o wypłacone odszkodowanie, aż do ich wyczerpania.
7. Ubezpieczający za zgodą Towarzystwa może podwyższyć lub uzupełnić sumę ubezpieczenia ze skutkiem od dnia następnego po opłaceniu dodatkowej składki ubezpieczeniowej.
8. Suma ubezpieczenia powinna:
  - 1) uwzględniać podatek VAT w przypadku, gdy Ubezpieczający nie jest płatnikiem podatku VAT,
  - 2) nie uwzględniać podatku VAT w przypadku, gdy Ubezpieczający jest płatnikiem podatku VAT.

Wyłączenia z zakresu ubezpieczenia sprzętu elektronicznego od wszystkich ryzyk

§ 47

1. Poza ogólnymi wyłączeniami określonymi w § 4, zakres ubezpieczenia sprzętu elektronicznego od wszystkich ryzyk nie obejmuje także odpowiedzialności za szkody:
  - 1) powstałe w częściach i materiałach, które zgodnie z instrukcją techniczną urządzenia i zaleceniami producenta ulegają szybkiemu zużyciu lub podlegają okresowej wymianie w ramach konserwacji, takie jak: materiały pomocnicze, wymienne narzędzia (wiertła, frezy), źródła światła, taśmy, paski, głowice drukarek, bezpieczniki, uszczelki, elementy ze szkła i ceramiki, siła, tkaniny, klisze, filmy, materiały eksploatacyjne (tusze, tonery, odczynniki chemikalia, paliwa, oleje, itp.),
  - 2) powstałe w lampach (np. lampach rentgenowskich, laserowych, elektronowych, kineskopach), hermetycznych napędach dyskowych, pośrednich nośnikach obrazu (bębnach selenowych),
  - 3) powstałe w statkach pływających i latających (powietrznych),
  - 4) powstałe w okresie gwarancji, za które odpowiada producent, serwisant, sprzedawca lub dostawca,
  - 5) spowodowane wadami i usterkami ujawnionymi przed zawarciem umowy ubezpieczenia znane Ubezpieczającemu niezależnie od tego czy o takich wadach wiedziało Towarzystwo,
  - 6) powstałe w czasie napraw oraz podczas prób (za wyjątkiem prób dokonywanych w związku z okresowymi przeglądami) oraz w czasie doświadczeń i eksperymentów,
  - 7) spowodowane kradzieżą bez włamania (tj. bez pokonania wymaganych zabezpieczeń przeciwkradzieżowych) lub zagubieniem,
  - 8) defekty estetyczne, które nie mają wpływu na pracę sprzętu (zadrapania, wgniecenia),
  - 9) spowodowane osuwaniem się ziemi oraz zapadaniem ziemi, jeśli jest to spowodowane działalnością człowieka,
  - 10) spowodowane działaniem wirusów komputerowych, szkodliwego oprogramowania oraz działalnością hackerów.
2. W ubezpieczeniu danych, oprogramowania i nośników danych z zakresu ubezpieczenia wyłączone są:
  - 1) nośniki danych, które nie mogą być wymienione przez użytkownika (np. twarde dyski) oraz dane i programy przechowywane wyłącznie w pamięci głównej jednostki centralnej;
  - 2) szkody wynikające z wadliwej konserwacji i przechowywania,
  - 3) szkody w danych: spowodowane błędnym oprogramowaniem, skasowanie, utrata danych w skutek działania wirusów, szkodliwego oprogramowania oraz działania pola magnetycznego,
  - 4) jakiegokolwiek koszty dodatkowe np. na zakup nowych licencji, poniesione na modyfikację.
3. Zakresem ubezpieczenia nie są objęte straty finansowe, takie jak: utrata zysku, utrata dochodu, a także kary pieniężne, grzywny sądowe i administracyjne.
4. Towarzystwo nie odpowiada za szkody, których wartość nie przekracza 400 PLN. Do zakresu rozszerzonego o klauzule ma zastosowanie franszyza, jeżeli taką przewiduje dana klauzula umowy ubezpieczenia.

Ustalenie rozmiaru szkody i wysokości odszkodowania

§ 48

1. Wysokość i rozmiar szkody w ubezpieczeniu sprzętu elektronicznego określa się na podstawie cen z dnia powstania szkody w następujący sposób:
  - 1) przy szkodzie częściowej – Towarzystwo pokrywa niezbędne koszty zakupu materiałów i koszty robocizny w celu naprawienia uszkodzonego przedmiotu, z uwzględnieniem kosztów transportu, demontażu i ponownego montażu, uruchomienia, cła, podatków i innych tego typu opłat, o ile zostały zgłoszone do ubezpieczenia, z wyłączeniem kosztów transportu ekspresowego i lotniczego,
  - 2) przy szkodzie całkowitej sprzętu, który nie jest starszy niż 7 lat od daty produkcji – Towarzystwo pokrywa koszty zakupu identycznego, fabrycznie nowego przedmiotu, a jeżeli to nie jest możliwe, przedmiotu o najbardziej zbliżonych parametrach technicznych, z uwzględnieniem kosztów transportu, demontażu i ponownego montażu, uruchomienia, cła, podatków i innych tego typu opłat, o ile zostały zgłoszone do ubezpieczenia, z wyłączeniem kosztów transportu ekspresowego i lotniczego,

- 3) przy szkodzie całkowitej sprzętu, który jest starszy niż 7 lat od daty produkcji – Towarzystwo pokrywa koszty zakupu identycznego, fabrycznie nowego przedmiotu, a jeżeli to nie jest możliwe, przedmiotu o najbardziej zbliżonych parametrach technicznych, pomniejszone o stopień zużycia, z uwzględnieniem kosztów transportu, demontażu i ponownego montażu, uruchomienia, cła, podatków i innych tego typu opłat, o ile zostały zgłoszone do ubezpieczenia, z wyłączeniem kosztów transportu ekspresowego i lotniczego.
2. Ochrona ubezpieczenia nie obejmuje kosztów zmian, uzupełnień, usprawnień lub remontów eksploatacyjnych ubezpieczonego sprzętu.
3. Wysokość i rozmiar szkody w ubezpieczeniu danych, oprogramowania i nośników danych określa się na podstawie cen z dnia powstania szkody w następujący sposób:
  - 1) w danych – według kosztów automatycznego lub ręcznego wprowadzenia danych lub programów z kopii zapasowych lub z oryginalnych dokumentów,
  - 2) w oprogramowaniu – według kosztów ponownej instalacji, wymiany lub odtworzenia programów indywidualnych, seryjnych, systemów operacyjnych,
  - 3) w wymiennych nośnikach danych – według kosztów ponownego zakupu.
4. Jeżeli odtworzenie danych nie zostanie przeprowadzone w okresie 12 miesięcy od daty szkody, Towarzystwo pokryje tylko koszty wymiany samych nośników danych.

§ 49

Wysokość odszkodowania ustala się według zasad określonych w § 21 oraz § 22.

ROZDZIAŁ VII

UBEZPIECZENIE ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ

Przedmiot i zakres ubezpieczenia

§ 50

1. Przedmiotem ubezpieczenia jest odpowiedzialność cywilna Ubezpieczonego za szkody wyrządzone osobom trzecim w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą lub zawodową albo posiadaniem mieniem (OC deliktowa) lub z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania (OC kontraktowa) przez Ubezpieczonego, będąca następstwem zdarzeń, które miały miejsce w okresie ubezpieczenia.
2. Towarzystwo obejmuje ochroną ubezpieczeniową również odpowiedzialność cywilną z tytułu posiadania i użytkowania pojazdów mechanicznych nie podlegających obowiązkowemu ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej, w tym wózków widłowych z limitem 50% sumy gwarancyjnej i nie więcej niż 50.000 PLN.
3. Towarzystwo ponosi odpowiedzialność, z tytułu zdarzeń powodujących szkody, zaistniałych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
4. Towarzystwo udziela ochrony ubezpieczeniowej przed roszczeniami składanymi w oparciu o prawo polskie.
5. Szkody będące wynikiem tego samego zdarzenia i z tej samej przyczyny traktuje się jako jedną szkodę niezależnie od ilości poszkodowanych, a za moment wystąpienia tych szkód przyjmuje się moment wystąpienia pierwszej szkody.
6. W ramach sumy gwarancyjnej Towarzystwo zobowiązane jest do:
  - 1) wypłaty odszkodowania/ świadczenia, które Ubezpieczony zobowiązany jest zapłacić poszkodowanej osobie trzeciej w świetle przepisów prawa cywilnego w granicach sumy gwarancyjnej i limitów odpowiedzialności, jeżeli roszczenie zostanie zgłoszone Towarzystwu przed upływem ustawowego terminu przedawnienia roszczeń,
  - 2) pokrycia kosztów działań podjętych przez Ubezpieczonego w celu zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiaru, jeżeli działania te były celowe, nawet gdyby okazały się bezskuteczne,
  - 3) pokrycia niezbędnych kosztów procesu w sporze prowadzonym na polecenie Towarzystwa lub za jego zgodą.
7. Na wniosek Ubezpieczającego i za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej może zostać rozszerzone o następujące klauzule:
  - 1) Klauzula nr 21 Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej za produkt,
  - 2) Klauzula nr 22 Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej pracodawcy,
  - 3) Klauzula nr 23 Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej najemcy nieruchomości,

Zwrot kosztów dodatkowych

§ 51

W ramach sumy gwarancyjnej Towarzystwo pokrywa ekonomicznie uzasadnione i udokumentowane niżej podane koszty poniesione przez Ubezpieczonego w związku z wystąpieniem zdarzenia ubezpieczeniowego objętego ochroną ubezpieczeniową do wysokości 10% sumy gwarancyjnej nie więcej jednak niż 5.000 PLN:

- 1) opinii rzeczoznawców powołanych przez Ubezpieczonego w porozumieniu i za zgodą Towarzystwa w celu ustalenia okoliczności zdarzenia, zakresu odpowiedzialności lub rozmiaru szkody,
- 2) obrony sądowej przed roszczeniami osoby trzeciej w sporze prowadzonym na polecenie Towarzystwa lub za jego zgodą,
- 3) postępowania ugodowego, prowadzonego w związku ze zgłoszonymi roszczeniami odszkodowawczymi, o ile Towarzystwo wyraziło na to zgodę.

Suma gwarancyjna

§ 52

1. Sumę gwarancyjną przed zawarciem umowy ubezpieczenia łącznie dla szkód na osobie i rzeczowych ustala Ubezpieczający.
2. Suma gwarancyjna oraz limity odpowiedzialności ustalone dla danego rodzaju zdarzeń ubezpieczeniowych stanowią górną granicę odpowiedzialności Towarzystwa na jedno i wszystkie zdarzenia powstałe w okresie ubezpieczenia, łącznie dla szkód na osobie i rzeczowych.
3. Sumę gwarancyjną określa Ubezpieczający odrębnie:
  - 1) na jedno i wszystkie zdarzenia łącznie w okresie ubezpieczenia,
  - 2) na każde zdarzenie objęte daną klauzulą (limit).
4. Suma gwarancyjna oraz limity odpowiedzialności, w tym również dla zdarzeń objętych daną klauzulą, ulegają każdorazowo zmniejszeniu o wysokość wypłaconego odszkodowania / świadczenia, aż do ich wyczerpania.
5. Ubezpieczający za zgodą Towarzystwa może podwyższyć lub uzupełnić sumę gwarancyjną ze skutkiem od dnia następnego po opłaceniu dodatkowej składki ubezpieczeniowej.

Wyłączenia z zakresu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej

§ 53

1. Poza ogólnymi wyłączeniami określonymi w § 4, zakres ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej nie obejmuje odpowiedzialności za szkody:
  - 1) za które odpowiedzialność Ubezpieczonego wykracza poza ustawowy zakres, w tym wynika z umownego przejęcia przez niego odpowiedzialności innych podmiotów,
  - 2) wyrządzone osobom bliskim Ubezpieczonego,
  - 3) wyrządzone wspólnikom spółek osobowych oraz uczestnikom wspólnych przedsięwzięć gospodarczych,
  - 4) podlegające jakimkolwiek ubezpieczeniu obowiązkowemu, niezależnie od tego, czy obowiązek ten został spełniony,
  - 5) związane z działaniami w internecie włączając w to umowy zawierane przez internet, intranet, extranet lub za pośrednictwem stron internetowych ubezpieczonego, jego adresu internetowego lub poprzez przesyłanie poczty elektronicznej lub dokumentów przy wykorzystaniu elektronicznych środków przekazu,
  - 6) powstałe w wyniku bezpośredniego lub pośredniego oddziaływania wyrobów zawierających azbest lub wyrobów tytoniowych oraz skutków ubocznych produkcji zgodnej z działalnością przedsiębiorcy,

Ustalenie rozmiaru szkody i wysokości odszkodowania

§ 54

1. Podstawą ustalenia rozmiaru szkody z ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej są udokumentowane i uzasadnione roszczenia zgłoszone przez poszkodowanego.
2. Towarzystwo jest zobowiązane do zapłaty świadczenia w granicach odpowiedzialności cywilnej Ubezpieczonego, jednak nie więcej niż do wysokości sumy gwarancyjnej i limitów odpowiedzialności.
3. Wysokość odszkodowania za szkody na osobie ustala się z uwzględnieniem:
  - 1) okoliczności powstania szkody,
  - 2) dokumentacji medycznej i opinii lekarskiej.
4. Uznanie lub zaspokojenie przez Ubezpieczonego roszczenia poszkodowanego o naprawienie szkody, która objęta jest ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej, nie ma skutków prawnych względem Towarzystwa, jeżeli Towarzystwo uprzednio nie wyraziło na to zgody.

ROZDZIAŁ VIII UBEZPIECZENIE OCHRONY PRAWNEJ

Przedmiot i zakres ubezpieczenia

§ 55

1. Przedmiotem ubezpieczenia ochrony prawnej jest umożliwienie prawnej reprezentacji Ubezpieczonego:
  - 1) w postępowaniu sądowym, prowadzonym przed polskimi sądami powszechnymi, w którym Ubezpieczony jest pozwany, obwinionym lub oskarżonym,
  - 2) w postępowaniu administracyjnym, prowadzonym przed organami polskiej administracji rządowej lub samorządowej jeżeli postępowanie nie zostało wszczęte przez Ubezpieczonego, poprzez refundację przez Towarzystwo związanych z ochroną prawną poniesionych kosztów określonych w ust. 4 i 5, o ile przyczyna wszczęcia postępowania wobec Ubezpieczonego powstała na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w okresie ubezpieczenia.
2. W razie powstania sporu między Ubezpieczonym a Towarzystwem w związku z realizacją umowy ubezpieczenia ochrony prawnej, strony mogą w drodze umowy poddać ten spór pod rozstrzygnięcie sądu polubownego.
3. Jeżeli powodem wszczęcia postępowania jest więcej niż jedna przyczyna lub przyczyna o charakterze ciągłym – za powód wszczęcia postępowania, dla celów niniejszego ubezpieczenia, uważa się pierwszą z przyczyn lub początek przyczyny o charakterze ciągłym.
4. W ramach ubezpieczenia ochrony prawnej Towarzystwo refunduje do wysokości sumy ubezpieczenia ochrony prawnej niepodlegające zwrotowi na rzecz Ubezpieczonego zgodnie z decyzją lub orzeczeniem kończącym postępowanie:
  - 1) koszty i opłaty sądowe, łącznie z należnościami świadków i biegłych,
  - 2) koszty i opłaty w postępowaniu administracyjnym, łącznie z należnościami świadków i biegłych,
  - 3) koszty wynagrodzenia jednego pełnomocnika procesowego w postępowaniu sądowym uprawnionego do świadczenia pomocy prawnej, w wysokości minimalnej stawki wynikającej z przepisów o opłatach za czynności radców prawnych i adwokatów.
5. Towarzystwo zwraca ponadto koszty uzyskanych poza postępowaniem sądowym lub administracyjnym opinii biegłych oraz rzeczoznawców lub innych dokumentów stanowiących dowody w sprawie, o ile służą one ochronie praw Ubezpieczonego w związku z prowadzonym postępowaniem pod warunkiem, że ich uzyskanie zostało uprzednio zaakceptowane przez Towarzystwo.

Suma ubezpieczenia

§ 56

1. Sumę ubezpieczenia przed zawarciem umowy ubezpieczenia ustala Ubezpieczający.
2. Suma ubezpieczenia stanowi górną granicę odpowiedzialności Towarzystwa na jedno i wszystkie zdarzenia powstałe w okresie ubezpieczenia.
3. Suma ubezpieczenia ulega każdorazowo zmniejszeniu o wypłacone świadczenie, aż do jej wyczerpania.
4. Ubezpieczający za zgodą Towarzystwa może podwyższyć lub uzupełnić sumę ubezpieczenia ze skutkiem od dnia następnego po opłaceniu dodatkowej składki ubezpieczeniowej.

- 7) będące następstwem chorób zwierząt lub chorób odzwierzęcych,
  - 8) wynikiłe z przeniesienia chorób zakaźnych,
  - 9) wyrządzone przy udzielaniu lub w związku z udzielaniem świadczeń zdrowotnych,
  - 10) wyrządzone przy lub w związku z zastosowaniem eksperymentalnych metod leczenia lub rehabilitacji, w tym testów klinicznych,
  - 11) powstałe wskutek uprawiania sportu o charakterze wyczynowym lub ekstremalnym, w tym także uczestnictwa w zawodach sportowych lub treningach,
  - 12) wyrządzone przez modyfikowane organizmy (GMO),
  - 13) spowodowane składowaniem odpadów,
  - 14) za które przysługuje odszkodowanie na podstawie prawa górniczego lub geologicznego,
  - 15) w przewożonych ładunkach, wynikających z umowy przewozu lub spedycji,
  - 16) związane z wytwarzaniem, obróbką, składowaniem, transportem i handlem materiałami wybuchowymi, amunicją, materiałami pirotechnicznymi,
  - 17) powstałe w związku z posiadaniem lub używaniem wszelkiego rodzaju broni oraz uczestnictwem w polowaniach,
  - 18) spowodowane posiadaniem, użytkowaniem lub prowadzeniem statków powietrznych, statków i urządzeń pływających lub latających,
  - 19) polegające na zniszczeniu lub utracie gotówki, biżuterii, papierów wartościowych, wszelkiego rodzaju dokumentów, zbiorów archiwalnych oraz zbiorów kolekcjonerskich wszelkiego rodzaju, a także dzieł sztuki lub przedmiotów zabytkowych,
  - 20) związane z naruszeniem praw autorskich, patentów, znaków towarowych, nazw fabrycznych i jakichkolwiek innych praw własności intelektualnej,
  - 21) powstałe w następstwie pokazów pirotechnicznych lub pokazów sztucznych ogni,
  - 22) w postaci czystej straty finansowej nie będącej wynikiem szkody rzeczowej lub na osobie,
  - 23) których naprawa może być dochodzona na podstawie przepisów o rękojmi za wady, gwarancji jakości lub sprzedaży konsumenckiej,
  - 24) wynikających z przekroczenia terminów i kosztów ustalonych w umowie,
  - 25) powstałych w związku ze zdarzeniami zaistniałymi przed dniem zawarcia umowy ubezpieczenia w Towarzystwie,
  - 26) wynikające z zobowiązań Ubezpieczonego, dla których przewidziane jest ubezpieczenie na podstawie klauzul do niniejszych OWU.
2. Zakres ubezpieczenia nie obejmuje odpowiedzialności za nałożone na Ubezpieczonego kary pieniężne, grzywny sądowe i administracyjne, a także nie pokrywa opłat manipulacyjnych, podatków oraz odszkodowań i innych kosztów o charakterze karnym.
  3. O ile zakres ochrony ubezpieczeniowej nie został rozszerzony o postanowienia właściwej klauzuli i nie opłacono dodatkowej składki ubezpieczeniowej, zakres ubezpieczenia nie obejmuje odpowiedzialności za szkody:
    - 1) spowodowane wprowadzonym do obrotu przez Ubezpieczonego produktem (Klauzula nr 21),
    - 2) wyrządzone pracownikom Ubezpieczonego (Klauzula nr 22),
    - 3) powstałe w nieruchomościach, z których Ubezpieczony korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, użytkowania (Klauzula nr 23),
    - 4) powstałe w rzeczach ruchomych, z których Ubezpieczony korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, użytkowania, leasingu (Klauzula nr 24),
    - 5) wyrządzone sobie wzajemnie przez Ubezpieczonych objętych tą samą umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej (Klauzula nr 25),
    - 6) wyrządzone przez podwykonawców Ubezpieczonego także wtedy, gdy Ubezpieczony ponosi za nich odpowiedzialność jak za działania własne na podstawie obowiązujących przepisów lub wiążącej ich umowy (Klauzula nr 26),
    - 7) wyrządzone w rzeczach wniesionych na teren hotelu przez jego gości (Klauzula nr 27),
    - 8) wyrządzone w mieniu ruchomym przyjętym w celu wykonania usługi (Klauzula nr 28),
    - 9) wyrządzone w środowisku naturalnym (Klauzula nr 29).
  4. Towarzystwo nie odpowiada za szkody rzeczowe, których wartość nie przekracza 400 PLN. Od odszkodowania za szkodę rzeczową przysługującego w ramach zakresu ubezpieczenia rozszerzonego o klauzule potrącana jest franszyza redukcyjna, jeżeli taką przewiduje dana klauzula umowy ubezpieczenia.

§ 57

Poza kosztami postępowań pozostających w bezpośrednim lub pośrednim związku z ogólnymi wyłączeniami zawartymi w § 4 zakres ubezpieczenia ochrony prawnej nie obejmuje także kosztów:

- 1) związanych z naruszeniem praw autorskich, patentów, licencji, znaków towarowych, nazw fabrycznych i jakichkolwiek innych praw własności intelektualnej,
- 2) postępowań dotyczących sporu pomiędzy Ubezpieczonymi,
- 3) postępowań dotyczących sporu pomiędzy Ubezpieczonym a osobami bliskimi,
- 4) postępowań dotyczących sporu pomiędzy Ubezpieczonym a Towarzystwem,
- 5) spowodowanych przez Ubezpieczonego poprzez zamierzone zatajenie lub udzielenie nieprawdziwych informacji lub przedstawienie sfałszowanych dokumentów w postępowaniu,
- 6) uzyskania lub przeprowadzenia na wniosek Ubezpieczonego dowodów nieistotnych dla wyniku postępowania,
- 7) jakichkolwiek kar, grzywien lub udzielenia poręczeń majątkowych,
- 8) postępowań egzekucyjnych,
- 9) podróży Ubezpieczonego do oraz z sądu lub organu administracji, w tym kosztów noclegów.

Ustalenie wysokości odszkodowania

§ 58

1. Towarzystwo refunduje Ubezpieczonemu koszty postępowania do wysokości sumy ubezpieczenia ochrony prawnej po jego prawomocnym zakończeniu oraz na podstawie:
  - 1) prawomocnego orzeczenia lub decyzji kończącej postępowanie,
  - 2) dowodu poniesienia kosztów podlegających zwrotowi.
2. Towarzystwo pokrywa koszty procesu z tytułu ubezpieczenia ochrony prawnej, nie wcześniej jednak, niż z chwilą, gdy roszczenie z tytułu poniesionych kosztów stanie się wymagalne.

ROZDZIAŁ IX UBEZPIECZENIE NASTĘPSTW NIESZCZĘŚLIWYCH WYPADKÓW

Przedmiot i miejsce ubezpieczenia

§ 59

1. Przedmiotem ubezpieczenia są następstwa nieszczęśliwych wypadków zaistniałych w okresie ubezpieczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Ochroną ubezpieczeniową może zostać objęty Ubezpieczony oraz jego pracownicy zgłoszeni imiennie do ubezpieczenia, zwani dalej Ubezpieczonymi.
3. Towarzystwo udziela ochrony ubezpieczeniowej z tytułu trwałego uszczerbku na zdrowiu lub śmierci Ubezpieczonego oraz jego pracowników, spowodowanej nieszczęśliwym wypadkiem.
4. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje następstwa nieszczęśliwych wypadków, które powstały podczas wykonywania pracy oraz podczas drogi do miejsca wykonywania pracy i z pracy.

Zakres ubezpieczenia

§ 60

1. Umowa ubezpieczenia obejmuje następujące świadczenia:
  - 1) świadczenie z tytułu trwałego uszczerbku na zdrowiu w tym zawału serca i udaru mózgu,
  - 2) świadczenie z tytułu śmierci Ubezpieczonego wskutek nieszczęśliwego wypadku,
  - 3) zwrot kosztów nabycia środków pomocniczych i wyrobów ortopedycznych,
  - 4) zwrot udokumentowanych kosztów przysposobienia zawodowego inwalidów.
2. Warunkiem wypłaty świadczenia jest stwierdzenie zaistnienia związku przyczynowo skutkowego pomiędzy nieszczęśliwym wypadkiem, a trwałym uszczerbkiem na zdrowiu Ubezpieczonego.
3. Umowa ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków wygasa wobec danego Ubezpieczonego z chwilą ustania stosunku pracy.

§ 61

1. **Świadczenie z tytułu trwałego uszczerbku na zdrowiu będącego następstwem nieszczęśliwego wypadku** wypłacane jest w wysokości równej 1% sumy ubezpieczenia za każdy określony procent trwałego uszczerbku. Maksymalna kwota wypłaty świadczenia nie może przekroczyć 100% sumy ubezpieczenia.
2. **Świadczenie z tytułu śmierci Ubezpieczonego wskutek nieszczęśliwego wypadku** wypłacane jest w wysokości 100% sumy ubezpieczenia pod warunkiem, że śmierć Ubezpieczonego nastąpiła w okresie nie dłuższym niż 24 miesiące od daty zaistnienia nieszczęśliwego wypadku.
3. **Zwrot kosztów nabycia środków pomocniczych i ortopedycznych** następuje po stwierdzeniu związku przyczynowo - skutkowego pomiędzy nieszczęśliwym wypadkiem a trwałym uszczerbkiem. Świadczenie wypłacane jest w wysokości poniesionych kosztów, maksymalnie do wysokości 25% sumy ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków.
4. **Zwrot udokumentowanych kosztów przysposobienia zawodowego inwalidów** następuje po stwierdzeniu związku przyczynowo - skutkowego pomiędzy trwałym uszczerbkiem zaistniałym w wyniku nieszczęśliwego wypadku oraz koniecznością przysposobienia zawodowego Ubezpieczonego. Świadczenie wypłacane jest w wysokości poniesionych kosztów, maksymalnie do wysokości 25% sumy ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków.

Suma ubezpieczenia

§ 62

1. Sumę ubezpieczenia przed zawarciem umowy ubezpieczenia na jednego Ubezpieczonego ustala Ubezpieczający.
2. Górną granicę odpowiedzialności Towarzystwa w okresie ubezpieczenia stanowi:
  - 1) w odniesieniu do jednej osoby suma ubezpieczenia określona we wniosko-polisie,
  - 2) w odniesieniu do umowy ubezpieczenia suma ubezpieczenia na jedną osobę przemnożona przez liczbę osób objętych ochroną ubezpieczeniową.
3. Wysokość sumy ubezpieczenia jest jednakowa w odniesieniu do wszystkich Ubezpieczonych objętych umową ubezpieczenia.
4. Łączna wysokość świadczeń wypłaconych w okresie ubezpieczenia nie może przekroczyć sumy ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków określonej w umowie ubezpieczenia.

Wyłączenia z zakresu ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków

§ 63

Poza ogólnymi wyłączeniami określonymi w § 4, zakres ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków nie obejmuje także odpowiedzialności za szkody:

- 1) powstałe przed datą początku ochrony ubezpieczeniowej,
- 2) polegające na usiłowaniu popełnienia lub popełnieniu przez Ubezpieczonego przestępstwa, jeżeli miało to wpływ na powstanie szkody,
- 3) powstałe w wyniku prowadzenia pojazdów lub obsługi maszyn bez wymaganych uprawnień, jeżeli miało to wpływ na powstanie nieszczęśliwego wypadku,
- 4) powstałe w związku z samookaleczeniem, usiłowaniem popełnienia lub popełnieniem samobójstwa, okaleczeniem na własną prośbę bez względu na stan poczytalności Ubezpieczonego w chwili popełnienia wymienionego czynu,
- 5) będące następstwem wszelkich stanów chorobowych zarówno przewlekłych jak i występujących nagle, a także uszkodzeń ciała spowodowanych leczeniem lub wykonywaniem zabiegów leczniczych,
- 6) powstałe wskutek zaburzeń psychicznych lub napadów epileptycznych Ubezpieczonego,
- 7) powstałe w wyniku czynnego i zamierzonego udziału Ubezpieczonego w bójkach lub innych aktach przemocy, za które uważa się fizyczną walkę, podczas której osoby atakują i bronią się nawzajem, gdzie każdy z uczestników dobrowolnie i świadomie przyjmuje i godzi rolę napastnika z rolą napadniętego, za wyjątkiem wypadków powstałych podczas działania w obronie koniecznej rozumianego jako odpiernanie bezpośredniego i bezprawnego zamachu na jakiegokolwiek dobro własne lub innej osoby lub podczas udzielania pomocy osobom znajdującym się w niebezpieczeństwie,

- 8) powstałe wskutek błędów w sztuce lekarskiej, eksperymentów medycznych,
- 9) powstałe wskutek zabiegów kosmetycznych wykonywanych przez osoby nie posiadające uprawnień do ich wykonywania,
- 10) powstałe wskutek przerwania leczenia, mimo zaleceń lekarza co do dalszej jego kontynuacji,
- 11) powstałe w wyniku spożycia lub przyjęcia w inny sposób stałych lub ciekłych substancji, skutkującego zatruciem,
- 12) powstałe wskutek uprawiania wszelkich sportów wysokiego ryzyka lub o charakterze wyczynowym,
- 13) powstałe wskutek używania statków powietrznych (urządzeń lotniczych) bez napędu motorowego, motolotni, samolotów o lekkiej konstrukcji,
- 14) powstałe wskutek posługiwania się wszelkiego rodzaju petardami i środkami o podobnym działaniu, a także posługiwania się bronią.

Niniejsze ogólne warunki ubezpieczenia zostały zatwierdzone Uchwałą Zarządu TUW „TUW” nr 289/18 z dnia 13 września 2018 r. i wprowadzone do obrotu Zarządzeniem Prezesa Zarządu TUW „TUW” nr 63/18 z dnia 13 września 2018 r.

Niniejsze ogólne warunki ubezpieczenia mają zastosowanie do umów ubezpieczenia zawieranych od dnia 1 października 2018 roku.

ZAŁĄCZNIK NR 1 MINIMALNE WYMAGANE ZABEZPIECZENIA PRZECIWKRADZIEŻOWE

1. Wszystkie ściany, podłogi, stropy i dachy budynków i lokali, w których znajduje się ubezpieczone mienie wykonane są z materiałów, których zniszczenie, uszkodzenie lub pokonanie nie jest możliwe bez użycia narzędzi lub siły. Pomieszczenia wykonane w całości lub części z siatki drucianej, materiałów azurowych, brezentu, tworzyw sztucznych (np. powłoki pneumatyczne, tunele foliowe, namioty) nie są uważane za pomieszczenia należycie zabezpieczone.
2. Wszystkie otwory w ścianach, sufitach, podłogach, dachu są w należyłym stanie technicznym, zamknięte i zabezpieczone w sposób uniemożliwiający dostęp osób trzecich bez dokonania włamania.
3. Wszystkie drzwi zewnętrzne do budynku/lokalu powinny być w należyłym stanie technicznym oraz tak skonstruowane, osadzone i zamknięte, aby ich wyłamanie lub wyważenie nie było możliwe bez użycia siły i narzędzi, a otwarcie bez użycia podrobionych lub dopasowanych kluczy.
4. Wszystkie drzwi zewnętrzne prowadzące do budynku/lokalu są zamykane na co najmniej:
  - a) dwa zamki wielozastawkowe lub dwie kłódki wielozastawkowe zawieszane na oddzielnych skoblach,
  - lub
  - b) jeden zamek o podwyższonej odporności na włamanie potwierdzonej atestem lub certyfikatem lub innym dokumentem wydanym przez upoważniony do certyfikacji podmiot,
  - lub
  - c) jeden zamek wielozastawkowy lub jedną kłódkę wielozastawkową, jeżeli jest sprawowany stały dozór budynku/lokalu lub zainstalowano i włączono system alarmowy zapewniający powiadomienie koncesjonowanej agencji ochrony mienia i zapewniającej przybycie załogi interwencyjnej do miejsca ubezpieczenia; system alarmowy powinien być zainstalowany oraz serwisowany przez podmiot posiadający stosowne uprawnienia, zgodnie z zaleceniami producenta.
5. W budynkach, dla których ustanowiono całonocny dozór (np. budynki biurowe, centra handlowe i handlowo-rozrywkowe) wystarczające jest zabezpieczenie drzwi wewnętrznych do lokalu znajdującego się wewnątrz budynku jednym zamkiem wielozastawkowym, elektronicznym zamkiem szyfrowym lub zamkiem otwieranym kartą magnetyczną.
6. W przypadku drzwi dwuskrzydłowych, jedno skrzydło powinno być dodatkowo unieruchomione przy pomocy zasuwki z dołu i z góry od wewnętrznej strony.
7. Drzwi oszklone nie mogą być zaopatrzone w zamki lub zasuwki, które można otworzyć bez klucza przez otwór wybity w szybie.
8. Wszystkie klucze do zamków i kłódek/karty dostępu/piloty do zabezpieczeń budynków/lokali lub do ubezpieczanych pojazdów powinny być przechowywane w sposób chroniący je przed kradzieżą i dostępem do nich osób nieuprawnionych. W przypadku zaginięcia lub zgubienia kluczy (również zapasowych) Ubezpieczony zobowiązany jest do niezwłocznej wymiany zamków na własny koszt.
9. Wszystkie okna, oszklone drzwi i inne zewnętrzne otwory oszklone w budynku/lokalu powinny być w należyłym stanie technicznym, właściwie osadzone i zamknięte.
10. Wszystkie okna, oszklone drzwi i inne zewnętrzne otwory oszklone w budynkach/lokalach znajdujących się na parterze oraz na kondygnacjach do których jest dostęp z położonych pod/nad nimi lub obok nich tarasów, przybudówek, balkonów, drabinek, drzew, wiatrolapów, daszków, piorunochronów są na całej powierzchni zabezpieczone:
  - 1) kratami, żaluzjami lub roletami przeciwwłamaniowymi posiadającymi świadectwo odporności na włamanie wydane przez jednostkę uprawnioną do certyfikacji; kraty, żaluzje, rolety są w taki sposób zamontowane i zamknięte, aby przedostanie się do wnętrza nie było możliwe bez użycia narzędzi,
  - lub
  - 2) szybami o podwyższonej odporności na włamanie co najmniej klasy P3/P3A posiadającymi atest Instytutu Mechaniki Precyzyjnej lub innej jednostki uprawnionej do certyfikacji,

Ustalenie wysokości świadczenia

§ 64

1. Stopień trwałego uszczerbku na zdrowiu będącego następstwem nieszczęśliwego wypadku ustalany jest bez konieczności badania Ubezpieczonego przez lekarza orzecznika powołanego przez Towarzystwo, na podstawie przedstawionej dokumentacji medycznej oraz „Tabeli norm oceny procentowej trwałego uszczerbku na zdrowiu wskutek nieszczęśliwego wypadku” opracowanej i rekomendowanej przez Polskie Towarzystwo Medycyny Ubezpieczeniowej. Tabela dostępna jest w każdej jednostce terenowej Towarzystwa oraz na stronie internetowej www.tuw.pl.
2. W uzasadnionych przypadkach, stopień trwałego uszczerbku na zdrowiu może być ustalany na podstawie badań przeprowadzanych przez lekarza powołanego przez Towarzystwo lub zaocznej komisji lekarskiej.
3. Ostateczne ustalenie stopnia trwałego uszczerbku na zdrowiu następuje po zakończeniu leczenia oraz zaleconego przez lekarza leczenia usprawniającego nie później jednak, niż w terminie 24 miesięcy od daty zaistnienia nieszczęśliwego wypadku.
4. Jeżeli Ubezpieczony otrzymał świadczenie z tytułu trwałego uszczerbku na zdrowiu, a następnie zmarł w ciągu 24 miesięcy wskutek nieszczęśliwego wypadku – świadczenie z tytułu śmierci wypłacane jest Uprawnionemu w wysokości różnicy kwoty należnego świadczenia z tytułu śmierci Ubezpieczonego, a już otrzymanym świadczeniem z tytułu trwałego uszczerbku na zdrowiu.
5. Przy ustalaniu stopnia trwałego uszczerbku na zdrowiu uwzględnia się wcześniejszą utratę lub uszkodzenie organu, narządu lub układu w taki sposób, że stopień trwałego uszczerbku na zdrowiu określa się w wysokości różnicy między stopniem właściwym dla danego organu po nieszczęśliwym wypadku, a stopniem uszczerbku istniejącym przed wypadkiem.
6. Jeżeli Ubezpieczony zmarł po ustaleniu stopnia trwałego uszczerbku na zdrowiu, a śmierć nie pozostaje w związku przyczynowym skutkowym z nieszczęśliwym wypadkiem, niewypłacone przed śmiercią Ubezpieczonemu świadczenie z tytułu trwałego uszczerbku na zdrowiu wypłaca się Uprawnionemu.
7. Poniesione przez Ubezpieczonego, udokumentowane koszty nabycia (w tym wypożyczenia) środków pomocniczych i ortopedycznych, Towarzystwo zwróci Ubezpieczonemu pod warunkiem, że nie znajdują się w zakresie refundacji lub nie zostały zrefundowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia lub przez innego Ubezpieczyciela.
8. Towarzystwo zwróci koszty zakupu środków pomocniczych i ortopedycznych o ile zostały one poniesione nie później niż 24 miesiące od daty zaistnienia nieszczęśliwego wypadku.
9. Poniesione, wyłącznie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez Ubezpieczonego, udokumentowane koszty przysposobienia zawodowego inwalidów Towarzystwo zwróci Ubezpieczonemu, o ile zostały one poniesione nie później niż 24 miesiące od daty zaistnienia nieszczęśliwego wypadku.
10. Koszty przysposobienia zawodowego inwalidów zwracane są wyłącznie wówczas, gdy nie mogą być pokryte z powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego lub ubezpieczeń społecznych oraz pod warunkiem, że zostały poniesione na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
11. Łączna wysokość świadczeń wypłaconych w okresie ubezpieczenia nie może przekroczyć sumy ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków określonej w dokumencie potwierdzającym ochronę ubezpieczeniową zawarcie umowy ubezpieczenia.
12. Towarzystwo wypłaca świadczenia podstawowe według kolejności zgłaszania roszczeń i otrzymanej dokumentacji, na podstawie której jest możliwa wypłata świadczeń.

- lub
- 3) okiennicami zamykanymi na co najmniej jeden zamek wielozastawkowy lub jedną kłódkę wielozastawkową.
11. Wymagania określone w ustępie 10 nie są obowiązkowe, jeżeli jest sprawowany stały dozór budynku/lokalu lub zainstalowano i włączono system alarmowy zapewniający powiadomienie koncesjonowanej agencji ochrony mienia i zapewniającej przybycie załogi interwencyjnej do miejsca ubezpieczenia. System alarmowy powinien być zainstalowany oraz serwisowany przez podmiot posiadający stosowne uprawnienia, zgodnie z zaleceniami producenta.
12. W przypadku, gdy objęty ubezpieczeniem lokal/budynek jest połączony z budynkiem/lokałem osoby trzeciej jakimkolwiek otworami, to otwory te powinny być zabezpieczone co najmniej w sposób określony w ust. 4 i 10.
13. W odniesieniu do mienia składowanego poza budynkiem lub lokalem, za prawidłowo zabezpieczony uważa się plac spełniający łącznie warunki:
- 1) całodobowo dozorowany,
  - 2) oświetlony oraz ogrodzony parkanem, siatką drucianą lub płotem do wysokości co najmniej 160 cm w sposób trwały i pełny,
  - 3) zabezpieczony bramą zamkniętą w sposób uniemożliwiający wyjazd pojazdem przez osoby nieuprawnione.
14. Urządzenia do przechowywania wartości pieniężnych, szafy sejfowe, szafy stalowe o wadze poniżej 300 kg muszą być przymocowane na stałe do podłogi lub ściany budynku/lokalu.
15. Po przeprowadzeniu indywidualnej oceny ryzyka Towarzystwo ma prawo określić inne warunki zabezpieczenia mienia.

ZALĄCZNIK NR 2 KLAUZULE DODATKOWE

Klauzula nr 1 Automatyczne pokrycie

1. Na podstawie § 1 ust. 3, bez konieczności opłacania dodatkowej składki ubezpieczeniowej, Towarzystwo obejmuje ochroną ubezpieczeniową, w zakresie ubezpieczenia mienia od pożaru i innych zdarzeń losowych, mienia od kradzieży z włamaniem oraz sprzętu elektronicznego od wszystkich ryzyk, mienie w którego posiadanie Ubezpieczony wejdzie w okresie trwania odpowiedzialności Towarzystwa, pod warunkiem, że fakt ten zostanie zgłoszony do Towarzystwa w ciągu 30 dni od daty przyjęcia mienia do ewidencji prowadzonej przez Ubezpieczonego.
2. Odpowiedzialność Towarzystwa w stosunku do automatycznie ubezpieczonego na mocy niniejszej klauzuli mienia ograniczona jest do kwoty odpowiadającej 20% łącznej sumy ubezpieczenia lub limitu odpowiedzialności danego rodzaju mienia, nie więcej niż 300.000 PLN.
3. Ochroną ubezpieczeniową objęte jest wyłącznie mienie znajdujące się w miejscach ubezpieczenia określonych w umowie ubezpieczenia.
4. Mienie, którego wartość przekracza przyjęty w klauzuli limit, może być ubezpieczone na zasadach określonych w OWU w dniu zgłoszenia mienia do ubezpieczenia.
5. Towarzystwo nie odpowiada za szkody, których wartość nie przekracza 400 PLN.
6. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU.

Klauzula nr 2 Ubezpieczenie od przepięcia

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej Towarzystwo obejmuje ochroną ubezpieczeniową szkody powstałe wskutek przepięcia w ubezpieczonych elektrycznych i elektronicznych maszynach, urządzeniach, instalacjach ubezpieczonych od pożaru i innych zdarzeń losowych w wariantcie: ryzyka nazwane lub wszystkie ryzyka.
2. Przez przepięcie rozumie się gwałtowną zmianę napięcia w sieci elektrycznej, powodującą uszkodzenie lub zniszczenie ubezpieczonego mienia.
3. Limit odpowiedzialności określa Ubezpieczający, kierując się przewidywaną wysokością maksymalnej szkody w okresie ubezpieczenia.
4. Maksymalny limit odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia wynosi 200.000 PLN i nie więcej niż suma ubezpieczenia mienia od pożaru i innych zdarzeń losowych.
5. Limit odpowiedzialności ulega pomniejszeniu o kwoty wypłaconych z niniejszej klauzuli odszkodowań.
6. Towarzystwo nie odpowiada za szkody, których wartość nie przekracza 300 PLN.

7. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU.

Klauzula nr 3 Ubezpieczenie od dewastacji

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej Towarzystwo obejmuje ochroną ubezpieczeniową szkody powstałe w ubezpieczonym mieniu wskutek dewastacji, w tym graffiti.
2. Przez dewastację rozumie się celowe uszkodzenie lub zniszczenie przedmiotu ubezpieczenia przez osoby trzecie.
3. Zakres ubezpieczenia nie obejmuje odpowiedzialności za szkody:
  - 1) powstałe w wartościach pieniężnych oraz mieniu prywatnym pracowników,
  - 2) powstałe w mieniu w budowie,
  - 3) powstałe w mieniu w transporcie (cargo),
  - 4) polegające na stłuczeniu, rozbiciu, porysowaniu lub pęknięciu szyb i innych przedmiotów szklanych,
  - 5) polegające na utracie mienia,
  - 6) powstałe wskutek naklejania lub umieszczania w inny sposób na ubezpieczonym mieniu różnego rodzaju plakatów, ogłoszeń albo tablic.
4. Limit odpowiedzialności określa Ubezpieczający, kierując się przewidywaną wysokością maksymalnej szkody w okresie ubezpieczenia.
5. Maksymalny limit odpowiedzialności od dewastacji na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia wynosi 200.000 PLN i nie więcej niż suma ubezpieczenia mienia od pożaru i innych zdarzeń losowych.
6. Maksymalny limit odpowiedzialności od graffiti na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia wynosi 10 % sumy ubezpieczenia mienia od dewastacji, nie więcej niż 10.000 PLN.
7. Limit odpowiedzialności ulega pomniejszeniu o kwoty wypłaconych z niniejszej klauzuli odszkodowań.
8. Towarzystwo nie odpowiada za szkody, których wartość nie przekracza 300 PLN.
9. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU.

Klauzula nr 4 Ubezpieczenie od katastrofy budowlanej

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej Towarzystwo obejmuje ochroną ubezpieczeniową szkody powstałe w ubezpieczonym mieniu wskutek katastrofy budowlanej.
2. Przez katastrofę budowlaną rozumie się niezamierzone, gwałtowne zniszczenie obiektu budowlanego lub jego części, a także konstrukcyjnych elementów rusztowań, elementów urządzeń formujących, ścianek szczelnych i obudowy wykopów, w wyniku nagłej samoistnej utraty wytrzymałości jego elementów konstrukcyjnych takich jak fundamenty, ściany, podłogi, sufitu, przy czym nie jest katastrofą budowlaną uszkodzenie elementu wbudowanego w obiekt budowlany nadającego się do naprawy lub wymiany oraz uszkodzenie lub zniszczenie urządzeń budowlanych, a także awaria instalacji.
3. Zakres ubezpieczenia nie obejmuje odpowiedzialności za szkody:
  - 1) w budynkach starszych niż 50 lat – w budynkach o konstrukcji drewnianej lub stalowej,
  - 2) w budynkach starszych niż 90 lat – w budynkach o konstrukcji murowanej i żelbetowej,
  - 3) powstałe wskutek wadliwego wykonania budynku lub wykonania budynku z użyciem wadliwych materiałów.
4. W przypadku wystąpienia katastrofy budowlanej Ubezpieczony zobowiązany jest do niezwłocznego zawiadomienia o katastrofie budowlanej podmiotu wskazanego w art. 75 ust 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo Budowlane.
5. Limit odpowiedzialności określa Ubezpieczający, kierując się przewidywaną wysokością maksymalnej szkody w okresie ubezpieczenia.
6. Maksymalny limit odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia wynosi 300.000 PLN i nie więcej niż suma ubezpieczenia mienia od pożaru i innych zdarzeń losowych.
7. Limit odpowiedzialności ulega pomniejszeniu o kwoty wypłaconych z niniejszej klauzuli odszkodowań.
8. Towarzystwo nie odpowiada za szkody, których wartość nie przekracza 300 PLN.
9. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU.

Klauzula nr 5

Ubezpieczenie budynków w budowie

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej Towarzystwo obejmuje ochroną ubezpieczeniową szkody powstałe w budynkach w budowie.
2. Przez **budynek w budowie** rozumie się trwale związany z gruntem obiekt budowlany, którego budowa nie została zakończona lub nie uzyskał pozwolenia na użytkowanie wymaganego zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
3. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje szkody będące bezpośrednim następstwem niżej wymienionych zdarzeń:
  - 1) pożar,
  - 2) uderzenie pioruna,
  - 3) wybuch,
  - 4) upadek statku powietrznego,
  - 5) silny wiatr,
  - 6) grad,
  - 7) trzęsienie ziemi,
  - 8) lawina,
  - 9) osuwanie się ziemi,
  - 10) zapadanie się ziemi,
  - 11) fala ponaddzwiękowa,
  - 12) zalanie powstałe wskutek prób szczelności instalacji wodno-kanalizacyjnych.
4. W ramach niniejszej klauzuli Towarzystwo pokrywa także poniesione w związku z wystąpieniem zdarzenia ubezpieczeniowego uzasadnione i udokumentowane koszty akcji ratowniczej.
5. Zakres ubezpieczenia nie obejmuje także odpowiedzialności za szkody w budynkach w budowie przed wykonaniem fundamentu.
6. Sumę ubezpieczenia ustala Ubezpieczający w systemie na sumy stałe według wartości kosztorysowej materiałów budowlanych oraz robót wykonanych i zaplanowanych do momentu zakończenia okresu ubezpieczenia.
7. Maksymalna suma ubezpieczenia na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia wynosi 3.000.000 PLN.
8. Suma ubezpieczenia ulega pomniejszeniu o kwoty wypłaconych z niniejszej klauzuli odszkodowań.
9. Wysokość i rozmiar szkody w budynkach w budowie ustala się na podstawie cen z dnia powstania szkody według kosztów naprawy lub odbudowy w tym samym miejscu budynku z uwzględnieniem dotychczasowych technologii, konstrukcji, standardów wykończenia, przy zastosowaniu dotychczasowych wymiarów i materiałów odrębnie dla każdego ubezpieczonego przedmiotu, w wysokości nieprzekraczającej kosztu odtworzenia tego przedmiotu.
10. Koszty ustalane są zgodnie z obowiązującymi zasadami kalkulacji i cen robót budowlanych, uwzględniającymi średnie ceny rynkowe usług i materiałów obowiązujące w miejscu ubezpieczenia potwierdzone rachunkami.
11. Przy ustalaniu wysokości szkody nie uwzględnia się kosztów związanych z ulepszeniem lub unowocześnieniem przedmiotu ubezpieczenia.
12. Franszyza redukcyjna w każdej szkodzie wynosi 500 PLN.
13. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU.

Klauzula nr 6

Ubezpieczenie maszyn od szkód elektrycznych

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej Towarzystwo obejmuje ochroną ubezpieczeniową szkody powstałe w czynnych i zainstalowanych na stanowiskach pracy urządzeniach i maszynach elektroenergetycznych, jak również podczas napraw, remontów oraz montażu i demontażu.
2. Zakres ubezpieczenia obejmuje szkody spowodowane bezpośrednio przez:
  - 1) nieprawidłowe funkcjonowanie sieci elektrycznej, w tym przepięcie, przetężenie, brak jednej z faz lub niewłaściwe parametry prądu,
  - 2) wyładowania atmosferyczne.
3. Zakres ubezpieczenia nie obejmuje:
  - 1) elektroenergetycznych linii przesyłowych,
  - 2) liczników, mierników, styczników, przekaźników termicznych, wkładek topikowych, czujników, odgromników, żarówek, lamp, grzejnych urządzeń elektrycznych oraz części i elementów, których czas prawidłowego funkcjonowania jest krótszy od trwałości maszyny,
  - 3) transformatorów eksploatowanych powyżej 25 lat,
  - 4) szkód, za które na mocy przepisów prawa jest odpowiedzialny producent, sprzedawca, przewoźnik, spedytor, dostawca, warsztat naprawczy,

- 5) szkód powstałych wskutek eksperymentów, prób i doświadczeń dokonywanych w nadzwyczajnych dla danego urządzenia warunkach,
- 6) szkód powstałych w urządzeniach i maszynach elektroenergetycznych objętych ochroną ubezpieczeniową, w których - w okresie bezpośrednio poprzedzającym zaistnienie szkody - nie przeprowadzono okresowych badań eksploatacyjnych, uregulowanych odpowiednimi przepisami i normami branżowymi,
- 7) szkód powstałych w wyniku naturalnego zużycia urządzeń i maszyn elektroenergetycznych lub długotrwałej degradacji właściwości użytkowych maszyn,
- 8) szkód powstałych wskutek wad i usterek znanych Ubezpieczającemu i Ubezpieczonemu przed zawarciem umowy ubezpieczenia, lub przy zachowaniu należytej staranności mógł się dowiedzieć,
- 9) szkód w elementach maszyn i urządzeń uszkodzonych mechanicznie, chyba, że szkody mechaniczne powstały w następstwie uszkodzeń elektrycznych,
- 10) szkód powstałych w wyniku awarii.
4. Maksymalny limit odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia wynosi 200.000 PLN i nie więcej niż suma ubezpieczenia mienia od pożaru i innych zdarzeń losowych..
5. Limit odpowiedzialności określa Ubezpieczający, kierując się przewidywaną wysokością maksymalnej szkody w okresie ubezpieczenia.
6. Limit odpowiedzialności ulega pomniejszeniu o kwoty wypłaconych z niniejszej klauzuli odszkodowań.
7. Franszyza redukcyjna w każdej szkodzie wynosi 500 PLN.
8. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU.

Klauzula nr 7

Ubezpieczenie maszyn od awarii

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej Towarzystwo obejmuje ochroną ubezpieczeniową szkody powstałe w maszynach, urządzeniach zainstalowanych w miejscu wymienionym w umowie, zdalnych do użytku i użytkowanych zgodnie z przeznaczeniem, dla których testy próbne zostały zakończone z wynikiem pozytywnym.
2. Ochrona obejmuje szkody powstałe w czynnych i zainstalowanych na stanowiskach pracy urządzeniach i maszynach, jak również podczas napraw, remontów oraz montażu i demontażu, z zastrzeżeniem, że w przypadku demontażu ochrona ubezpieczeniowa jest udzielana tylko wówczas, gdy zdemontowanie nastąpiło w związku z przeprowadzaniem czyszczeniem, przeglądem lub remontem okresowym – w tym przypadku ochrona trwa również w czasie przemieszczania urządzeń i maszyn na terenie zakładu oraz podczas następującego niezwłocznie po nich ponownego ich montażu.
3. Zakres ubezpieczenia obejmuje nagle, nieprzewidziane, przypadkowe i niezależne od woli Ubezpieczonego fizyczne uszkodzenie lub zniszczenie przedmiotu ubezpieczenia lub jego części, powodującego konieczność naprawy, wymiany lub odtworzenia powstałe z jakiegokolwiek przyczyny, w tym:
  - 1) błędów w obsłudze, niezręczności lub niedbalstwa,
  - 2) wad odlewniczych i materiałowych,
  - 3) błędów projektowych, konstrukcyjnych, montażowych lub wadliwego wykonania,
  - 4) braku wody w kotłach,
  - 5) rozerwania z powodu działania siły odśrodkowej.
4. Zakres ubezpieczenia nie obejmuje:
  - 1) szkód, za które na mocy przepisów prawa jest odpowiedzialny producent, sprzedawca, przewoźnik, spedytor, dostawca, warsztat naprawczy,
  - 2) szkód powstałych wskutek eksperymentów, prób i doświadczeń dokonywanych w nadzwyczajnych dla danego urządzenia warunkach,
  - 3) szkód powstałych w urządzeniach i maszynach elektroenergetycznych objętych ochroną ubezpieczeniową, w których - w okresie bezpośrednio poprzedzającym zaistnienie szkody - nie przeprowadzono okresowych badań eksploatacyjnych, uregulowanych odpowiednimi przepisami i normami branżowymi,
  - 4) szkód powstałych w wyniku naturalnego zużycia urządzeń i maszyn elektroenergetycznych lub długotrwałej degradacji właściwości użytkowych maszyn,
  - 5) szkód powstałych wskutek wad i usterek znanych Ubezpieczającemu i Ubezpieczonemu przed zawarciem umowy ubezpieczenia, lub przy zachowaniu należytej staranności mógł się dowiedzieć,
  - 6) maszyn, które są starsze niż 10 lat od daty ich produkcji,
  - 7) szkód powstałych w sprzęcie elektronicznym, z zastrzeżeniem, że wyłączenie to nie dotyczy elektronicznych części maszyn i urządzeń stanowiących ich integralne części,

- 8) szkód w wymiennalnych narzędziach i środkach/materiałach eksploatacyjnych, częściach, które ze względu na przeznaczenie i charakter pracy podlegają regularnej wymianie w trakcie czynności konserwacyjnych (w tym wiertła, noże, ostrza, brzeszczoty, piły, młoty do kruszenia, stemple, elektrody, żarówki, filtry, wkładki topikowe bezpieczników, formy odlewnicze i wtryskowe, matryce, obmurza kotłów, wykładziny i powłoki ogniotrwałe, ruszty palenisk, dysze palników, elementy z gumy, filcu, sit, tkanin, taśmy, paliwa).
5. Maksymalny limit odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia wynosi 200.000 PLN i nie więcej niż suma ubezpieczenia mienia od pożaru i innych zdarzeń losowych..
6. Limit odpowiedzialności określa Ubezpieczający, kierując się przewidywaną wysokością maksymalnej szkody w okresie ubezpieczenia.
7. Limit odpowiedzialności ulega pomniejszeniu o kwoty wypłaconych z niniejszej klauzuli odszkodowań.
8. Franszyza redukcyjna w każdej szkodzie wynosi 1.000 PLN.
9. W sprawach nie uregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU.

Klauzula nr 8

Ubezpieczenie szkód spowodowanych przez rozmrożenie (zepsucie)

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej Towarzystwo obejmuje ochroną ubezpieczeniową szkody powstałe wskutek zepsucia środków obrotowych w wyniku podwyższenia temperatury przechowywania w urządzeniach chłodniczych w bezpośrednim następstwie:
  - 1) awarii urządzenia chłodniczego, w którym przechowywane są ubezpieczone środki obrotowe,
  - 2) przerwy w dostawie energii elektrycznej trwającej nieprzerwanie co najmniej 2 godziny,
  - 3) uszkodzenia urządzenia chłodniczego w wyniku wystąpienia szkody spowodowanej pożarem lub innym zdarzeniem losowym objętym ochroną ubezpieczeniową.
2. Klauzula obejmuje środki obrotowe, które zgodnie z wymogami producenta lub dostawcy powinny być przechowywane w temperaturze 4 stopni Celsjusza lub niższej.
3. Zakres ubezpieczenia nie obejmuje odpowiedzialności za szkody powstałe wskutek:
  - 1) zepsucia się na skutek niewłaściwego przechowywania środków obrotowych,
  - 2) uszkodzenia opakowań,
  - 3) planowanych przerw w dostawie energii elektrycznej,
  - 4) przerw w dostawie energii elektrycznej wynikającej z niewywiązania się z płatności wobec dostawcy energii.
4. Maksymalny limit odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia wynosi 200.000 PLN i nie więcej niż suma ubezpieczenia mienia od pożaru i innych zdarzeń losowych..
5. Limit odpowiedzialności określa Ubezpieczający, kierując się przewidywaną wysokością maksymalnej szkody w okresie ubezpieczenia.
6. Limit odpowiedzialności ulega pomniejszeniu o kwoty wypłaconych z niniejszej klauzuli odszkodowań.
7. Franszyza redukcyjna w każdej szkodzie wynosi 300 PLN.
8. W sprawach nie uregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU.

Klauzula nr 9

Ubezpieczenie od aktów terrorystycznych

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej Towarzystwo obejmuje ochroną ubezpieczeniową mienie określone w umowie ubezpieczenia i stanowiące własność Ubezpieczonego, lub będące w jego posiadaniu na podstawie innego tytułu prawnego, od aktów terrorystycznych.
2. Przedmiotem ubezpieczenia może być mienie ubezpieczone od pożaru i innych zdarzeń losowych oraz sprzęt elektroniczny od wszystkich ryzyk.
3. Przez akt terrorystyczny rozumie się działanie jakiegokolwiek osoby lub grupy osób, zarówno działających samodzielnie, jak i w imieniu lub w powiązaniu z jakąkolwiek organizacją lub rządem, z włączeniem użycia siły lub przemocy, i/lub groźby ich użycia, popełniony z przyczyn politycznych, religijnych, ideologicznych, etnicznych, ekonomicznych lub innych z zamiarem wywarcia wpływu na jakiegokolwiek rząd i/lub wywołania chaosu, uczucia zagrożenia ludności lub dezorganizacji życia publicznego.
4. Górną granicą odpowiedzialności Towarzystwa jest limit odpowiedzialności określony w umowie ubezpieczenia.

Klauzula nr 10

Ubezpieczenie kosztów odtworzenia dokumentacji

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej Towarzystwo pokrywa uzasadnione, udokumentowane i uzgodnione z Towarzystwem koszty odtworzenia dokumentacji niezbędnej do prowadzenia działalności, w tym koszty uzyskania kopii dokumentów z materiałów źródłowych, koszty uzyskania kopii lub odpisów we właściwych urzędach i instytucjach, koszty przywrócenia uszkodzonych dokumentów do stanu sprzed szkody, która uległa uszkodzeniu, zawilgoceniu lub zniszczeniu wskutek zdarzeń objętych ochroną w ramach ubezpieczenia mienia od pożaru i innych zdarzeń losowych.
2. Dokumenty objęte ochroną to: akta, dokumenty urzędowe, umowy, wypisy z ksiąg wieczystych, księgi rachunkowe, faktury, dokumentacja techniczna budynków, licencje, zezwolenia.
3. Górną granicą odpowiedzialności Towarzystwa jest limit odpowiedzialności określony w umowie ubezpieczenia.
4. Limit odpowiedzialności określa Ubezpieczający, kierując się przewidywaną wysokością maksymalnej szkody w okresie ubezpieczenia.
5. Maksymalny limit odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia wynosi 50.000 PLN.
6. Limit odpowiedzialności ulega pomniejszeniu o kwoty wypłaconych z niniejszej klauzuli odszkodowań.
7. Franszyza redukcyjna w każdej szkodzie wynosi 500 PLN.
8. W sprawach nie uregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU.

Klauzula nr 11

Ubezpieczenie drobnych prac budowlano-montażowych

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej Towarzystwo obejmuje ochroną szkody powstałe podczas prowadzenia robót budowlano-montażowych na mieniu objętym ochroną ubezpieczeniową, które nie wymagają pozwolenia na budowę.
2. Zakres ubezpieczenia nie obejmuje szkód powstałych w wyniku:
  - 1) usunięcia lub naruszenia konstrukcji dachu,
  - 2) prowadzenia prac ziemnych,
  - 3) braku lub niewłaściwego zabezpieczenia wykonywanych prac budowlanych,
  - 4) użycia wyrobów budowlanych nie dopuszczonych do obrotu i powszechnego stosowania w budownictwie lub nie dopuszczonych do jednostkowego stosowania w obiekcie budowlanym,
  - 5) działania osób nie posiadających stosownych uprawnień, kwalifikacji lub przeszkolenia do wykonywania robót objętych zakresem ubezpieczenia.
3. Górną granicą odpowiedzialności Towarzystwa jest limit odpowiedzialności określony w umowie ubezpieczenia.
4. Limit odpowiedzialności określa Ubezpieczający, kierując się przewidywaną wysokością maksymalnej szkody w okresie ubezpieczenia.
5. Maksymalny limit odpowiedzialności wynosi 300.000 PLN na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia.
6. Limit odpowiedzialności ulega pomniejszeniu o kwoty wypłaconych z niniejszej klauzuli odszkodowań.
7. Franszyza redukcyjna w każdej szkodzie wynosi 500 PLN.
8. W sprawach nie uregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU.

Klauzula nr 12

Ubezpieczenie dodatkowych kosztów działalności

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej Towarzystwo obejmuje ochroną poniesione przez Ubezpieczonego koszty dodatkowe w celu kontynuowania działalności gospodarczej, które mogą powstać po wystąpieniu zdarzenia ubezpieczeniowego w miejscu ubezpieczenia, powstałego w wyniku pożaru lub innego zdarzenia losowego, za które Towarzystwo ponosi odpowiedzialność.

2. Ubezpieczeniem objęte są koszty:
  - 1) najmu budynku/lokalu zastępczego o porównywalnym standardzie z lokalem dotkniętym szkodą,
  - 2) najmu podstawowych urządzeń niezbędnych do wznowienia i prowadzenia działalności,
  - 3) transportu oraz przeniesienia ubezpieczonych rzeczy nieobjętych szkodą do budynku/lokalu zastępczego,
  - 4) pracy poniesione w celu likwidacji skutków szkody wynikłe z zatrudnienia pracowników w godzinach nadliczbowych, nocnych i w dni wolne od pracy,
  - 5) poinformowania klientów o zmianie lokalizacji działalności.
3. Towarzystwo obejmuje ochroną koszty powstałe i poniesione w okresie od dnia, w którym powstała szkoda w ubezpieczonym mieniu do dnia naprawy lub odbudowy uszkodzonego, utraconego lub zniszczonego mienia, jednak nie dłuższym niż 3 miesiące.
4. Zakres ubezpieczenia nie obejmuje kosztów:
  - 1) związanych z decyzją uprawnionych organów władzy, które uniemożliwiają lub opóźniają dalsze prowadzenie działalności,
  - 2) związanych z decyzją Ubezpieczonego o zmianie rodzaju, miejsca prowadzenia działalności,
  - 3) spowodowanych brakiem wystarczających środków finansowych niezbędnych do odtworzenia mienia dotkniętego szkodą,
  - 4) spowodowanych zwłoką w podjęciu działań w zakresie odtworzenia mienia dotkniętego szkodą w wyniku decyzji Ubezpieczonego.
5. Wartość i rozmiar szkody określa się na podstawie dokumentów:
  - 1) potwierdzających wysokość kosztów działalności ponoszonych przed wystąpieniem szkody,
  - 2) umowy najmu lokalu zastępczego,
  - 3) faktury za transport (przeprowadzkę) do lokalu zastępczego,
  - 4) faktur za najem urządzeń i wyposażenia.
6. Górną granicą odpowiedzialności Towarzystwa jest suma ubezpieczenia określona w umowie ubezpieczenia.
7. Sumę ubezpieczenia określa Ubezpieczający, kierując się przewidywaną wysokością maksymalnej szkody w okresie ubezpieczenia.
8. Maksymalna suma ubezpieczenia wynosi 200.000 PLN na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia.
9. Suma ubezpieczenia ulega pomniejszeniu o kwoty wypłaconych z niniejszej klauzuli odszkodowań.
10. Franszyza redukcyjna w każdej szkodzie wynosi 200 PLN.
11. W sprawach nie uregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU.

Klauzula nr 13

Ubezpieczenie kosztów stałych działalności

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej Towarzystwo obejmuje ochroną koszty stałe działalności, które Ubezpieczony poniósł w czasie przerwania działalności w miejscu ubezpieczenia wskazanym w umowie ubezpieczenia, w wyniku wystąpienia szkody spowodowanej ubezpieczonym zdarzeniem losowym.
2. Towarzystwo obejmuje ochroną ubezpieczeniową koszty pod warunkiem, że w ubezpieczonym mieniu wystąpiła szkoda za którą Towarzystwo ponosi odpowiedzialność zdefiniowana jako pożar, uderzenie pioruna, wybuch, upadek statku powietrznego, silny wiatr, grad, deszcz nawalny, obsunięcie ziemi, zapadanie ziemi, lawina, śnieg i lód, powódź.
3. Pod pojęciem kosztów stałych działalności, w niniejszej klauzuli rozumie się związane z prowadzoną działalnością gospodarczą wydatki, które nie zależą od wielkości zakupów, produkcji lub sprzedaży, które mogłyby być pokryte przez Ubezpieczonego przy niezakłóconym przebiegu działalności gospodarczej, poniesione na:
  - a) opłaty dzierżawne, czynsze,
  - b) stałe opłaty za pobór energii elektrycznej, ciepłej, wody i gazu,
  - c) podstawowe wynagrodzenie pracowników z tytułu umów o pracę,
  - d) raty kredytów i raty leasingowe mienia ubezpieczonego w Towarzystwie.
4. Okresem odszkodowawczym w zakresie ochrony udzielanej na mocy niniejszej klauzuli jest okres trwający od dnia wystąpienia szkody rzeczowej powodującej przerwanie działalności gospodarczej Ubezpieczonego do dnia przywrócenia pomieszczeń lub urządzeń do stanu pierwotnego, najpóźniej jednak do momentu zaistnienia technicznych możliwości prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie sprzed szkody, nie dłużej niż 6 miesięcy.
5. Limit odpowiedzialności wynosi 10% sumy ubezpieczenia mienia od pożaru i innych zdarzeń losowych w miejscu, w którym zaistniała szkoda, nie więcej niż 200.000 PLN na jedno i wszystkie zdarzenia/miejsca ubezpieczenia wskazane w umowie ubezpieczenia.
6. Limit odpowiedzialności ulega pomniejszeniu o kwoty wypłaconych z niniejszej klauzuli odszkodowań.

Klauzula nr 14

Zniesienie konsumpcji sumy ubezpieczenia

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej Towarzystwo zmienia postanowienia dotyczące konsumpcji sumy ubezpieczenia oraz limitów odpowiedzialności dla mienia od pożaru i innych zdarzeń losowych oraz dla sprzętu elektronicznego od wszystkich ryzyk ubezpieczonych w systemie ubezpieczenia na sumy stałe.
2. Suma ubezpieczenia oraz limity odpowiedzialności ubezpieczenia mienia pożaru i innych zdarzeń losowych oraz dla sprzętu elektronicznego od wszystkich ryzyk nie ulegają zmniejszeniu o kwoty wypłaconych odszkodowań.
3. Zapisy niniejszej klauzuli nie mają zastosowania do limitów odpowiedzialności określonych w klauzulach dodatkowych.
4. W sprawach nie uregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU.

Klauzula nr 15

Ubezpieczenie kosztów rzeczoznawców

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej Towarzystwo obejmuje ochroną poniesione przez Ubezpieczonego konieczne, uzasadnione i udokumentowane koszty ekspertyz rzeczoznawców powołanych za zgodą Towarzystwa, związanych z ustaleniem zakresu i rozmiaru szkody objętej ochroną ubezpieczeniową.
2. Górną granicą odpowiedzialności Towarzystwa jest suma ubezpieczenia określona w umowie ubezpieczenia.
3. Sumę ubezpieczenia określa Ubezpieczający, kierując się przewidywaną wysokością maksymalnej szkody w okresie ubezpieczenia.
4. Maksymalna suma ubezpieczenia na jedno i wszystkie zdarzenia w rocznym okresie ubezpieczenia wynosi 20.000 PLN.
5. Suma ubezpieczenia ulega pomniejszeniu o kwoty wypłaconych z niniejszej klauzuli odszkodowań.
6. W sprawach nie uregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU.

Klauzula nr 16

Ubezpieczenia zewnętrznych elementów budynków od kradzieży

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej Towarzystwo rozszerza ochroną ubezpieczeniową o kradzież urządzeń lub elementów budynków i budowli, które ze względu na swoje przeznaczenie są zamontowane na stałe na zewnątrz budynków i budowli, w tym: markizy, siłowniki bram, zewnętrzne elementy telewizji przemysłowej, neony, szyldy reklamowe, lampy i oprawy świetlne, zewnętrzne elementy urządzeń klimatyzacyjnych.

2. Przez kradzież stałych elementów wykończenia budynków i budowlę rozumie się zabór wskazanego w ust. 1 mienia, po uprzednim demontażu siłą lub przy użyciu narzędzi.
3. Ochrona obowiązuje pod warunkiem, że:
  - 1) teren, na którym znajdują się budynki z elementami zewnętrznymi jest ogrodzony, oświetlony w porze nocnej oraz dozorowany poza godzinami pracy,
  - 2) zewnętrzne elementy elektroniczne oraz urządzeń klimatyzacyjnych są zamontowane na budynku na wysokości nie mniejszej niż 2,5 metra od poziomu terenu lub na dachu budynku (niniejsze postanowienie nie dotyczy siłowników bram).
4. Górną granicą odpowiedzialności Towarzystwa jest suma ubezpieczenia określona w umowie ubezpieczenia.
5. Sumę ubezpieczenia określa Ubezpieczający, kierując się przewidywaną wysokością maksymalnej szkody w okresie ubezpieczenia.
6. Maksymalna suma ubezpieczenia wynosi 20.000 PLN na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia i nie więcej niż suma ubezpieczenia mienia od kradzieży z włamaniem.
7. Suma ubezpieczenia ulega pomniejszeniu o kwoty wypłaconych z niniejszej klauzuli odszkodowań.
8. Franszyza redukcyjna w każdej szkodzie wynosi 500 PLN.
9. W sprawach nie uregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU.

Klauzula nr 17

Ubezpieczenie elektronicznego sprzętu przenośnego poza miejscem ubezpieczenia

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej Towarzystwo obejmuje ochroną ubezpieczeniową elektroniczny sprzęt przenośny objęty ochroną od wszystkich ryzyk użytkowany do celów służbowych poza miejscem ubezpieczenia, określonym w umowie ubezpieczenia, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Towarzystwo ponosi odpowiedzialność za szkody powstałe wskutek kradzieży z włamaniem z pojazdu pod warunkiem, że:
  - 1) pojazd posiadał twardy dach (jednolitą sztywną konstrukcję),
  - 2) po zaparkowaniu został prawidłowo zamknięty na wszystkie istniejące zamki i włączony sprawnie działający system alarmowy,
  - 3) kradzież z włamaniem nastąpiła w godzinach 6.00 – 22.00 (ograniczenie czasowe nie ma zastosowania, gdy pojazd był zaparkowany na parkingu strzeżonym lub w zamkniętym garażu),
  - 4) ubezpieczony przedmiot był przechowywany w sposób uniemożliwiający zobaczenie go z zewnątrz, np. w bagażniku.
3. Ochrona nie obejmuje szkód powstałych wskutek przewożenia ubezpieczonego sprzętu elektronicznego drogą lotniczą.
4. Górną granicą odpowiedzialności Towarzystwa jest suma ubezpieczenia określona w umowie ubezpieczenia.
5. Sumę ubezpieczenia określa Ubezpieczający, kierując się przewidywaną wysokością maksymalnej szkody w okresie ubezpieczenia.
6. Maksymalna suma ubezpieczenia wynosi 100.000 PLN na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia.
7. Suma ubezpieczenia ulega pomniejszeniu o kwoty wypłaconych z niniejszej klauzuli odszkodowań.
8. Towarzystwo nie odpowiada za szkody, których wartość nie przekracza 400 PLN, z zastrzeżeniem, że franszyza redukcyjna w każdej szkodzie polegającej na kradzieży z włamaniem lub rabunku oraz upuszczeniu przedmiotu ubezpieczenia wynosi 10% wartości szkody, jednak nie mniej niż 500 PLN.
9. W sprawach nie uregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU.

Klauzula nr 18

Ubezpieczenie sprzętu elektronicznego zainstalowanego na stałe w pojazdach

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej Towarzystwo rozszerza ochronę ubezpieczeniową o szkody w sprzęcie elektronicznym objętym ochroną od wszystkich ryzyk zainstalowanym na stałe w/na pojeździe lub w przyczepie poruszającym się w granicach Rzeczypospolitej Polskiej i pod warunkiem, że pojazd taki lub przyczepa posiada twardy dach (jednolitą sztywną konstrukcję).
2. Szkody w samym pojeździe lub przyczepie nie są objęte niniejszym ubezpieczeniem.
3. Towarzystwo ponosi odpowiedzialność za szkody powstałe wskutek kradzieży z włamaniem z pojazdu lub przyczepy pod warunkiem, że pojazd lub przyczepa pozostawione bez nadzoru:
  - 1) zostały prawidłowo zamknięte na wszystkie istniejące zamki i włączony sprawnie działający system alarmowy,
  - 2) były zaparkowane na ogrodzonym, oświetlonym w godzinach 22.00 - 6.00 oraz dozorowanym terenie (np. na parkingu

strzeżonym) albo w garażu zamkniętym zgodnie z wymogami określonymi w Załączniku nr 1.

4. Ubezpieczenie nie obejmuje szkód:
  - 1) powstałych na skutek wypadku środka transportowego należącego do Ubezpieczonego, jeżeli wypadek ten został spowodowany złym stanem technicznym pojazdu,
  - 2) objętych polisą auto casco i OC.
5. Górną granicą odpowiedzialności Towarzystwa jest suma ubezpieczenia określona w umowie ubezpieczenia.
6. Sumę ubezpieczenia określa Ubezpieczający, kierując się przewidywaną wysokością maksymalnej szkody w okresie ubezpieczenia.
7. Maksymalna suma ubezpieczenia wynosi 100.000 PLN na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia.
8. Suma ubezpieczenia ulega pomniejszeniu o kwoty wypłaconych z niniejszej klauzuli odszkodowań.
9. Franszyza redukcyjna w każdej szkodzie wynosi 500 PLN.
10. W sprawach nie uregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU.

Klauzula nr 19

Ubezpieczenie sprzętu elektronicznego podczas tymczasowego magazynowania lub chwilowej przerwy w eksploatacji

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej Towarzystwo rozszerza ochronę ubezpieczeniową o szkody w sprzęcie elektronicznym objętym ochroną od wszystkich ryzyk, który wcześniej sprawny technicznie i eksploatowany, pozostaje chwilowo (do 6 miesięcy) wyłączony z eksploatacji lub magazynowany w miejscu ubezpieczenia wskazanym w umowie ubezpieczenia.
2. Ubezpieczony zobowiązany jest do powiadomienia Towarzystwa o dacie tymczasowego magazynowania.
3. Towarzystwo nie ponosi odpowiedzialności za sprzęt magazynowany przeznaczony do sprzedaży, najmu lub leasingu.
4. Górną granicą odpowiedzialności Towarzystwa jest suma ubezpieczenia określona w umowie ubezpieczenia.
5. Sumę ubezpieczenia określa Ubezpieczający, kierując się przewidywaną wysokością maksymalnej szkody w okresie ubezpieczenia.
6. Maksymalna suma ubezpieczenia wynosi 100.000 PLN na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia.
7. Suma ubezpieczenia ulega pomniejszeniu o kwoty wypłaconych z niniejszej klauzuli odszkodowań.
8. W sprawach nie uregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU.

Klauzula nr 20

Ubezpieczenie sprzętu elektronicznego od daty dostawy do daty włączenia do planowej eksploatacji

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej Towarzystwo rozszerza ochronę ubezpieczeniową o szkody powstałe w sprzęcie elektronicznym lub jego częściach objętych ochroną od wszystkich ryzyk od daty dostawy do daty włączenia sprzętu lub jego części do planowej eksploatacji pod warunkiem, że:
  - 1) sprzęt elektroniczny i jego części są magazynowane (składowane) w oryginalnych opakowaniach i w pomieszczeniach do tego przystosowanych,
  - 2) termin magazynowania (składowania) nie przekracza 6-ciu miesięcy od daty dostawy.
2. Ubezpieczenie na podstawie niniejszej klauzuli odnosi się tylko do szkód powstałych w ubezpieczonym sprzęcie elektronicznym. Zakres ubezpieczenia nie obejmuje odpowiedzialności za szkody w sprzęcie elektronicznym oraz częściach, za które odpowiedzialni są: producenci, spedytorzy, sprzedawcy i firmy montażowe.
3. Odpowiedzialność wynika z niniejszej klauzuli wygasa z chwilą próbnego uruchomienia sprzętu.
4. Ubezpieczony jest zobowiązany do poinformowania Towarzystwa o przekroczeniu 6-ciu miesięcznego okresu od daty dostawy do daty włączenia sprzętu elektronicznego/części do planowej eksploatacji.
5. Górną granicą odpowiedzialności Towarzystwa jest suma ubezpieczenia określona w umowie ubezpieczenia.
6. Sumę ubezpieczenia określa Ubezpieczający, kierując się przewidywaną wysokością maksymalnej szkody w okresie ubezpieczenia.
7. Maksymalna suma ubezpieczenia wynosi 100.000 PLN na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia.
8. Suma ubezpieczenia ulega pomniejszeniu o kwoty wypłaconych z niniejszej klauzuli odszkodowań.
9. W sprawach nie uregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU.

Klauzula nr 21

Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej za produkt

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej Towarzystwo rozszerza ochronę ubezpieczeniową o odpowiedzialność za szkody powstałe w związku z wprowadzeniem do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej określonego w umowie ubezpieczenia produktu, jeżeli wprowadzający do obrotu produkt odpowiedzialny jest za wady tego produktu i w myśl obowiązujących przepisów prawa zobowiązany jest do naprawienia wyrządzonych z tego tytułu szkód.
2. Za produkt uważa się każdą rzecz ruchomą, choćby została połączona z inną rzeczą z wyjątkiem:
  - 1) surowców rolnych, przez które rozumie się nieprzetworzone produkty ziemi, hodowli, rybołówstwa,
  - 2) produktów łowiectwa,
  - 3) a także surowców energetycznych i energii.
3. Towarzystwo nie obejmuje ochroną ubezpieczeniową produktów farmaceutycznych.
4. Przez wprowadzenie produktu do obrotu należy rozumieć udostępnienie produktu konkretnej osobie w drodze przejścia faktycznego władztwa nad produktem.
5. Wprowadzenie do obrotu produktu z wadą, o której producent wiedział lub przy zachowaniu należytej staranności mógł się dowiedzieć traktowane jest przez Towarzystwo jako wina umyślna.
6. Wszystkie szkody powstałe w wyniku wprowadzenia do obrotu produktów z tą samą wadą (szkoda seryjna) lub powstałe z tej samej przyczyny traktuje się jako jedną szkodę, niezależnie od liczby poszkodowanych, a za datę powstania szkody dla celów likwidacyjnych, przyjmuje się datę wystąpienia pierwszej szkody.
7. Suma gwarancyjna dla szkód objętych ochroną na podstawie niniejszej klauzuli stanowi limit w ramach ogólnej sumy gwarancyjnej na jedno i wszystkie zdarzenia i szkody zaistniałe w okresie ubezpieczenia w Towarzystwie i powstałe w wyniku prowadzonej działalności przez Ubezpieczonego.
8. Zakres ubezpieczenia nie obejmuje odpowiedzialności za szkody:
  - 1) nie będące następstwem szkody w mieniu lub na osobie,
  - 2) spowodowane przez wadliwy produkt, jeżeli zostanie on połączony, zmieszany z innymi produktami lub w inny sposób przerobiony,
  - 3) spowodowane przez wadliwy produkt, jeżeli został on poddany dalszej obróbce,
  - 4) spowodowane przez produkt wytworzony, przerobiony lub obrobiony za pomocą maszyn lub urządzeń wadliwych wprowadzonych do obrotu przez Ubezpieczonego,
  - 5) powstałe wskutek montażu lub demontażu wadliwego produktu,
  - 6) w postaci kosztów wycofania wadliwego produktu z rynku i zastąpienia go produktem wolnym od wad,
  - 7) w samym produkcie,
  - 8) objęte rękojmią lub gwarancją,
  - 9) polegające na utracie korzyści, które poszkodowany mógłby osiągnąć w związku z jego używaniem,
  - 10) wynikające z wprowadzającej w błąd reklamy produktu,
  - 11) spowodowane przez produkty zawierające azbest, formaldehyd lub dioksyny a także zawierające materiały wybuchowe,
  - 12) spowodowane przez produkty zawierające krew, osocze, substancje krwiopochodne,
  - 13) spowodowane przez produkt roślinny lub zwierzęcy zmodyfikowany genetycznie,
  - 14) wyrządzone przez produkt wykorzystywany do celów medycznych zawierający silikon lub kosmetycznych,
  - 15) spowodowane przez produkt, który przed wprowadzeniem go na rynek nie został sprawdzony i nie posiada wymaganych odpowiednimi przepisami atestów /certyfikatów,
  - 16) spowodowane użytkowaniem produktu niezgodnym z instrukcją producenta,
  - 17) spowodowane przez produkt niepełnowartościowy i posiadający o tym informację,
  - 18) powstałe przez produkt wykorzystywany w przemyśle lotniczym, motoryzacyjnym lub kosmicznym,
  - 19) powstałe w wyniku niedostarczenia energii lub dostarczenia energii o niewłaściwych parametrach,
  - 20) spowodowane wadliwym produktem wykorzystanym przez kontrahenta Ubezpieczonego do wytworzenia produktu finalnego,
  - 21) powodujące roszczenia wzajemne między producentami lub dystrybutorami,
  - 22) powstałe wskutek użycia produktu, dla którego ustalony okres użytkowania już upłynął.
10. Niezależnie od wymienionych wyżej wyłączeń zakres ubezpieczenia nie obejmuje odpowiedzialności za szkody spowodowane przez produkt niebezpieczny zbyty przez Ubezpieczonego, jeżeli w ciągu miesiąca od daty zawiadomienia Ubezpieczonego o szkodzie wskazał on poszkodowanemu osobę i adres producenta tego

produktu lub każdą inną osobę, która odpowiada jak producent. Także wskazanie przez Ubezpieczonego osoby, od której on sam nabył niebezpieczny produkt w przypadku braku wiedzy o producencie, zwalnia Towarzystwo od odpowiedzialności.

11. Odpowiedzialność Towarzystwa za szkody, o których mowa w niniejszej klauzuli ograniczona jest do limitu 300.000 PLN i nie więcej niż do wysokości ogólnej sumy gwarancyjnej.
12. Franszyza redukcyjna w każdej szkodzie rzeczowej wynosi 10 % należnego odszkodowania, nie mniej niż 1.000 PLN.
13. W sprawach nie uregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU oraz przepisy ustawy z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta.

Klauzula nr 22

Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej pracodawcy

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej Towarzystwo rozszerza ochronę ubezpieczeniową o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego jako pracodawcy za szkody na osobie poniesione przez pracownika na skutek wypadku przy pracy zaistniałego w okresie ubezpieczenia.
2. Ochroną ubezpieczeniową Towarzystwa nie są objęte roszczenia regresowe jakiegokolwiek instytucji zobowiązanej do wypłaty świadczeń z tytułu wypadków przy pracy.
3. Za wypadek przy pracy uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną powodujące trwale uszkodzenie ciała lub śmierć pracownika.
4. Towarzystwo w granicach ustalonej w umowie sumy gwarancyjnej wypłaca poszkodowanemu pracownikowi lub członkom jego rodziny w przypadku śmierci pracownika odszkodowanie przysługujące po pomniejszeniu o świadczenie należne poszkodowanemu /uprawnionemu na podstawie przepisów ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.
5. Suma gwarancyjna dla szkód objętych ochroną na podstawie niniejszej klauzuli stanowi limit w ramach ogólnej sumy gwarancyjnej na jedno i wszystkie zdarzenia określonej w umowie ubezpieczenia.
6. Zakres ubezpieczenia nie obejmuje odpowiedzialności za szkody:
  - 1) gdy poszkodowany pracownik po zdarzeniu odmówił poddaniu się badaniom zawartości alkoholu we krwi na żądanie policji, pracodawcy lub upoważnionej przez niego osoby,
  - 2) gdy Ubezpieczony mógł a nie skierował pracownika na badanie zawartości alkoholu we krwi, a z okoliczności wynika, że w chwili wypadku pracownik znajdował się pod wpływem alkoholu, co było przyczyną szkody,
  - 3) źródłem których są choroby zawodowe, a także zawał serca lub udar mózgu,
  - 4) gdy Ubezpieczony dopuścił pracownika do pracy, mimo braku wymaganych badań.
7. Odpowiedzialność Towarzystwa za szkody, o których mowa w niniejszej klauzuli ograniczona jest do limitu 200.000 PLN i nie więcej niż do wysokości ogólnej sumy gwarancyjnej.
8. W sprawach nie uregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU oraz przepisy ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

Klauzula nr 23

Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej najemcy nieruchomości

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej Towarzystwo rozszerza ochronę ubezpieczeniową o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody wyrządzone w budynkach lub ich częściach składowych - lokalach, pomieszczeniach, z których Ubezpieczony korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub użytkowania.
2. Suma gwarancyjna dla szkód objętych ochroną na podstawie niniejszej klauzuli stanowi limit w ramach ogólnej sumy gwarancyjnej na jedno i wszystkie zdarzenia określonej w umowie ubezpieczenia.
3. Zakres ubezpieczenia nie obejmuje odpowiedzialności za szkody:
  - 1) w mieniu ruchomym lub urządzeniach, instalacjach nie stanowiących części składowej budynku, lokalu lub ich części składowych,
  - 2) wynikłe z niezapłaconia lub nieterminowego zapłaconia całości lub części należności z tytułu umowy najmu, dzierżawy, użytkowania, w tym kosztów eksploatacji,
  - 3) spowodowane wprowadzeniem zmian w nieruchomości poczynionych przez Ubezpieczonego niezgodnie z warunkami umowy lub bez koniecznego pozwolenia,
  - 4) powstałe w wyniku normalnego zużycia w trakcie eksploatacji nieruchomości.

4. Odpowiedzialność Towarzystwa za szkody, o których mowa w niniejszej klauzuli ograniczona jest do limitu 300.000 PLN i nie więcej niż do wysokości ogólnej sumy gwarancyjnej.
5. Franszyza redukcyjna w każdej szkodzie rzeczowej wynosi 500 PLN.
6. W sprawach nie uregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU oraz postanowienia umowy, na podstawie której Ubezpieczony korzysta z nieruchomości stanowiącej załącznik do umowy ubezpieczenia.

Klauzula nr 24

Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej najemcy rzeczy ruchomych

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej Towarzystwo rozszerza ochronę ubezpieczeniową o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody wyrządzone w rzeczach ruchomych w postaci uszkodzenia, zniszczenia lub utraty, z których Ubezpieczony korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, użytkowania, leasingu lub innej umowy o podobnym charakterze.
2. Suma gwarancyjna dla szkód objętych ochroną na podstawie niniejszej klauzuli stanowi limit w ramach ogólnej sumy gwarancyjnej na jedno i wszystkie zdarzenia określonej w umowie ubezpieczenia.
3. Zakres ubezpieczenia nie obejmuje odpowiedzialności za szkody:
  - 1) powstałe w wyniku naturalnego zużycia rzeczy ruchomej,
  - 2) polegające na utracie rzeczy ruchomej nie będącej wynikiem jej zniszczenia lub uszkodzenia,
  - 3) powstałe w pojazdach, ich wyposażeniu lub rzeczach pozostawionych w pojazdach,
  - 4) powstałe w sprzęcie elektronicznym lub komputerowym.
4. Odpowiedzialność Towarzystwa za szkody, o których mowa w niniejszej klauzuli ograniczona jest do limitu 200.000 PLN i nie więcej niż do wysokości ogólnej sumy gwarancyjnej.
5. Franszyza redukcyjna w każdej szkodzie rzeczowej wynosi 500 PLN.
6. W sprawach nie uregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU oraz postanowienia umowy, na podstawie której Ubezpieczony korzysta z rzeczy ruchomej stanowiącej załącznik do umowy ubezpieczenia.

Klauzula nr 25

Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej wzajemnej

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej Towarzystwo rozszerza ochronę ubezpieczeniową o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody rzeczowe lub osobowe wyrządzone innemu Ubezpieczonemu w ramach tej samej umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, w zakresie określonym w umowie ubezpieczenia.
2. Towarzystwo udziela ochrony ubezpieczeniowej podmiotom dokładnie określonym w dokumencie potwierdzającym zawarcie umowy ubezpieczenia lub w załączniku do dokumentu ubezpieczenia.
3. Suma gwarancyjna dla szkód objętych ochroną na podstawie niniejszej klauzuli stanowi limit w ramach ogólnej sumy gwarancyjnej na jedno i wszystkie zdarzenia określonej w umowie ubezpieczenia.
4. Zakres ubezpieczenia nie obejmuje odpowiedzialności za szkody:
  - 1) wyrządzone przez producenta innemu producentowi,
  - 2) wyrządzone przez pracodawcę pracownikom niezależnie od formy ich zatrudnienia lub przez pracowników pracodawcy,
  - 3) w mieniu będącym przedmiotem wykonywanych prac budowlanych lub montażowych i wszelkim sprzęcie oraz urządzeniach służących do ich wykonania.
5. Odpowiedzialność Towarzystwa za szkody, o których mowa w niniejszej klauzuli ograniczona jest do limitu 200.000 PLN i nie więcej niż do wysokości ogólnej sumy gwarancyjnej.
6. W sprawach nie uregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU.

Klauzula nr 26

Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej za podwykonawców

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej Towarzystwo rozszerza ochronę ubezpieczeniową o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody osobowe lub rzeczowe wyrządzone przez podwykonawców Ubezpieczonego w ramach wykonywania przez nich na podstawie pisemnej umowy prac lub usług w imieniu i na rzecz Ubezpieczonego i w zakresie ubezpieczonej przez niego działalności.
2. Suma gwarancyjna dla szkód objętych ochroną na podstawie niniejszej klauzuli stanowi limit w ramach ogólnej sumy gwarancyjnej na jedno i wszystkie zdarzenia, określonej w umowie ubezpieczenia.
3. Zakres ubezpieczenia nie obejmuje odpowiedzialności za szkody

powodujące roszczenia pomiędzy Ubezpieczonym a podwykonawcami o ile Ubezpieczony i podwykonawcy nie rozszerzyli zakresu ubezpieczenia o postanowienia zawarte w Klauzuli nr 25 rozszerzającej ochronę ubezpieczeniową o odpowiedzialność wzajemną.

4. Towarzystwo zachowuje prawo do dochodzenia roszczeń regresowych z tytułu wypłaconego odszkodowania w stosunku do podwykonawców.
5. Odpowiedzialność Towarzystwa za szkody, o których mowa w niniejszej klauzuli ograniczona jest do limitu 200.000 PLN i nie więcej niż do wysokości ogólnej sumy gwarancyjnej.
6. Franszyza redukcyjna w każdej szkodzie rzeczowej wynosi 500 PLN.
7. W sprawach nie uregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU.

Klauzula nr 27

Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzonej działalności hotelarskiej za rzeczy wniesione przez ich gości

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej Towarzystwo rozszerza ochronę ubezpieczeniową o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego z tytułu prowadzonej działalności hotelarskiej (tj. motel, pensjonat, zajazd, dom wczasowy) za utratę, zniszczenie lub uszkodzenie rzeczy wniesionych przez ich gości, przez których rozumie się osoby korzystające z usług hotelu.
2. Suma gwarancyjna dla szkód objętych ochroną na podstawie niniejszej klauzuli stanowi limit w ramach ogólnej sumy gwarancyjnej na jedno i wszystkie zdarzenia, określonej w umowie ubezpieczenia.
3. Zakres ubezpieczenia nie obejmuje odpowiedzialności za szkody:
  - 1) polegające na uszkodzeniu, zniszczeniu lub utracie w wyniku kradzieży z włamaniem lub rabunku wartości pieniężnych, dokumentów, dzieł sztuki, antyków, polegające na uszkodzeniu, zniszczeniu lub utracie rzeczy pozostawionych przez gości w holach i korytarzach hotelowych,
  - 2) w rzeczach gości oddanych na przechowanie,
  - 3) w pojazdach gości, ich wyposażeniu i rzeczach w nich pozostawionych.
4. Towarzystwo nie odpowiada za jakiegokolwiek szkody powstałe na terenie placówek usługowych znajdujących się na terenie hotelu lub podobnego zakładu, jak gabinety kosmetyczne, solaria, salony fryzjerskie i inne o podobnym charakterze.
5. Odpowiedzialność Towarzystwa za szkody, o których mowa w niniejszej klauzuli ograniczona jest do limitu 20.000 PLN i nie więcej niż do wysokości ogólnej sumy gwarancyjnej.
6. Franszyza redukcyjna w każdej szkodzie rzeczowej wynosi 500 PLN.
7. W sprawach nie uregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU.

Klauzula nr 28

Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej za szkody w mieniu ruchomym przyjętym w celu wykonania usługi

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej Towarzystwo rozszerza ochronę ubezpieczeniową o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody polegające na zniszczeniu lub uszkodzeniu mienia powierzony mu w celu naprawy, czyszczenia, lub innej podobnej usługi wykonywanej w ramach prowadzonej działalności gospodarczej lub zawodowej powstałe w okresie ubezpieczenia.
2. Suma gwarancyjna dla szkód objętych ochroną na podstawie niniejszej klauzuli stanowi limit w ramach ogólnej sumy gwarancyjnej na jedno i wszystkie zdarzenia, określonej w umowie ubezpieczenia.
3. Zakres ubezpieczenia nie obejmuje odpowiedzialności za szkody:
  - 1) polegające na utracie mienia wynikającej z innej przyczyny niż podana w ust.1,
  - 2) wynikające z normalnego zużycia,
  - 3) powstałe w pojazdach podczas jazdy wykonywanych przez kierowcę nieposiadającego uprawnień do prowadzenia pojazdów lub bez uzyskania zgody Ubezpieczonego na wykonanie jazdy próbnej,
  - 4) powstałe na skutek wydania mienia przez Ubezpieczonego nieuprawnionej osobie.
4. Odpowiedzialność Towarzystwa za szkody, o których mowa w niniejszej klauzuli ograniczona jest do limitu 200.000 PLN i nie więcej niż do wysokości ogólnej sumy gwarancyjnej.
5. Franszyza redukcyjna w każdej szkodzie rzeczowej wynosi 500 PLN.
6. W sprawach nie uregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU.

Klauzula nr 29

Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone w środowisku naturalnym

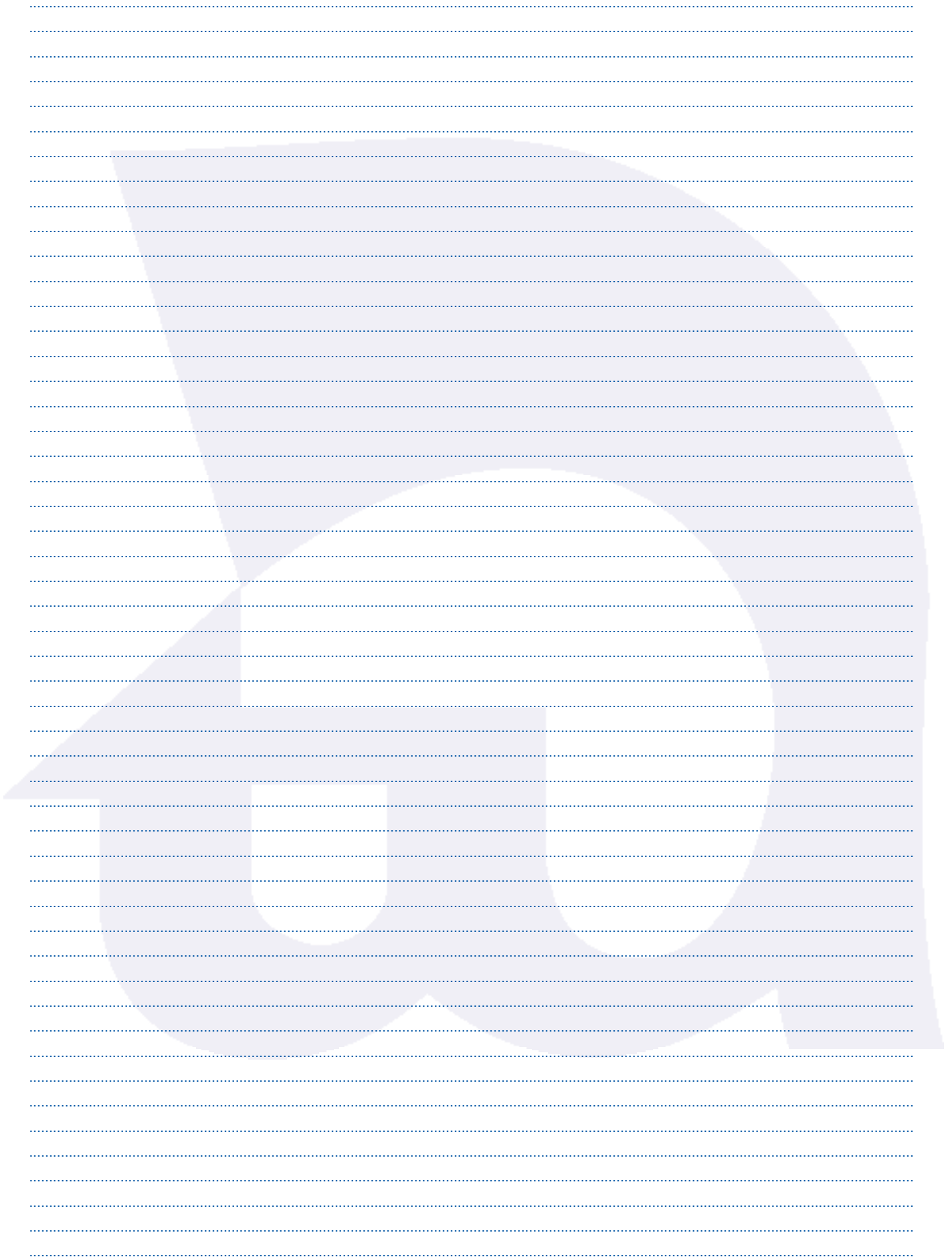
1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej Towarzystwo rozszerza ochronę ubezpieczeniową o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za nagle, niespodziewane, pojedyncze i niezależnie od woli Ubezpieczonego szkody powstałe w związku z przedostaniem się niebezpiecznych substancji do powietrza, wody lub gruntu.
2. Suma gwarancyjna dla szkód objętych ubezpieczeniem na podstawie niniejszej klauzuli stanowi limit w ramach ogólnej sumy gwarancyjnej na jedno i wszystkie zdarzenia określonej w umowie ubezpieczenia.
3. Odpowiedzialność Towarzystwa za szkody, o których mowa w niniejszej klauzuli ograniczona jest do limitu 50% ogólnej sumy gwarancyjnej i nie więcej niż 200.000 PLN.
4. Towarzystwo nie odpowiada za szkody:
  - 1) w środowisku naturalnym ujawnione po upływie 72 godzin od momentu rozpoczęcia występowania szkody,
  - 2) w postaci kosztów usuwania substancji szkodliwych dla środowiska z nieruchomości, która stanowi własność Ubezpieczonego lub znajduje się pod jego kontrolą.
5. Wszelkie roszczenia wynikające z niniejszej klauzuli muszą być niezwłocznie zgłoszone do Towarzystwa, nie później niż w ciągu 30 dni od rozpoczęcia przedostawania się substancji niebezpiecznych do powietrza, wody lub gruntu.
6. Franszyza redukcyjna w każdej szkodzie rzeczowej wynosi 500 PLN.
7. W sprawach nie uregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU.

Klauzula nr 30

Zniesienie fransyz

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej Towarzystwo zmienia postanowienia dotyczące fransyz określonych w niniejszych OWU.
2. Wszelkie franszyzy integralne oraz redukcyjne określone w niniejszych OWU (tj. w § 19 ust. 6, § 27 ust. 2, § 34 ust. 2, § 40 ust. 4, § 47 ust. 4, § 53 ust. 4 oraz w klauzulach nr od 1 do 13, od 16 do 18, 21, 23, 24 i od 26 do 29) zostają zniesione i nie mają zastosowania.

NOTATKI

A series of horizontal dotted lines for taking notes, covering the majority of the page below the header and above the footer.

SIEDZIBA: Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW”, 02-793 Warszawa, ul. H. Raabego 13,
Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, nr KRS 0000033284
NIP 526-10-33-426, REGON 012114579
www.tuw.pl